

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΓ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1976 | ΑΡΙΘ. 2

ΑΓΑΠΗΣΩΜΕΝ ΤΗΝ ΣΠΟΥΔΑΖΟΥΣΑΝ ΝΕΟΤΗΤΑ

ΤΟ ΙΔΕΩΔΕΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Β'

1. Είναι άξιον ιδιαίτερας προσοχής τὸ γεγονός, ὅτι πρῶτῃ ἢ σπουδάζουσα Νεότης ὑπεκίνησε διεθνῶς, προσέκλεσε καὶ ὑπέδειξε ἐν τῷ ἐν τέλει, ὅτι καιρὸς εἶναι νὰ στραφῶμεν μετὰ μεγαλυτέρου ἐνδιαφέροντος καὶ μετ' ἐντονωτέρας προσοχής καὶ ἐπιμελείας εἰς τὰ κινουῦντα τὴν σφρυγηλὴν Νεότητα ἐνδιαφέροντα καὶ προβλήματα. Ἡ Νεότης ὑπέδειξε, ὅτι δὲν εἶναι ἀπλοῦν δοχεῖον εἰσδοχῆς ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν παραδοσιακῶν, ἐνῶ τὴν θεωρητικὴν καὶ οὐσιαστικὴν μεγίστην ἀξίαν τῶν ἡμεῖς πρῶτοι ὡς τε ἄτομα, διδάσκαλοι, γονεῖς, ἐξουσία καὶ κοινωνία ἀρνούμεθα ἐν τῷ βίῳ ἡμῶν καὶ ἐν τῇ πράξει δίδομεν τὸ παράδειγμα παραβατῶν ἀρχῶν ἠθικῶν, τὰς ὁποίας ὅμως δὲν παύομεν νὰ προσφέρωμεν εἰς τοὺς Νέους ὡς τὰ ἄριστα μέσα μορφώσεώς των. Οἱ πάντες κραυγάζομεν, ὅτι ἡ Νεότης εὐρίσκεται ἐν διεγέρσει, μάλιστα δὲ ἡ σπουδάζουσα φοιτητικὴ Νεολαία ἐν ἐπαναστάσει! Καὶ δυστυχῶς εἶναι τοῦτο ἀληθές. Φαινόμενον ὄχι μόνον Ἑλληνικόν, ἀλλὰ διεθνές, εἰσορμήσαν καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν Χώραν ἐξῶθεν. Καὶ εἶναι ἄξιον ιδιαίτερας προσοχῆς τὸ γεγονός, ὅτι τὸ φαινόμενον τῆς ἐν ἐπαναστάσει διατελούσης Νεότητος ἐνεφανίσθη, ἐκαλλιεργήθη καὶ ἀνεπτύχθη περισσότερο εἰς ἐκείνας τὰς Χώρας, εἰς τὰς ὁποίας ὁ τεχνικὸς Πολιτισμὸς εὐρίσκεται ἐν ὑπερη-

φάνῳ ἀκμῆ, ὁ δὲ βίος τῶν ἀνθρώπων ἐν ταῖς Χώραις ταύταις ἀπολαμβάνει ἐκ περισσοῦ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ καὶ τὰς πάσης φύσεως ποικιλωτάτας ἡδονικὰς ἀπολαύσεις!

2. Διερωτᾶται τις λοιπὸν, ἐν τῇ ἀγωνιώδει προσπάθειά του νὰ εὕρη τὴν ἀπάντησιν ποία εἶναι ἡ αἰτία, ἣτις παρεκίνησε τὴν Νεότητα εἰς τὴν δυναμικὴν τῆς πορείαν καὶ τὴν δι' ἐπαναστατικῶν μέσων, καταλυτικῶν τῆς εὐπρεπείας τοῦ πολίτου καὶ τοῦ σεβασμοῦ τοῦ Νόμου, ἐπιβολὴν τῶν ἀπαιτήσεών της περὶ δῆθεν ριζικῶν μεταβολῶν εἰς τὸ σύστημα Ἀγωγῆς καὶ Παιδείας καὶ πρὸς εὐκολωτέραν καὶ εἰ δυνατόν ἄκοπον κάρπωσιν ἐπιστημονικῶν καὶ πρακτικῶν προνομίων, μάλιστα ἐπὶ ζημίᾳ συμπάσης τῆς Κοινωνίας καὶ τοῦ συστήματός της διαβιώσεως καὶ μορφώσεως τῶν Νέων, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς ταύτης τῆς Νεότητος ἐν τέλει; Δὲν δυσκολευόμεθα νὰ ἀπαντήσωμεν εἰς τὴν εὐλόγως προκύπτουσαν εἰς πάντα ἐχέφρονα ἐρώτησιν, ὅτι πολλὰ καὶ ποικίλα εἶναι τὰ αἰτία τῆς τοῦτ' αὐτὸ ἐπαναστατικῆς ταύτης ἐκτραχύνσεως τῶν σχέσεων Νεότητος καὶ Πνευματικῶν Ἰδρυμάτων, Νεότητος καὶ πολιτικῶν Ἀρχῶν, Νεότητος καὶ Κοινωνίας. Τὰ αἰτία λοιπὸν τῆς ἐμφανισθείσης μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς Δικτατορίας,

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΝ*

II

Ἄναγκαῖον καὶ ἀναπόφρευκτον συμπλήρωμα τῆς λογικῆς καὶ νοητικῆς ἐπεξεργασίας τοῦ ἀνθρωπίνου συνειδῶτος ἀποτελεῖ, ὡς γνωστόν, ἡ ἀξιολογικὴ ἐκτίμησις πάσης λογικῶς διαμορφουμένης ἐννοίας καὶ παραστάσεως. Ἡ τοιαύτη ἀξιολογικὴ θεώρησις τῶν φαινομένων τοῦ κόσμου, εἰς τὸν ὁποῖον ζῶμεν, εἶναι ἀναπότρεπτος λειτουργία τοῦ ἀνθρωπίνου λογικοῦ, καθ' ἣν ἡ ἀνθρωπίνη συνείδησις ἐκτιμᾷ καὶ ἀξιολογεῖ τὰ παντὸς εἶδους φαινόμενα κατὰ τὴν «ἀξίαν» τοῦ ἡθικοῦ, τοῦ ὠραίου, τοῦ ἀγίου κ.ἄ., ἐν πάσῃ δὲ περιπτώ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 8 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1 τεύχους.

σει καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν τῆς δικαιοσύνης καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν τῆς ἐλευθερίας. Ἡ τοιαύτη ἀξιολογικὴ θεώρησις ἀποτελεῖ τὴν οὐσίαν πάσης «πρακτικῆς» φιλοσοφικῆς ἀναζητήσεως, ἡ ὁποία, ὁμοῦ μὲ τὴν «μεταφυσικὴν» (ἤτοι τὴν ἀναζητήσιν γενικῆς τινος ἐρμηνείας τοῦ κόσμου) καὶ τὴν «θεωρίαν τῆς γνώσεως» (ἤτοι τὴν ἀναζήτησιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας) ἐξαντλεῖ τὴν ὕλην, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τῆς φιλοσοφίας ὅλης. Ἰπὸ τὴν καθολικὴν δὲ ταύτην ἀξιολογικὴν θεώρησιν, τόσον ὁ κόσμος τῆς ἐλευθερίας, ὅσον καὶ ὁ κόσμος τοῦ Δικαίου εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκφύγουν τῆς ἀναποφύκτου κατ' ἀξίαν διεργασίας των, μὲ ἐπακόλουθον, ὅτι ἡ μὲν κοινωνικὴ ἐλευθερία κατ' ἀνάγκην ἐκτιμᾶται μὲ κριτήριον τὴν ἀξίαν τῆς ἐλευθερίας, τὸ δὲ

λόγῳ τοῦ πλήθους, θὰ ἠδύναντο ν' ἀποτελέσουν ἀληθῆ σωρείτην, μάλιστα αἰτίων καὶ αἰτιατῶν.

3. Πρωταρχικὴ καθ' ἡμᾶς αἰτία τοῦ προκληθέντος νεανικοῦ θορύβου εἴμεθα ἡμεῖς πάντες, ὡς Πολιτεία, ὡς Κοινωνία, ὡς Οἰκογένεια, ὡς Ἐκκλησία, ὡς Σχολεῖον, ὡς σύνολον ἠθικο-θρησκευτικοῦ παραδείγματος. Ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν πολιτικαὶ ἀναταραχαί. Συρροὴ τεχνολογικῶν ἀνακαλύψεων, καλουσῶν τοὺς ἀνθρώπους εἰς παντοειδεῖς ἀνέσεις καὶ ἀπολαύσεις. Ἰδεολογήματα ἀκράτου φιλελευθερισμοῦ ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν. Προπετεῖς ἀρνήσεις εὐγενῶν θρησκευτικῶν ἀρχῶν καὶ πεποιθήσεων. Ἐκμηδενιστικαὶ τάσεις ἀνατροπῆς τῶν ὑπεραξιῶν Ἠθικῆς καὶ Δικαίου, ὡς ταύτας παρέδωκεν οὐ μόνον ὁ Χριστιανισμός, ἀλλὰ καὶ ἡ σοφία λαῶν καὶ ἐθνῶν τῆς πρὸ καὶ τῆς μεταχριστιανικῆς ἐποχῆς. Καταλυτικαὶ διαθέσεις ἀνεπαναλήπτων Πολιτισμῶν. Μισάνθρωποι καὶ ἐχθρικοὶ διαθέσεις λαῶν καὶ ἐθνῶν κατ' ἀλλήλων. Πληθωριστικὴ ἐμφάνισις βιβλίων ἀνατρεπτικῶν ἰδεολογημάτων, ἐπὶ τοῦ πνευματικοῦ πεδίου. Πλήθυνσις εὐτελοῦς Λογοτεχνίας, ὑποδαυλιζούσης τὰ κατώτερα ἐνστικτα τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἰδιαίτερος τῆς Νεότητος, μάλιστα δι' ἀθρόας εἰσαγωγῆς μεταφραζομένων ἔργων τῆς ξένης Λογοτεχνίας. Παντοσειδῆ θεάματα χθαμαλῆς στάθμης καὶ ἐνίοτε εἰδωλοατρικῆς ὕψης. Ἀνηθικοποίη-

σις καὶ ὠφελιμοθηρία ἐν ταῖς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων σχέσεσι. Διαφθορὰ καὶ ἀνευρυθμιστος καταλυτικὴ τοῦ οἰκογενειακοῦ ἥθους τάσις μεγάλου μέρους οἰκογενειῶν. Σκανδαλισμός καὶ περιφρόνησις. Συκοφανταὶ ἀπροσμετρήτου κακοηθείας. Διαβολαὶ πρὸς ἀτομικὴν ἔξαρσιν καὶ κάρπωσιν προσκαίρου ὠφελιμότητος ἀξιωματῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ ἀπειρον πλήθος ἄλλων ἠθικο-κοινωνικῶν παρακρούσεων. Πάντα ταῦτα καὶ ἡ ὑπείσθησα ἀσέβεια καὶ ἡ πρὸς τὴν Πολιτείαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἀποκρουστικὴ τοποθέτησις τῶν ἀνθρώπων τῆς σήμερον, καὶ πλῆθος ἄλλο, ὡς εἴπομεν, ἀναριθμήτων αἰτιῶν καὶ αἰτιατῶν, προεκάλεσαν τὴν ἐμφανιζομένην ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν ἀναταραχὴν καὶ ἐπαναστατικὴν ὀρμὴν τῶν πάντων κατὰ πάντων! Καὶ τὸ φοβερώτερον πάντων εἶναι ἡ, ὡς ἤτο ἐπόμενον, π ρ ο σ β ο λ ῆ τ ῆ ς Ν ε ό τ η τ ο ς ἐκ τῶν καταλυτικῶν τούτων ἐπιδράσεων μέχρι τοῦ σημείου, ὥστε τὸ φαινόμενον νὰ καταστῇ μέγα πρόβλημα διὰ τὸ Ἔθνος ὀλόκληρον, τὸ πρόβλημα τῆς Ν ε ό τ η τ ο ς, ἐφ' ἧς θὰ στηριχθῆ αὖριον ἡ Πατρίς καὶ ἐκ τῆς ὁποίας θὰ προέλθῃ ἡ ἡγήτις τάξις τῆς Πολιτείας, τῆς Κοινωνίας, τοῦ Ἔθνους!

Ἄλλὰ θὰ συνεχίσωμεν!

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ὁμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

Δίκαιον, τὸ θετικὸν Δίκαιον, ἐπίσης κατ' ἀνάγκην ἐκτιμᾶται μὲ κριτήριον τὴν ἀξίαν τῆς δικαιοσύνης.

Ταῦτα πάντα εἶναι συνέπεια τῆς ἐγγενοῦς λειτουργίας τοῦ ἀνθρωπίνου συνειδότος πρὸς κατεύθυνσιν ἀξιολογικήν. Εἰς τὸ πρόβλημα δὲ τῆς σχέσεως ἐλευθερίας καὶ Δικαίου, ἡ ἀναπόφευκτος αὕτη λειτουργία ἔχει, ὡς φρονούμεν, συνεπείας πρακτικὰς καὶ διὰ τὴν συσχέτισιν καὶ διὰ τὴν ἀλληλεπίδρασιν τῶν δύο τούτων σημαντικωτάτων διὰ τὸν κοινωνικὸν βίον φαινομένων.

Ἡ ἔννοια οὕτω τῆς κοινωνικῆς ἐλευθερίας, ἄλλως τῆς ἐλευθερίας συμπεριφορᾶς, περὶ τῆς ὁποίας προηγουμένως ἔγινε λόγος, εἶναι ἔννοια, ὡς εἴπωμεν, «θετική», ἡ ὁποία ὅμως κατ' ἀνάγκην ὑπόκειται εἰς ἀξιολογικήν ἐκτίμησιν μὲ μέτρον-κριτήριον τὴν ἀφρημένην ἀξίαν ἢ ἰδέαν τῆς ἐλευθερίας. Μὲ κριτήριον τὴν ἀξίαν τῆς ἐλευθερίας, τὸ ἀνθρώπινον συνειδὸς ἐκτιμᾷ, σταθμίζει καὶ κρίνει, ἐὰν ἡ ἰσχύουσα κοινωνική, ἄλλως θετική, ἐλευθερία ὄντως ταυτίζεται ἢ τοῦλάχιστον προσεγγίζει τὴν ἰδανικὴν ἀξίαν τῆς ἐλευθερίας. Ἡ αὕτη δὲ λογικὴ διαδικασία ἀκολουθεῖται ἀναγκαιῶς καὶ εἰς τὸν κόσμον τοῦ Δικαίου, ὅπου ἐπίσης ἡ ἔννοια τοῦ κοινωνικοῦ φαινομένου τοῦ θετικοῦ Δικαίου κατ' ἀνάγκην ὑπόκειται εἰς ἀξιολογικήν ἐκτίμησιν μὲ μέτρον κριτήριον τὴν ἀφρημένην ἀξίαν ἢ ἰδέαν τῆς δικαιοσύνης.

Ἡ τοιαύτη ἀξιολογικὴ θεώρησις εἶναι ἀναγκαία, διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ στάθμισις τόσο τῆς κοινωνικῆς, τῆς θετικῆς ἐλευθερίας, ὅσον καὶ τοῦ θετικοῦ Δικαίου μὲ κριτήριον ἀντικειμενικόν, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἐκτιμηθῇ, ἂν ὄντως ἐκότερον τούτων, ἦτοι τόσο τὴν ἢ ἐλευθερία, ὅσον καὶ τὸ Δίκαιον, τείνη πρὸς τὴν ἀντιστοιχίαν ἐκάστου ἀξίαν, ἦτοι πρὸς τὴν ἀξίαν τῆς ἐλευθερίας καὶ πρὸς τὴν ἀξίαν τῆς δικαιοσύνης. Καὶ εἶναι ἡ ἀξιολογικὴ αὕτη θεώρησις ἀναγκαία, πλὴν ἄλλων, ἐν τέλει καὶ διὰ νὰ κριθῇ, ἐὰν τόσο τὴν ἢ ἐλευθερία, ὅσον καὶ τὸ Δίκαιον ὄντως ἐξυπηρετοῦν τὸν τελικὸν τῶν σκοπῶν, ἦτοι τὴν «τελείωσιν» τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ, τοῦ ὁποίου πᾶσα κοινωνικὴ ἐλευθερία καὶ πᾶν θετικὸν Δίκαιον ἀποτελοῦν ἐκδήλωσιν καὶ φορέα.

Μετῆρδῆσαμεν μὲ τοὺς συλλογισμοὺς αὐτοὺς ἀπὸ τὸν κόσμον τῶν θετικῶν φαινομένων τῆς κοινωνικῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ θετικοῦ Δικαίου εἰς τὸν κόσμον τῶν ἀξιών, ἀλλὰ κατὰ τὸν τρόπον αὐτόν, τολμᾷ νὰ πιστεύω, εὐχερέστερον προσεγγίζομεν εἰς πρακτικώτερα συμπεράσματα.

Διότι, ὄντως, εἰς τὸν κόσμον τῶν ἀξιών, ἡ ἀξία τῆς ἐλευθερίας καὶ ἡ ἀξία τῆς δικαιοσύνης συμπλέκονται, ὅπως εἰς τὸν κόσμον αὐτόν συμπλέκονται καὶ πᾶσαι αἱ ἄλλαι δυναταὶ ἀξίαι εἰς τρόπον, ὥστε ἀπὸ τὴν πλοκὴν αὐτὴν νὰ προκύπτῃ ἡ γενικὴ ἰδέα τῆς Ἄρετῆς καὶ τοῦ Ἡθους, μέσφ δ' αὐτῶν καὶ ἡ γενικὴ ἰδέα τοῦ ἰδανικοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ. Χωρὶς δὲ νὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποδουθῶμεν εἰς ἄλλας θεωρητικὰς ἀναλύσεις, δύναται νὰ σημειωθῇ εἰδικῶς διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ διὰ τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αἱ ἀξίαι αὗται ἀποκτοῦν ἄμεσον ἐπαφὴν εἰς τὸν κόσμον τῆς πλοκῆς τῶν πλειόνων ἀξιών, κατ' ἀκολουθίαν δὲ καὶ δυνατότητα

συγκρίσεως καὶ ἀλληλεπίδρασεως, συγκρίσεως ὅμως καὶ ἀλληλεπίδρασεως, αἵτινες ἐκ τοῦ κόσμου τῶν ἀξιών παρεκτείνονται καὶ εἰς τὸν προσιτώτερον κόσμον τῶν κοινωνικῶν φαινομένων, τῆς ἀντιστοίχου κοινωνικῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ ἀντιστοίχου θετικοῦ Δικαίου.

Κατ' ἄλλην διατύπωσιν, εἰς τὸν κόσμον τῶν ἀξιών ὑφίσταται στενὴ συνάρτησις καὶ ἀλληλεπίδρασις τῶν ποικίλων ἀξιών, τείνουσα καὶ ἐπιτυγχάνουσα τὴν πλήρη ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ συνειδήσει ἐναρμόνισιν αὐτῶν κατὰ τὸ ἰδεῶδες τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ. Ὅθεν καὶ ἡ ἀμοιβαία τῶν ἀξιών τούτων συνάρτησις καὶ ἐπίδρασις ὡς ἐκφρασις τῆς ἀναποφεύκτου ἁρμονίας καὶ τοῦ ἰδεώδους τοῦ ὅλου ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ, κατ' ἀνάγκην ἀποτυπῶνται, ἔστω καὶ ἐμμέσως διὰ τῶν ἀντιστοιχῶν ἀξιών τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δικαιοσύνης, ὡς συνάρτησις καὶ ἐπίδρασις ἐκατέρας τῶν ἀξιών αὐτῶν ἐπὶ τε τῆς κοινωνικῆς (τῆς θετικῆς) ἐλευθερίας καὶ τοῦ θετικοῦ Δικαίου.

Ἐμμέσως οὕτω διὰ τῆς ἀξίας τῆς δικαιοσύνης ἢ ἀξία τῆς ἐλευθερίας ἐπίδρα ἐπὶ τοῦ θετικοῦ Δικαίου καὶ ἀντιστοιχῶς ἐμμέσως διὰ τῆς ἀξίας τῆς ἐλευθερίας ἢ ἀξία τῆς δικαιοσύνης ἐπίδρα ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς (τῆς θετικῆς) ἐλευθερίας. Ἀποτέλεσμα δὲ τούτων εἶναι, ὅτι ὁ καθ' ἑαυτὸν αὐτοτελής κύκλος τῆς κοινωνικῆς ἐλευθερίας τέμνει καὶ εἰσβάλλει εἰς τὸν κύκλον τοῦ θετικοῦ Δικαίου καὶ ἀντιστρόφως εἰς τρόπον, ὥστε τελικῶς καὶ τὸ Δίκαιον νὰ διαπνέεται ὑπὸ ἀρχῶν τῆς κοινωνικῆς ἐλευθερίας καὶ ἡ κοινωνικὴ ἐλευθερία νὰ διατρέχεται καὶ νὰ προσδιορίζεται ὑπὸ ἀρχῶν τοῦ θετικοῦ Δικαίου.

Ἀξία τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀξία τῆς δικαιοσύνης εἶναι προϊόντα τοῦ Λόγου καὶ τοῦ Νοῦ, εἶναι ἀμφοτέρα, ὅπως ὀρθῶς ἔχει λεχθῆ, ἡ πρώτη αἰτία καὶ ὁ οὐσιαστικὸς νόμος τῆς ζωῆς τοῦ πνεύματος, ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τὸ φύσει ὑπάρχον, ἀεξάρτητοι ἀπὸ τὸν ὄντως ὑπάρχοντα κόσμον, ἄλλως ἀπὸ τὴν «ἀνάγκην», κατὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ Πλάτωνος. Ἀξία τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀξία τῆς δικαιοσύνης ὑπάρχουν μόνον ὡς γεννήματα τῆς γνώσεως καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου λογικοῦ. Εἰς τὸν κοινωνικὸν ὅμως βίον ἐκφράζονται ὑπὸ μορφῆν ἄλλην, ἐκφράζονται ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν ἀντιστοιχῶν κοινωνικῶν φαινομένων, ἦτοι ἢ μὲν ἀξία τῆς ἐλευθερίας ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς κοινωνικῆς ἢ θετικῆς ἐλευθερίας, ἢ δ' ἀξία τῆς δικαιοσύνης ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ θετικοῦ Δικαίου. Μέσφ δὲ τῶν κοινωνικῶν τούτων μορφῶν καὶ φαινομένων ἀποκτοῦν τὴν οὐσιαστικὴν ὑπόστασιν αὐτῶν μὲ ἀνάκλασιν τῶν ἀντιστοιχῶν ἀξιών τῶν, ἐκ τοῦ κόσμου τῶν ἀξιών. Κατὰ τὸν τρόπον αὐτόν, τὰ κοινωνικὰ φαινόμενα τῆς θετικῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ θετικοῦ Δικαίου, φαινόμενα καθ' ἑαυτὰ πράξεως καὶ ἐνεργείας, διατρέχονται ἀπὸ τὸν νοητὸν κόσμον τῶν ἀντιστοιχῶν τῶν ἀξιών. Καὶ ἡ πλοκὴ καὶ ἀμοιβαία αὐτῶν ἐπίδρασις εἶναι ἀναπόφευκτος, ὅπως ἀπόφικτος εἶναι, ὡς ἐξετέθη, καὶ ἡ πλοκὴ καὶ ἀλληλεπίδρασις τῶν ἀντιστοιχῶν τῶν ἀξιών εἰς τὸν νοητὸν κόσμον τῶν ἀξιών. Εἶναι δ' ἡ διαδικασία αὕτη ἀπαραίτητος, πλὴν ἄλλων καὶ διὰ νὰ προσεγγίσωμεν τὴν Ἄρετήν.

Διότι διὰ τὴν ὑπάρξιν Ἀρετῆς, δὲν ἀρκεῖ μόνη ἢ εἰς τὸν κόσμον τῶν ἀξιών κατευθυνομένη θέλησις, ἀλλὰ χρειάζεται καὶ πράξεις καὶ ἐνάρετος κοινωνικὴ συμπεριφορά, ὅπως αὐτό, ἔστω καὶ ὑπὸ ἄλλον συνειρμὸν σκέψεων, ἔχει διατυπώσει ἐπιγραμματικῶς ὁ Ἀριστοτέλης: «ἀμφισβητεῖται, πότερον κυριώτερον τῆς ἀρετῆς, ἢ προαίρεσις ἢ αἱ πράξεις, ὡς ἐν ἀμφοῖν οὕσης· τὸ δὲ τέλειον δῆλον ὡς ἐν ἀμφοῖν ἂν εἴη· πρὸς δὲ τὰς πράξεις πολλῶν δεῖται καὶ ὅσῳ ἂν μείζους ὦσι καὶ καλλίους πλειόνων» (Ἠθικ. Νικομ. 1178α 34 ἐπ.).

III

Τὸ οὐσιαστικὸν συμπέρασμα τῆς προηγηθείσης ἀναλύσεως δύναται νὰ διατυπωθῇ ὡς ἑξῆς:

Τὰ κοινωνικὰ φαινόμενα τῆς θετικῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ θετικοῦ Δικαίου σταθμίζονται μὲ κριτήριον τὴν ἀντίστοιχον ἐκάστου τούτων ἀξίαν, ἥτοι τὴν ἀξίαν τῆς ἐλευθερίας καὶ τὴν ἀξίαν τῆς δικαιοσύνης. Ἡ πλοκὴ ὅμως τῶν ἀξιών αὐτῶν εἰς τὸν νοητὸν κόσμον ὅλων τῶν ἀξιών ὀδηγεῖ εἰς ἀμοιβαίαν αὐτῶν ἐπίδρασιν, ἥτις ἐν τῇ πράξει ἀποτυπῶνται εἰς τὴν ἀλληλεπίδρασιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ δικαίου, ὡς φαινομένων κοινωνικῶν. Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς ἀλληλεπίδρασεως αὐτῆς εἶναι ὅτι καὶ τὸ θετικὸν Δίκαιον προσλαμβάνει στοιχεῖα ἐλευθερίας, ὅπως καὶ ἡ ἐλευθερία διαμορφώνεται μὲ στοιχεῖα Δικαίου.

Τὸ θεώρημα εἶναι κατὰ τὴν σύλληψιν ἀπλοῦν ὑπὸ τὴν ἀναπόφευκτον, ὡς ἐξετέθη, διαδικασίαν τῆς ἀξιολογήσεως τῶν κοινωνικῶν φαινομένων. Τὸ θεώρημα ὅμως αὐτὸ ἀποδεικνύεται, ὡς φρονοῦμεν, καὶ εἰς τὴν πράξιν ἀκριβές. Διότι ὅπως, εἰς τὴν πράξιν καὶ τὸ θετικὸν Δίκαιον περιέχει στοιχεῖα ἐλευθερίας καὶ ἡ κοινωνικὴ ἐλευθερία περιέχει στοιχεῖα Δικαίου.

Εἰς τὸ θετικὸν οὕτω Δίκαιον ἡ παρουσία τῆς ἐλευθερίας εἶναι ἐμφανῆς εἰς ποικίλας διατάξεις εἴτε τοῦ δημοσίου εἴτε τοῦ ἰδιωτικοῦ Δικαίου. Ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο νὰ σημειώσωμεν ὅπως ἐνδεικτικῶς ἐκ τοῦ δημοσίου μὲν Δικαίου τὴν κατοχύρωσιν τῶν λεγομένων θεμελιωδῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων τῆς ἐλευθερίας τῆς προσωπικότητος, τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς θρησκείας, τῆς ἐλευθερίας τοῦ συνέρχεσθαι καὶ τοῦ συνεταιρίζεσθαι, τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐκφράσεως τῶν στοχασμῶν καὶ ἄλλων πολλῶν, ἐκ τοῦ ἰδιωτικοῦ δὲ Δικαίου τὴν προστασίαν τοῦ δικαιώματος τῆς προσωπικότητος, τὴν κατοχύρωσιν τῆς ἐλευθερίας τῆς δηλώσεως τῆς βουλήσεως καὶ τῆς λεγομένης ἐλευθερίας τῶν συμβάσεων, τῆς ἐλευθερίας διαθήσεως μετὰ θάνατον τῆς περιουσίας τοῦ ἰδιώτου, ὡς καὶ γενικῶς πάσης ἄλλης ἐλευθερίας, ἥτις καταλείπεται εἰς τὸν ἐννόμως βιοῦντα καὶ συναλλασσόμενον ὑπὸ τὰς ἐπιτρεπτικὰς διατάξεις οἰοῦντι ἰσχύοντος Δικαίου.

Ἐξ ἑτέρου ὅμως, καὶ εἰς τὴν θετικὴν, τὴν κοινωνικὴν ἐλευθερίαν ἡ παρουσία τοῦ Δικαίου εἶναι ἐξ ἴσου ἐμφανῆς ὑπὸ τὴν μορφήν φραγμῶν, ὅτινες ἐξ ἐκτιμήσεων κοινωνικῶν καθιερώνονται πρὸς περιο-

ρισμὸν τῆς ἐλευθέρας συμπεριφορᾶς τῶν ἐν κοινωνίᾳ βιοῦντων ἀνθρώπων. Ἀρκεῖ δὲ πρὸς ἀπόδειξιν αὐτοῦ νὰ σημειώσωμεν καὶ ἐν προκειμένῳ ὅπως ἐνδεικτικῶς τὰς ὑπὸ πᾶν θετικὸν Δίκαιον καθιερουμένας διατάξεις περὶ συστατικοῦ τύπου τῶν δικαιοπραξιῶν, τὰς διατάξεις περὶ τῶν νομίμων περιορισμῶν τῆς κυριότητος, τὰς διατάξεις περὶ τῶν προϋποθέσεων καὶ τῶν κωλυμάτων τοῦ γάμου, τὰς διατάξεις περὶ τῆς ἀναγκαστικῆς κληρονομικῆς διαδοχῆς, ἐν γένει πάσας τὰς διατάξεις τοῦ λεγομένου ἀναγκαστικοῦ Δικαίου, τέλος τὰς ἐπὶ πᾶσι τὰς διατάξεις περὶ ἀπαγορευσεως τῆς καταχρηστικῆς ἀσκήσεως τῶν δικαιωμάτων.

Ἰπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην, ὑπὸ τὴν ἐμπειρικὴν δηλαδὴ θεώρησιν τῶν φαινομένων τῆς τε κοινωνικῆς ἢ θετικῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ θετικοῦ Δικαίου, τὸ μὲν Δίκαιον δὲν νοεῖται ἄνευ ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλευθερία εἶναι ἀδιανόητος ἄνευ φραγμῶν, τιθεμένων ὑπὸ τοῦ Δικαίου. Εἶναι δὲ τοῦτο αὐτονόητον, διότι εἰς οἰανδήποτε ὀργανωμένην κοινωνικὴν ὁμάδα ὁ ἄνθρωπος ζῆ καὶ δύναται νὰ ζῆ ἐλευθέρως μόνον κατὰ τὸ μέτρον καὶ μόνον ἐπὶ τῶν ὁρίων, τὰ ὅποια θέτει ἡ καθολικὴ κοινωνικὴ συνείδησις, ἄλλως τὸ καθολικὸν κοινωνικὸν «ἦθος». Ἐλευθερία ἄνευ τῶν ἐκ τοῦ Δικαίου φραγμῶν, ἐλευθερία ἀνεμπόδιστος καὶ ἀδέσμευτος, νοητὴ ἴσως εἰς τὸν ἀφηρημένον κόσμον τῶν ἀξιών καὶ βεβαίως τῆς ἀρετῆς εἰς τὸν ἀφηρημένον κόσμον τοῦ Λόγου, εἶναι ἀδιανόητος ὑπὸ τὴν κοινωνικὴν συμβίωσιν, ὅπου ἐπιβάλλεται ὁ ρυθμὸς καὶ ἡ τάξις, ρυθμὸς καὶ τάξις, ἐκφραζομένη μὲν καὶ κατ' ἄλλους τρόπους, οἷον καὶ διὰ τῆς κοινωνικῆς ἠθικῆς καὶ διὰ τῆς ἐθιμοτυπίας, πραγματοποιμένη ὅμως κατ' ἐξοχὴν διὰ τοῦ Δικαίου, ὡς τοῦ ἀποτελεσματικωτάτου ρυθμοῦ τῆς κοινωνικῆς συμβιώσεως.

Συμπέρασμα τούτων πάντων εἶναι, ὅτι ἐλευθερία δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ Δικαίου, διότι ἄλλως θὰ εἴχομεν χάος καὶ ἀθαιρεσίαν. Ἀλλὰ καὶ Δίκαιον δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ ἐλευθερίας, διότι ἄλλως θὰ ὀδηγούμεθα εἰς ἀπλοῦν καὶ ἀπαράδεκτον αὐτοματισμὸν εἰς τὴν κοινωνικὴν συμβίωσιν, νοητὸν ἴσως ὑπὸ σύστημα τυραννίδος, ἀπαράδεκτον ὅμως ὑπὸ σύστημα ἰσότητος καὶ ἰσονομίας. Δίκαιον, τὸ ὅποιον καταπνίγει τὴν ἐλευθερίαν, εἶναι ἀπαράδεκτον. Ἀπαράδεκτος ὅμως εἶναι καὶ ἡ ἄνευ ἐνόμων φραγμῶν ἐλευθερία, ἡ ἀσύδοτος δηλαδὴ ἐλευθερία.

Δύναται, λοιπόν, ἤδη νὰ λεχθῇ, ὅτι ὀρθῶς ὁ Ἐγγελοῦς ὑπεγράμμισεν εἰς τὴν Φιλοσοφίαν τοῦ Δικαίου (§ 29), ὅτι τὸ Δίκαιον εἶναι ἡ οὐσία τῆς ἐλευθερίας. Ὄρθῶς ὅμως συνεπλήρωσαν τὸν ἀφορισμὸν αὐτὸν πολλοὶ μεταγενέστεροι καὶ σύγχρονοι φιλόσοφοι τοῦ Δικαίου, δεχόμενοι ὅτι καὶ ἡ ἐλευθερία εἶναι ἡ οὐσία τοῦ Δικαίου.

Ἐλευθερία καὶ Δίκαιον εἶναι οὕτω δυνάμεις ἰσόρροποι, μεγέθη ἴσα, τὰ ὅποια ὁσάκις ἰσοσταθμίζονται, βεβαιώνουν τὴν ὑπαρξίν τῆς ἀρετῆς εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον. Ἡ ἰσοστάθμισις τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ Δικαίου εἶναι ἡ κατάφασις τῆς ἀρετῆς αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ μοναδικὸς δρόμος, ὅστις δύναται νὰ ὀδηγῇ εἰς πρα-

Β' ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΙΣ

ΤΗΣ ΜΙΚΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟ-ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗΣ*

3. 'Η 'Αγία Τριάς.

'Ομολογοῦμεν ἓνα Θεὸν ἐν τρισὶν ὑποστάσεσι, Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα. Ὁ Πατήρ, ὁ ἀγαπήσας τὸν Υἱὸν πρὸ καταβολῆς κόσμου ('Ιωάν. 17, 24), ἀπεκαλύφθη δι' αὐτοῦ ἐν Ἅγιῳ Πνεύματι, ἵνα ἡ ἀγάπη αὐτῆ ἢ ἐν τοῖς πιστοῖς ('Ιωάν. 17, 26) ἐν τῇ κοινωνίᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ ἀποσταλέντος εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν (Γαλ. 4, 6). Ἡ ἀποκάλυψις αὐτῆ εἶναι μυστήριον ἀνεκφραστον καὶ ἀνερμήνευτον, μυστήριον ἀγάπης, «ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν» (Α' 'Ιωάν. 4, 8).

1. Ἐκ ταύτης τῆς ἀποκαλύψεως πιστεύομεν, ὅτι ὁ εἷς τὴν οὐσίαν Θεὸς εἶναι τριαδικὸς τὰς ὑποστάσεις ἢ τὰ πρόσωπα, δι' ὧν δηλοῦνται τρεῖς ἀναρχοὶ τρόποι τῆς αἰδίου ὑπάρξεως τῶν τριῶν προσώπων καὶ αἱ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλα, συναπτομένων ἀδιαιρέτως καὶ ἐνομένων ἐν τῇ μιᾷ θεῖᾳ οὐσίᾳ. Οὕτως ἔχομεν «μονάδα ἐν τριάδι καὶ τριάδα ἐν μονάδι προσκυνουμένην, παράδοξον ἔχουσαν καὶ τὴν διαίρεσιν καὶ τὴν ἑνωσιν» (Γρηγόριος Ναζιανζηνός, P.G. 35, 1221).

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 10 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1 τεύχους.

γμάτῳσιν τῆς εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον ἐπιδιωκομένης ὁμαλότητος. Ἡ δ' ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἀξιουμένη ἰσοστάθμισις ἀποτελεῖ τὸ καίριον πρόβλημα κατὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς λειτουργίας πάσης καὶ οἰασδῆποτε κοινωνικῆς ἢ πολιτικῆς ομάδος. Πρόβλημα, τὸ ὅποιον κατ' οὐσίαν εἶναι πρόβλημα πολιτικόν, ἀκριβέστερον πρόβλημα τῆς ἀκολουθητέας πολιτικῆς κατὰ τὴν καθιέρωσιν τῶν κανόνων τοῦ Δικαίου εἰς πᾶσαν πολιτείαν κατὰ τρόπον, ὥστε διὰ τῶν κανόνων αὐτῶν νὰ μὴ συνθλίβεται ἡ ἐλευθερία, ἀλλ' αὐτὴ νὰ περισώζεται ἀκμαία ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἰδανικοῦ κράτους Δικαίου, ἐντὸς τῶν ὁρίων, τὰ ὅποια ἐπιβάλλει τὸ ἐλεύθερον καὶ δίκαιον καθολικὸν κοινωνικὸν ἢ πολιτικὸν ἦθος. Τὸ κοινωνικὸν ἢ πολιτικὸν ἦθος, τὸ ὅποιον δύνανται νὰ πραγματοποιῶται εἰς πᾶσαν κοινωνικὴν ἢ πολιτικὴν ὁμάδα, κατὰ τὸ πρότυπον τῶν ὁραματισμῶν τοῦ Πλάτωνος, ὅστις εἰς τὴν Πολιτείαν του ἐνέταξε τὴν δικαίαν ψυχὴν τοῦ ἐλευθέρου καὶ ἐναρέτου πολίτου ἐντὸς

2. Καὶ τὴν μὲν μονάδα νοοῦμεν τοῦτο μὲν καὶ κυρίως ἐκ τῆς ἐνότητος καὶ ταυτότητος τῆς θεῖας οὐσίας, τοῦτο δὲ ἐκ τῆς ἐνότητος καὶ ταυτότητος τῶν ἰδιοτήτων καὶ τῶν ἐνεργειῶν καὶ τοῦ θελήματος, ἣν τηροῦμεν ἀναφέροντες καὶ τὸν Υἱὸν καὶ τὸ Πνεῦμα εἰς μίαν ἀρχὴν καὶ ἐν αἰτίῳ, τὸν Πατέρα, ἄνευ συναλοιφῆς ἢ συμφύσεως ἢ συγχύσεως. Τὰ τρία θεῖα πρόσωπα συνάπτονται πρὸς ἀλλήλα, ἐνούμενα ἀσυγχύτως εἰς ἓνα Θεόν, ὡς ὁμοοῦσια καὶ περιχωροῦντα ἀλλήλα ἀσυγχύτως. Ὡστε «διὰ τοῦ ὁμοουσίου καὶ τοῦ ἐν ἀλλήλαις εἶναι τὰς ὑποστάσεις καὶ τῆς ταυτότητος τοῦ θελήματος τε καὶ τῆς ἐνεργείας καὶ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐξουσίας καὶ τῆς κινήσεως... τὸ ἀδιαιρέτον καὶ τὸ εἶναι ἓνα Θεὸν γνωρίζομεν. Εἷς γὰρ ὄντως Θεός, ὁ Θεὸς (-Πατήρ) καὶ ὁ Λόγος καὶ τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ» ('Ιωάννης Δαμασκηνός, P.G. 94, 825), ἀποκλειομένης πάσης διαιρέσεως ἢ μερισμοῦ τῆς οὐσίας ἢ ὑποτάξεως τῶν τριῶν προσώπων λόγῳ προτεραιότητος ἀξιώματος.

3. Τὴν δὲ τριάδα νοοῦμεν τοῦτο μὲν ἐκ τῆς διακρίσεως τῶν τριῶν προσώπων ἀπ' ἀλλήλων, τοῦτο δὲ ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν προόδων αὐτῶν. Τὰ τρία Θεῖα πρόσωπα διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων ἢ διαίρονται, ἀδιαστάτως καὶ ἀδιαιρέτως, ἔχοντα τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος ἕκαστον, τῆς μιᾶς ὅμως θεῖας οὐσίας διαμε-

τῶν κόλπων τῆς δικαίας πόλεως, τῆς κατὰ δικαιοσύνην δηλαδὴ ὀργανομένης ἐλευθέρας πολιτείας.

'Ελευθερία ἐν Δικαίῳ καὶ Δίκαιον ἐν ἐλευθερίᾳ σημαίνει οὕτω ἰσότητα, ἰσονομίαν καὶ ὄντως κοινωνικὴν ἢ πολιτικὴν ἐλευθερίαν. Ἐλευθερία καὶ Δίκαιον δὲν ἀντιμάχονται, ἀλλὰ συμπορεύονται καὶ ἀλληλοσυμπληροῦνται. Εἶναι ἀμφότεραι ἐννοιαὶ καθοριστικαὶ τοῦ ἐναρέτου κοινωνικοῦ βίου. Εἶναι ἀμφότεραι προβολὴ τῆς γενικωτάτης οὐσίας τῆς Ἠθικῆς καὶ τοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὸν κόσμον τῶν κοινωνικῶν φαινομένων. Καὶ ὡς τοιαῦται, ὅταν ἐπηρεάζωνται ἀμοιβαίως καὶ ἰσοσταθμίζονται, ὀδηγοῦν εὐθέως εἰς πραγματώσιν τῆς Ἀρετῆς, τῆς ἐν Ἐλευθερίᾳ καὶ Δικαιοσύνῃ ἀρετῆς πάσης.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΖΕΠΟΣ

Ἀκαδημαϊκός

νούσης ἀδιαιρέτου και ἀμερίστου, ούτως ὥστε εἶναι «ἀμερίστος ἐν μεμερισμένοις ἢ θεότης» (Γρηγόριος Ναζιανζηνός, P.G. 36,149). Καὶ ὁ μὲν Πατὴρ διακρίνεται τῶν ἄλλων προσώπων, καθ' ὅσον φύσει και ἀίδίως γεννᾷ τὸν Υἱὸν και προβάλλει τὸ Πνεῦμα τὸ "Ἅγιον, ὁ δὲ Υἱὸς καθ' ὅσον γεννᾶται ἐκ τοῦ Πατρὸς, και τὸ "Ἅγιον Πνεῦμα καθ' ὅσον ἐκπορεύεται ἢ πρόεισιν ἐκ τοῦ Πατρὸς. Οὕτως ὁ Πατὴρ εἶναι ἀγέννητος και ἀνάιτιος και ἀναρχος, ἅμα δὲ «μία ἀρχὴ και ρίζα και πηγὴ τοῦ Υἱοῦ και τοῦ "Ἁγίου Πνεύματος» (Μ. Βασίλειος, P.G. 31,609) και μόνος αἴτιος αὐτῶν, γεννήτωρ τοῦ Υἱοῦ και προβολεὺς τοῦ "Ἁγίου Πνεύματος ἀίδίως· ὁ δὲ Υἱὸς εἶναι γεννητὸς ἢ γέννημα ἐκ τοῦ Πατρὸς, και τὸ "Ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορευτὸν ἢ ἐκπορευόμενον ἢ πρόβλημα ἐκ τοῦ Πατρὸς. Ἐπομένως ὁ μὲν Πατὴρ εἶναι ἀνάιτιος και αὐτοαἴτιος, ὁ δὲ Υἱὸς και τὸ "Ἅγιον Πνεῦμα αἰτιατὰ τοῦ Πατρὸς, γεννητῶς ὁ Υἱὸς και ἐκπορευτῶς τὸ "Ἅγιον Πνεῦμα, ἀλλ' ἀμφοτέρω ἀνάρχως και ἀχρόνως και ἀμερίστως και ἀδιαστάτως. Κατὰ ταῦτα, ἡ μυστηριώδης και ἀνεφραστος, ἀλλὰ πραγματικὴ διαφορά και διάκρισις τῶν τριῶν ὑποστάσεων ἢ προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐγίνεται μόνον ἐν ταύταις ταῖς τρισὶν ἀκοινοποιήτοις ιδιότησιν, ἧτοι τῇ ἀγεννησίᾳ τοῦ Πατρὸς, τῇ γεννήσει τοῦ Υἱοῦ και τῇ ἐκπορεύσει τοῦ "Ἁγίου Πνεύματος. Ἐν ταύταις μόναις ταῖς ὑποστατικαῖς ιδιότησιν διαφέρουσιν ἀλλήλων αἱ ἅγαι τρεῖς ὑποστάσεις οὐκ οὐσίᾳ, τῷ δὲ χαρακτηριστικῷ τῆς οἰκείας ὑποστάσεως, ἀδιαιρέτως διαιρούμεναι, καθ' ὅτι αὐταὶ «οὐκ οὐσίας εἰσὶ δηλωτικά, ἀλλὰ τῆς πρὸς ἄλληλα σχέσεως και τοῦ τῆς ὑπάρξεως τρόπου» (Ἰωάννης Δαμασκηνός, P.G. 94,824, 837).

4. Εἰδικώτερον περὶ τοῦ "Ἁγίου Πνεύματος διδάσκειται ὑπὸ τῆς Ἁγίας Γραφῆς (Ἰωάν. 15, 26) και τῆς Β' Οἰκουμηνικῆς Συνόδου (Σύμβολον Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως), γενικῶς δὲ ὑπὸ τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ὅτι τοῦτο ἐκπορεύεται παρὰ τοῦ Πατρὸς ὡς πηγῆς και ἀρχῆς τῆς θεότητος, διαστελλομένης τῆς αἰδίου ὑπάρξεως και ἐκπορεύσεως αὐτοῦ ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς ἀπὸ τῆς ἐν χρόνῳ φανερώσεως ἢ ἐκφάνσεως ἢ ἐκλάμψεως ἢ ἐκπέμψεως αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον διὰ τοῦ Υἱοῦ. Ὅθεν, ὅταν ἐκλαμβάνωμεν τὴν ἐκπόρευσιν τοῦ "Ἁγίου Πνεύματος ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τῆς αἰδίου και ἀνάρχου ὑπάρξεως και ἐκπορεύσεως αὐτοῦ, δεχόμεθα αὐτὴν ὡς γινομένην ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς, οὐχὶ δὲ και ἐκ τοῦ Υἱοῦ· ὅταν δὲ ἐκλαμβάνωμεν αὐτὴν ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τῆς χρονικῆς ἐκπορεύσεως και φανερώσεως και ἐκλάμψεως και ἐκφάνσεως και ἐκπέμψεως τοῦ Πνεύματος εἰς τὸν κόσμον, τότε δεχόμεθα αὐτὴν ὡς γινομένην ἐκ τοῦ Πατρὸς διὰ τοῦ Υἱοῦ ἢ και ἐξ ἀμφοτέρων. Κατὰ ταῦτα, πιστεύομεν εἰς τὸ "Ἅγιον Πνεῦμα ὡς ἀὲκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον... και δι' Υἱοῦ μεταδιδόμενον και μεταλαμβανόμενον ὑπὸ πάσης τῆς κτίσεως... Ἐκ τοῦ Υἱοῦ δὲ τὸ Πνεῦμα οὐ λέγομεν... Δι' Υἱοῦ (δὲ) πεφανερωσθαι και μεταδιδασθαι ἡμῖν ὁμολογοῦμεν... Πνεῦμα "Ἅγιον τοῦ Θεοῦ και Πατρὸς, ὡς ἐξ αὐτοῦ ἐκπορευόμενον, ὅπερ και τοῦ Υἱοῦ λέγεται, ὡς δι' αὐτοῦ φανερούμενον και τῇ

κτίσει μεταδιδόμενον, ἀλλ' οὐκ ἐξ αὐτοῦ ἔχον τὴν ὑπαρξιν» (Ἰωάννης Δαμασκηνός, P.G. 94,821,832, 833, 849. 96, 605). Ἐν τῇ αὐτῇ ἐννοίᾳ γράφει και ἡ «Ἐκθεσις πίστεως τῆς Διεθνούς Συνόδου τῶν Παλαιοκαθολικῶν ἐπισκόπων» τοῦ ἔτους 1969 τὰ κάτωθι: «Ἀπορρίπτομεν διαρρήδην τὴν προσθήκην τοῦ Filioque, τὴν γενομένην ἐν τῇ Δύσει κατὰ τὸν αἰῶνα, ἀνευ ἀναγνωρίσεως ὑπὸ Οἰκουμηνικῆς τινος Συνόδου. Ἡ ἀπόρριψις αὐτῆ ἀναφέρεται οὐ μόνον εἰς τὸν ἀντικανονικὸν τρόπον τῆς προσθήκης, καιτοι και μόνον ὁ τρόπος οὗτος ἀποτελεῖ πρόσκομμα τῆς ἀγάπης ὡς τοῦ συνδέσμου τῆς ἐνότητος. Πολλῶ μᾶλλον ἀπορρίπτομεν διαρρήδην και πᾶσαν θεολογικὴν διδασκαλίαν, καθιστῶσαν τὸν Υἱὸν συναίτιον τοῦ Πνεύματος». Τὰ αὐτὰ περὶ τοῦ γράφει και ἡ «Δήλωσις» τῆς αὐτῆς Συνόδου ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ Filioque, τονίζουσα ἰδιαίτερος, ὅτι «ἐν τῇ παναγιωτάτῃ Τριάδι ὑπάρχει μόνον μία ἀρχὴ και μία πηγὴ, ἧτοι ὁ Πατὴρ».

Τὰ ὡς ἄνω περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἁγίας Τριάδος ἀποτελοῦσι κατὰ τὴν καθ' ἡμᾶς Μικτὴν Ὁρθόδοξο-Παλαιοκαθολικὴν Θεολογικὴν Ἐπιτροπὴν διδασκαλίαν τῆς τε Ὁρθοδόξου και τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

(Ἐπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν μελῶν τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς).

4. Ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Θεοῦ Λόγου.

1. Πιστεύομεν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς εἰς τὸν μόνον Υἱὸν και Λόγον τοῦ Θεοῦ, «τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους και διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, και σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου και Μαρίας τῆς Παρθένου, και ἐνανθρωπήσαντα» (Σύμβολον Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως).

Διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως εἰσῆλθεν ἐν χρόνῳ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος ὡς ἀνθρώπος ὁ αἰώνιος και ἄχρονος Θεός, ἵνα «τὸ ἀνθρώπινον ἀνακεφαλαίωσται γένος» (Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, P.G. 76,17).

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι διπλοῦς τὴν φύσιν, τέλειος Θεός, ἔχων πάντα, ὅσα ἔχει ὁ Πατὴρ, πλην τῆς ἀγεννησίας, και ἅμα τέλειος ἀνθρώπος ἐκ ψυχῆς λογικῆς και σώματος, ὅμοιος ἡμῖν κατὰ πάντα χωρὶς ἁμαρτίας.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς ἀνθρώπος ὑπερεῖχε τῶν ἄλλων ἀνθρώπων κατὰ τὴν ὑπερφυσικὴν γέννησιν και τὸ ἀναμάρτητον, καθ' ὅσον ἡ μὲν σάρκωσις αὐτοῦ ἐγένετο διὰ τοῦ "Ἁγίου Πνεύματος και Μαρίας τῆς Παρθένου, αὐτὸς δὲ ἦτο ἀπηλλαγμένος τῆς τε προπατορικῆς και πάσης προσωπικῆς ἁμαρτίας.

2. Περὶ τῶν δύο ἐν Χριστῷ φύσεων, τῆς θείας και τῆς ἀνθρωπίνης, ὁμολογοῦμεν ὅτι διδάσκει ἡ Ἐκκλησία ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς και τῆς Ἱεροῦ Παράδοσεως. Ὅτι δηλοῦν αἱ δύο φύσεις, ἡ θεία και ἡ ἀνθρωπίνη, συνηγάθησαν ἐν τῷ Χριστῷ ὑποστατικῶς,

Η ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΕΤΕΡΟΔΟΞΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

'Εξ άφορμής τών υπό τοῦ αἰοδίδιμου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἀθηναγόρου (†1972) προταθέντων καὶ τών ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ γενομένων πρό τινων ἐτῶν πανορθόδοξων διασκέψεων καὶ προσυνόδων ἐν Ῥόδῳ, Βελιγραδίῳ καὶ Γενεύῃ, ἐν αἷς ἐξητάσθη τὸ θέμα τῆς μετὰ τῶν ἑτεροδόξων προσεγγίσεως καὶ ἐπικοινωνίας, εὐρύτατος λόγος γίνεται ἀπὸ τινος χρόνου παρ' ἡμῖν περὶ «οἰκουμεισμοῦ», ἐκτίθενται δ' ἐπόψεις σχετικῶς περὶ τῆς καλυτέρας καὶ εὐχεστερας ἐπιτεύξεως τῆς μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν Ῥωμαιοκαθολικῆς, Παλαιοκαθολικῆς καὶ Ἀγγλικανικῆς συνεννοήσεως καὶ ἐπαφῆς. Πρὸς τοῦτο διεκκλησιαστικὰ καὶ Θεολογικὰ συνέδρια ἐπραγματοποιήθησαν, κατὰ τὰ ὅποια ἐμελετήθησαν ἀπὸ κοινοῦ σοβαρὰ καὶ βασικὰ δογματικὰ θέματα καὶ ἤρηνθη ἐν ἐπιστημονικοῖς διαλόγοις ὁ τρόπος συνάψεως ἰδιαιτέρας ἐπικοινωνίας καὶ ἐνότητος τῶν εἰρημένων Ἐκκλησιῶν μετὰ τῆς ἡμετέρας.

Περὶ τῶν ἐν αὐτοῖς διαμειφθέντων πολλὰ ἐγράφησαν καὶ ἐδημοσιεύθησαν παρὰ τῶν συμμετασχόντων εἰς αὐτὰ ἐκπροσώπων τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλη-

σιῶν, ἡμετέρων καὶ ἑτεροδόξων, κληρικῶν καὶ καθηγητῶν Θεολογικῶν Σχολῶν. Ἐκ μέρους μάλιστα τῶν ἡμετέρων ὀρθόδοξων θεολόγων διεσαφηνίσθη λίαν ἐπαρκῶς, ἐξ ὧν ἀνεγνώσαμεν, ἡ προσήκουσα θέσις καὶ βασικὴ γραμμὴ, ἥτις ἀνέκαθεν διέπει τὴν Ἀγιωτάτην ἡμῶν Ἐκκλησίαν, ὡς αἰετὸς τοιαῦται προτάσεις ἐγένοντο πρὸς αὐτὴν ἢ ἀνεκινήθησαν εἴτε παρ' ἡμετέρων εἴτε παρ' ἑτεροδόξων κατὰ τὸ παρελθὸν θέματα ἐπικοινωνίας τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας μετ' ἑτεροδόξων.

Ὡς εἰκός, εἰς τὴν ὅλην ταύτην ὑπόθεσιν ἐπεδείχθη ἐκατέρωθεν κατανόησις καὶ ἐκτίμησις τῶν περιστάσεων, ὡς αὐταὶ διεμορφώθησαν κατὰ τοὺς συγχρόνους καιρούς, ὅτε προβάλλεται ὡς ἀπαιτησις συμπαντος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ἡ ἀξιοποίησις τῆς ἀκαταβλήτου πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς δυνάμεως τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀρχιποίμενος Σωτῆρος Χριστοῦ ἰδρυθείσης Ἐκκλησίας.

Ὅχι ἤττον διὰ τὸ εἶμεθα ἀντικειμενικοί, ὀφείλομεν νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα ὅτι εἰς τὸ ἀνακύψαν καὶ νῦν θέμα τῆς ἐπικοινωνίας καὶ ἐπαφῆς μετὰ

ἤτοι ἐν τῇ ὑποστάσει ἢ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ Λόγου, «ἀχωρίστως, ἀδιαιρέτως, ἀσυγχύτως καὶ ἀτρέπτως» (Δ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος).

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι θεάνθρωπος, ἐν θεῷ ὄντως πρόσωπον ἐν δύο φύσεσι, θεῖα καὶ ἀνθρωπίνη, μετὰ δύο θελήσεων καὶ δύο ἐνεργειῶν. Ἐπειδὴ δὲ φορεὺς τῶν δύο φύσεων, καὶ κατ' ἀκολουθίαν θέλων καὶ ἐνεργῶν, εἶναι τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δυνάμεθα νὰ ὀνομάζωμεν τὰς ἐνεργείας τοῦ Κυρίου θεανδρικός· «οὐκ ἀνθρωπίνως ἐπραττε τὰ ἀνθρώπινα· οὐ γὰρ ἀνθρωπος μόνον, ἀλλὰ καὶ Θεός· οὐδὲ θεϊκῶς ἐνήργει τὰ θεῖα· οὐ γὰρ Θεός μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος» (Ἰωάννης Δαμασκηνός, P.G. 94,1060). Διὰ τῆς «περιχωρήσεως» ἢ «ἀμοιβαίας ἐνοικήσεως» τῶν δύο φύσεων διασώζεται τὸ τε διττὸν τῶν φύσεων καὶ θελήσεων καὶ ἐνεργειῶν καὶ ἡ ἐνότης τοῦ προσώπου.

3. Ἐκ τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως ἐν σχέσει πρὸς τὸ δόγμα τῆς Ἁγίας Τριάδος προκύπτουσι τὰ ἀκόλουθα:

α) Καίτοι ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ ἠνώθη ὁλόκληρος ἡ θεῖα φύσις μετὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ὅμως δὲν ἐνηθρώπησεν ὁλόκληρος ἡ Ἁγία Τριάς, ἀλλὰ μόνον τὸ δεῦτερον πρόσωπον αὐτῆς.

β) Διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως οὐδεμία ἐπῆλθε τροπὴ καὶ ἀλλοίωσις ἐν τῷ ἀτρέπτῳ καὶ ἀναλλοιώτῳ Θεῷ.

4. Ἡ ὑποστατικὴ ἐνωσις καθ' ἑαυτὴν ἔχει ὡς ἀκολουθίας:

α) Τὴν ἀντίδοσιν ἢ κοινοποίησιν τῶν ἰδιωμάτων. Αἱ δύο φύσεις, θεῖα καὶ ἀνθρωπίνη, ἐν τῇ ὑποστατικῇ ἐνώσει ὡς ἐκ τῆς ἐνότητος τοῦ προσώπου κοινοποιοῦσιν ἀλλήλαις τὰ ἰδιώματα αὐτῶν, περιχωροῦσαι καὶ ἐνοικοῦσαι ἐν ἀλλήλαις.

β) Τὴν θέωσιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τοῦ Χριστοῦ, διαμενούσης «ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς ὄρω τε καὶ λόγω» (ΣΤ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος).

γ) Τὸ ἀναμάρτητον τοῦ Χριστοῦ.

δ) Τὴν προσκύνησιν τοῦ Ἰησοῦ καὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν αὐτοῦ. Ἡ προσκύνησις ἀναφέρεται εἰς τὸ θεανδρικὸν πρόσωπον τοῦ Κυρίου.

ε) Τὸ εἶναι τὴν Παρθένον Μαρίαν ἀληθῆ Θεοτόκον καὶ Μητέρα τοῦ Θεοῦ.

5. Ἡ ἐξ ἀγάπης πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐνανθρώπησις τοῦ αἰωνίου Θεοῦ Λόγου εἶναι μυστήριον ἀπρόσιτον καὶ ἀκατάληπτον, οἰκειούμενον πίστει.

Τὰ ὡς ἄνω περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου ἀποτελοῦσι κατὰ τὴν καθ' ἡμᾶς Μικτὴν Ὀρθόδοξο-Παλαιοκαθολικὴν Θεολογικὴν Ἐπιτροπὴν διδασκαλίαν τῆς τε Ὀρθόδοξου καὶ τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

(Ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν μελῶν τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς).

(Συνεχίζεται)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΜΙΡΗΣ

Ἀκαδημαϊκός - Καθηγητὴς Παν/μίου

των έτεροδόξων Έκκλησιών παρατηρήθη, άφ' ενός μέν τάσις εκ μέρους τινών κληρικών και θεολόγων παραβλέψεως, ει δυνατόν, χάριν του έπιδιωκομένου σκοπού, των δογματικών διαφορών των Έκκλησιών, και έξ έτέρου αντίδρασις μεγάλη πολλών άλλων αντιτιθεμένων σφόδρα κατά πάσης τοιαύτης ένεργείας.

Τούτο είναι όλως εύνόητον, άφ' ου έκαστος των εκπροσωπούντων τας ειρημένας Έκκλησίας, συμμετέχων εις διεκκλησιαστικούς διαλόγους, εν οίς καταβάλλεται σύντονος προσπάθεια συμβιβάσεως των άσυμβιβάστων, ουδόλου άφίσταται τής θέσεως τής Έκκλησίας, ην εκπροσωπεϊ, αλλά μετ' άκραδάντου πίστεως έμμένει εις όσα αύτη πρεσβεύει και διακηρύττει.

Ούτω λόγου χάριν και παρ' ήμιν διετυπώθησαν περιτράνωσ και ευθαρσώς αι διαχωρίζουσαι τας Έκκλησίας των έτεροδόξων από τής ημετέρας μεγάλοι δογματικάι διαφοραί, τας όποίας επ' ουδενί λόγω, ως πιστά ταύτης μέλη, δυνάμεθα να παρίδωμεν, εαν πράγματι ειλικρινώς επιθυμώμεν, όπως δια τής ανταλλαγής εκατέρωθεν έπόψεων επέλθη θετικόν τι αποτέλεσμα.

Έντεϋθεν ο άναφανείς προσφάτως «οικουμενισμός» προσβάλλεται και αποκρούεται δια σοβαρωτάτους λόγους υπό των έχόντων άκραιφνές εκκλησιαστικόν φρόνημα και άκροαίαν ορθόδοξον πίστιν, απηλλαγμένην έντελώς πάσης όθνείας επιδράσεως. Ένεκα τούτου ο «οικουμενισμός» δέν απηγεϊ καλώς εις πολλούς ορθοδόξους κληρικούς και λαϊκούς θεολόγους, αντιβαίνων εις ρήτάς διατάξεις όρων και κανόνων των έπτά Οικουμενικών Συνόδων. Δέν είναι δέ μόνον μοναχοί του συντηρητικού πνεύματος τής ημετέρας Έκκλησίας, οίτινες αντίτιθενται σφόδρα προς αυτόν, αλλά και πλείστοι όσοι κληρικοί παντός βαθμού και καθηγηταί Θεολογικών Σχολών των Πανεπιστημίων τής χώρας ήμων.

Η άνακίνησης του «οικουμενισμού» έπόμενον ήτο να προκαλέση σάλον μέγαν εις πολλούς ορθοδόξους πιστούς, άφ' ου δέν κατέστη εισέτι η ύπόθεσις τούτου άπαιτήσις του πληρώματος τής ημετέρας Έκκλησίας, πιστώσ έχομένου των δογμάτων τής πίστεως και τής ιερᾶς Παραδόσεως. Ορθώς δέ έλήφθη απόφασις παρά των επί μέρους όμοδόξων αυτοκεφάλων Έκκλησιών, όπως πρό πάσης άλλης ένεργείας προετοιμασθῆ καταλλήλως τό έδαφος συγκλήσεως Πανορθόδοξου Συνόδου. Είς τούτο δέ απέβλεψαν αι άχρι τουδε πραγματοποιηθεϊσαι πανορθόδοξοι συσκέψεις και προσύνοδοι έν τε τῆ 'Ρόδω, Βελιγραδίω και Γενεύη τής Έλβετίας.

Δέν προτιθέμεθα ένταϋθα, όπως ιστορήσωμεν λεπτομερῶσ τήν όλην ύπόθεσιν τής επικοινωνίας μετὰ των έτε-

ροδόξων Έκκλησιών, ουδέ σκοπός ήμων είναι, να περιγράψωμεν τὰ λαβόντα χώραν έν πανορθόδοξοις συσκέψει και συνεδρίοις, διότι περι πάντων τούτων ίκανά έδημοσιεύθησαν, ως προείπομεν, έν τε περιοδικοίς και άλλοις θεολογικοίς συγγράμμασι. Πᾶς οίσοσδήποτε επιθυμεϊ να ενημερωθῆ επ' αυτών, δύναται ν' αναζητήση τήν σχετικὴν βιβλιογραφίαν και να σχηματίση πλήρη περι αυτών αντίληψιν. Βάσει ταύτης ήχθημεν εις τήν απόφασιν, όπως, ως Έπίσκοπος τής ημετέρας Έκκλησίας, εκθέσωμεν έν πάση ειλικρινεία και αντικειμενικότητι τας προσωπικὰς ήμων έπόψεις επί του προκειμένου θέματος.

Κατ' αρχήν πρέπει να λεχθῆ, ότι ημεϊς οί ορθόδοξοι επ' ουδενί λόγω δυνάμεθα, όπως αναγνωρίσωμεν τας ειρημένας Έκκλησίας, ως μέρη τής μιᾶς, αγίας, καθολικῆς και αποστολικῆς Έκκλησίας, καθ' ότι αυται απομακρυνθεϊσαι ταύτης, χαρακτηρίζονται ως αιρετικάι.

Η Ορθόδοξος Καθολική Έκκλησία η Ορθόδοξος Ανατολική Έκκλησία, ως παρά πολλών ημετέρων προσαγορεύεται αύτη, δέχεται, ότι εκείνη είναι η μία, αγία, καθολική και αποστολική Έκκλησία, η υπό του Σωτήρος Χριστού ιδρυθεϊσα. Είναι δέ άναντίρρητον γεγονός, ότι ουδέποτε αύτη έπαυσεν, άπευθύνουσα ικετήριον δέησιν τῶ έν Τριάδι Θεῷ ύπέρ τής των πάντων ένώσεως, περιλαβούσα ειδικὰς έν τῆ θεία λατρεία ευχὰς. «Υπερ τής ειρήνης του σύμπαντος κόσμου, εϋσταθείας των αγίων του Θεου Έκκλησιών, και τής των πάντων ένώσεως, του Κυρίου δεηθώμεν». Είχε δέ άνέκαθεν από τής αρχικῆς ταύτης συστάσεως τον λόγον τής τοιαύτης ευχῆς, άφ' ου ήδη από του πρώτου αιώνος άνεφάνησαν αιρέσεις και παρεπλανήθησαν πιστοί. Αί Οικουμενικάι Σύνοδοι επιληφθεϊσαι, ως γνωστόν, των αιρέσεων, κατεδίκασαν αυτάς, περιφρουρήσασαι τήν ορθόδοξον πίστιν από πάσης τούτων επιδράσεως, εκδώσασαι όρους και κανόνας. Συνεπῶσ η εις τό κείμενον τής θείας Λειτουργίας περιληφθεϊσα δέησις «υπερ εϋσταθείας των αγίων του Θεου Έκκλησιών και τής των πάντων ένώσεως» έτέθη ακριβῶσ, επειδή αύτη διακαῶσ ποθεϊ τήν επαναφοράν των παραπλανηθέντων μελών αυτῆς και τήν ειρήνευσιν τής Έκκλησίας, τήν όποίαν τοσοϋτον ειχον διασαλεύσει οί αιρετικοί. Τούτο γίνεται δῆλον και εκ τής Θείας Λειτουργίας του Μεγάλου Βασιλείου, έν η ειδικὸς γίνεται λόγος περι αυτών: «τ ο υ σ πε π λ α ν η μ έ ν ο υ σ ε π α ν ά γ α γ ε και σ υ ν α ψ ο ν τ ῆ ά γ ί α Σ ο υ κ α θ ο λ ι κ ῆ και α π ο σ τ ο λ ι κ ῆ Έ κ κ λ η σ ι α ς».

(Συνεχίζεται)

† Ο πρ. Παραμυθίας ΤΙΤΟΣ

Η ΠΕΡΙ ΧΡΙΣΤΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Δογματικαὶ ἀκολουθίαι τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως.

Ἐκ τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως τῶν δύο ἐν Χριστῷ φύσεων ἀπορρέουσιν ὠρισμένοι δογματικαὶ ἀκολουθίαι. Καὶ ἐν πρώτοις ἡ περιχώρησις τῶν δύο φύσεων. Ἡ περιχώρησις αὕτη, δηλ. ἡ ἐνδοτάτη ἐνοίκησις τῶν δύο φύσεων ἐν ἀλλήλαις ἐγένετο ἀσυγχύτως. Δὲν ἀπώλεσεν ἑκάτερα τὰς ιδιότητας αὐτῆς διὰ τῆς περιχωρήσεως. Διότι «εἰ ἐν ἀλλήλαις περιχωροῦσιν (αἱ δύο φύσεις) ἀλλὰ τὴν εἰς ἀλλήλας τροπὴν τε καὶ μεταβολὴν οὐ προσίενται. Φυλάττει γὰρ ἑκάτερα τὴν ἐαυτῆς φυσικὴν ιδιότητα ἀμετάβλητον»¹²⁴. Ὅπως δὲ ἐν τῇ παναγίᾳ Τριάδι ὁμολογοῦμεν μίαν μὲν θεϊαν οὐσίαν, τρεῖς δὲ ὑποστάσεις περιχωρούσας ἐν ἀλλήλαις ἀσυγχύτως, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ ὁμολογοῦμεν μίαν μὲν ὑπόστασιν, δύο δὲ φύσεις, καθ' ὑπόστασιν ἐνωθείσας καὶ περιχωρούσας ἐν ἀλλήλαις ἄνευ τροπῆς καὶ μεταβολῆς. Ὅμως ἐν τῷ Χριστῷ ἡ περιχώρησις εἶναι μονομερῆς, δηλ. ἡ θεία φύσις περιχωρεῖ τὴν ἀνθρωπίνην, ὅχι δὲ καὶ τὰνάπαλιν. «Ἰοτέον δὲ — παρατηρεῖ ὁ Δαμασκηνὸς — ὡς εἰ καὶ περιχωρεῖν ἐν ἀλλήλαις τὰς τοῦ Κυρίου φύσεις φαμέν, ἀλλ' οἶδαμεν, ὡς ἐκ τῆς θείας φύσεως ἡ περιχώρησις γέγονεν. Αὕτη μὲν γὰρ διὰ πάντων διήκει, καθὼς βούλεται καὶ περιχωρεῖ δι' αὐτῆς δὲ οὐδέν. Καὶ αὕτη μὲν τῶν οἰκείων ἀυχημάτων τῇ σαρκὶ μεταδίδωσιν, μένουσα αὐτῇ ἀπαθῆς καὶ τῶν τῆς σαρκὸς παθῶν ἀμέτοχος. Εἰ γὰρ ὁ ἥλιος ἡμῖν τῶν οἰκείων ἐνεργειῶν μεταδίδους μένει τῶν ἡμετέρων ἀμέτοχος, πόσῳ μᾶλλον ὁ τοῦ ἡλίου ποιητῆς τε καὶ Κύριος»¹²⁵.

Ἐτέρα ἀκολουθία τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως εἶναι ἡ ἀντίδοσις τῶν ιδιωμάτων, δηλ. ἡ πραγματικὴ μεταβίβασις τῶν ιδιωμάτων καὶ τῶν ὀνομάτων ἀμφοτέρων τῶν φύσεων τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ ἐπὶ ἑκατέραν φύσιν καθ' ἑαυτήν. Δηλ. εἰς τὸν ἐνανθρωπήσαντα Θεὸν Λόγον ἀποδίδονται πάντα τὰ ιδιώματα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καθὼς καὶ πάντα τὰ ιδιώματα τῆς θείας φύσεως εἰς τὸν ἄνθρωπον¹²⁶. «Καὶ ὅταν ἐξ ἐνὸς τῶν μερῶν Υἱὸς Θεοῦ καὶ Θεὸς ὀνομάζηται, δέχεται τὰ τῆς συνεφεστηκυίας φύσεως ιδιώματα

ἤτοι τῆς σαρκὸς, Θεὸς παθητὸς ὀνομαζόμενος καὶ Κύριος τῆς δόξης ἐσταυρωμένος, οὐ καθὼς Θεὸς ἀλλὰ καθὼς ἄνθρωπος ὁ αὐτός. Καὶ ὅταν ἄνθρωπος καὶ Υἱὸς ἀνθρώπου ὀνομάζηται, δέχεται τὰ τῆς θείας οὐσίας ιδιώματα καὶ ἀυχήματα παιδίων προαιώνιον καὶ ἄνθρωπος ἄναρχος, οὐ καθὼς παιδίον καὶ ἄνθρωπος, ἀλλὰ καθὼς Θεὸς ὢν προαιώνιος γέγονεν ἐπ' ἐσχάτων παιδίον. Καὶ οὗτός ἐστιν ὁ τρόπος τῆς ἀντιδόσεως, ἑκατέρας φύσεως ἀντιδιδούσης τῇ ἐτέρᾳ τὰ ἴδια διὰ τὴν τῆς ὑποστάσεως ταυτότητα καὶ τὴν εἰς ἀλλήλας αὐτῶν περιχώρησιν»¹²⁷.

Ἄλλὰ καὶ ἡ θεανδρική ἐνέργεια τοῦ Κυρίου δηλοῖ κατὰ τὸν ἱερὸν πατέρα, ὅτι «καὶ ἡ ἀνθρωπίνη αὐτοῦ ἐνέργεια θεία ἦν, ἤγουν τεθεωμένη καὶ οὐκ ἄμοιρος τῆς θείας αὐτοῦ ἐνεργείας, καὶ ἡ θεία αὐτοῦ ἐνέργεια οὐκ ἄμοιρος τῆς ἀνθρωπίνης αὐτοῦ ἐνεργείας, ἀλλ' ἑκάτερα σὺν τῇ ἐτέρᾳ θεωρουμένη»¹²⁸. Οὕτως ἐν τῷ Κυρίῳ συνεδυάσθησαν ἀμφοτέροι αἱ φύσεις καὶ ἐπομένως, ἵνα κατὰ τὸν ἱερὸν Δαμασκηνὸν εἴπωμεν, «ἐπὶ τῆς ὑποστάσεως κἂν ἐκ τοῦ συναμφοτέρου, κἂν ἐξ ἐνὸς τῶν μερῶν ταύτην ὀνομάσωμεν, ἀμφοτέρων τῶν φύσεων τὰ ιδιώματα αὐτῇ ἐπιτίθεμεν. Καὶ γὰρ ὁ Χριστός, ὅπερ ἐστὶ συναμφοτέρον, καὶ Θεὸς καὶ ἄνθρωπος λέγεται καὶ κτιστὸς καὶ ἄκτιστος καὶ παθητὸς καὶ ἀπαθῆς»¹²⁹.

Ἐτέρα ἀκολουθία τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως καὶ τῆς περιχωρήσεως τῶν δύο φύσεων ἐν τῷ Χριστῷ εἶναι ἡ οἰκειώσεις καὶ ἡ θέωσις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐν αὐτῷ. Δηλ. ἡ ἀνάληψις καὶ ἐξύψωσις αὐτῆς διὰ τῆς προσλήψεως ὑπὸ τῆς θείας. Ἡ θέωσις ὅμως αὕτη δὲν ἐγένετο κατὰ μεταβολὴν ἢ τροπὴν ἢ ἀλλοίωσιν ἢ σύγχυσιν. Ἐπομένως «ὡσπερ τὴν ἐνανθρώπησιν χωρὶς μεταβολῆς καὶ τροπῆς ὁμολογοῦμεν, οὕτω καὶ τὴν θέωσιν γενέσθαι τῆς σαρκὸς δοξάζομεν»¹³⁰. Κατὰ συνέπειαν ἡ θέωσις τῆς σαρκὸς συνίσταται εἰς τὸν καταπλουτισμὸν αὐτῆς διὰ τῶν θείων ἐνεργειῶν. «Αὕτη τὰς θείας ἐνεργείας ἐπλούτησε διὰ τὴν πρὸς τὸν Λόγον ἀκραιφνεστάτην ἔνωσιν, ἤτοι τὴν καθ' ὑπόστασιν, οὐδαμῶς τῶν κατὰ φύσιν ἰδίων ὑποστάσεων ἐκπτώσιν»¹³¹.

(Συνεχίζεται) † Ὁ Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΛΟΓΟΣ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 374 τοῦ ὅτ' ἀριθ. 23-24 τεύχους.

124. Γ', ε'.

125. Γ', ζ'.

126. Πρὸς Π. Τρεμπέλα, ἐνθ' ἀνωτ. τ. 2, σ. 118.

127. Γ', δ'.

128. Γ', ιθ'.

129. Γ', δ'.

130. Γ', ιζ'.

131. Γ', ιζ'.

ΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΠΡΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΙΝ ΤΟΥ ΧΙΑΙΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ*

Ἄλλ' οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀμωμήτου πίστεως ἡμῶν ἔδρασαν καὶ δρῶσιν εἰς βάρος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας προσηλυτιστικῶς. Ὑφίστανται ἐξ ἄλλου πλεῖσται ὄσαι ἀποδείξεις, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν Χιλιασμόν, ἀκόμη δὲ καὶ εἰς τὴν Οὐνίαν³. Αὐτοὶ καὶ μετὰ τὴν δημο-

σίσεισιν τοῦ νέου Συντάγματος θὰ συνεχίσουν τὸ προσηλυτιστικὸν ἔργον των, καὶ μάλιστα τώρα, ὅτε ἐν τοῖς πράγμασιν ἔτυχον ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας καὶ τοῦ Συνταγματικοῦ νομοθέτου διακεκριμένης μεταχειρίσεως.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 377 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 23-24 τεύχους.

3. Τὰ περὶ τοῦ Χιλιασμοῦ εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστά. Ὁ Χιλιασμός ἐν τῷ συνόλῳ του εἶναι μία Σχολὴ ἐκπαιδεύσεως προσηλυτιστῶν. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν Οὐνίαν, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πάντοτε ἐξέφρασε τὰς ἀντιρρήσεις της, ἔχομεν τὸ ὑπ' ἀριθ. 2950 (1930) Βούλευμα τοῦ Συμβουλίου Ἐφετών Ἀθηνῶν, τὸ ὁποῖον παρέχει μίαν ἐναργεῖ εἰκόνα ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Ἄπειθι ἐκ τῆς ἐνεργηθείσης ἀνακρίσεως προέκυψαν τὰ ἐξῆς πραγματικὰ περιστατικά. Ὁ ἐκ τῶν κατηγορουμένων Ἀρχιερεὺς Ἐπίσκοπος Οὐνίτης Γ.Χ., γυναικάδελφος τοῦ κατηγορουμένου Χ.Δ., ἦλθεν εἰς Ἑλλάδα μετὰ τὸν λοιπὸν κατηγορουμένων μετὰ τὴν Ἀσιατικὴν καταστροφὴν πρὸς περιθάλψιν, ὡς ἰσχυρίζεται, τοῦ ποιμνίου του. Ἐν Ἀθήναις ἔνθα οὗτος μετὰ τινῶν τῶν κατηγορουμένων κατοικεῖ, διὰ δαπάνης τούτου ἠκοδομήθη πολυκατοικία τις εἰς τὴν ὁδὸν Λάρνακος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «πολυκατοικία Χ...», εἰς ἣν ἐστέγαζον πολλοὺς τῶν προσφύγων, ἀντὶ ἐλαχίστου μηνιαίου μισθώματος καὶ ὅτι διετήρουν πρὸς τούτους ἐντὸς τῆς πολυκατοικίας Δ... οἰκοτροφεῖον καὶ σχολεῖον, εἰς ὃ ἐδίδασκε τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ὁ Ν.Β.Κ., τὴν δὲ κατήχησιν ὁ ἱερεὺς Γ.Ξ... ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν διδασκαλίαν παρεξέτρεπετο εἰς ὕβρεις κατὰ τῶν ἱερέων τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Εἰς τὸ σχολεῖον τοῦτο ἐφοίτων πλὴν τῶν καθολικῶν παιδῶν καὶ ὀρθόδοξοι, εἰς οὓς καὶ ἐπεβάλλετο νὰ κοινωνῶσι καθ' ἑκάστην τῶν μυστηρίων καὶ νὰ ἐκκλησιαζῶνται ἐν τῷ ναυδρίῳ τοῦ καθιδρύματος. Πλὴν τούτου εἰς τοὺς κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον μισθωτὰς τῶν διαφορῶν διαμερισμάτων τῆς πολυκατοικίας Δ... ἐγένετο ἀπὸ συστήματος διδασκαλία πρὸς προσηλυτισμὸν τούτων εἰς τὸ καθολικὸν δόγμα καὶ μάλιστα ἀφήνετο νὰ ἐνοηθῆ, ὅτι πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν ἐχορηγοῦντο εἰς τοὺς διαφοροὺς μισθωτὰς, πρόσφυγας ἰδίως, μὲ τὸσον μικρὸν μίσθωμα αἱ ἐνοικιάσεις τῶν διαφορῶν διαμερισμάτων. Ἐνετύθεν εἰλικε καὶ τὸ δικαίωμα ὁ ἐκ τῶν κατηγορουμένων Γ.Ξ., ὅπως παρατηρῆ σκαιῶς τὰς διαφοροὺς συζύγους τῶν μισθωτῶν, ἵνα μὴ κἄν ἐπισκέπτονται τὰς ὀρθοδόξους ἐκκλησίας καὶ ὕβριζε συνάμα σκαιῶς τοὺς ἱερεῖς ταύτης λέγων ὅτι «ἡ λειτουργία γίνεται ἀπὸ βρωμερὰς χεῖρας» καὶ ὅτι πρέπει ἐν ἑλλείψει ἱερέως Οὐνίτου νὰ θάπτωνται ἄνευ ἱερέως καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ προσλαμβάνωσιν ὀρθοδόξους ἱερεῖς, καὶ ὅτι πρέπει νὰ μὴ ἔρχωνται εἰς συνάφειαν μὲ τοὺς ὀρθοδόξους καὶ νὰ προσβέβωσι μόνον τὸ δυτικὸν δόγμα, εἰς ὃ ἀνήκουσιν οἱ κατηγορούμενοι. Ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἀνακρίσεως, αἱ συστάσεις αὐταὶ ἐγένοντο καὶ δι' ἀπειλῶν, αἰτινες ἀμέσως ἤσκούντο ἰδίᾳ κατὰ τῶν κατηγορουμένων Γ.Ξ. καὶ Ε.Κ., οἵτινες ἐνήργουν ἐκ συστάσεως μετὰ τῶν λοιπῶν κατηγορουμένων. Πλήρως διαπιστοῦται ἐκ τῆς ἀνακρίσεως: 1) ὅτι πολλοὶ σύζυγοι τῶν μισθωτῶν πιεζῶς παρετρήθησαν παρὰ τοῦ ἀνωτέρω ἱερέως Γ.Ξ. καὶ ὡς ἀπειλὴ ἀφήνετο νὰ ἐνοηθῆ ἡ λύσις τῆς μισθώσεως ἐκ τοῦ τμήματος τῆς πολυκατοικίας Δ... διότι ἐπροσκύνησαν εἰς τὸν ἐν Πεντακίσιον ἱερὸν Ναὸν «Ἀγίου Νικόλαος» καὶ ἔπραξαν τοῦτο, ὡς καταθέτουσιν, διότι «εἶχον τοῦτο τάξιον» λόγῳ τῆς ἀσθενείας τῶν τέκνων των. 2) ὅτι ὁ κατηγορούμενος οὗτος, μετὰ τῶν λοι-

πῶν, πλὴν τοῦ Ο.Τ... ἀπὸ συστήματος προσεπάθει νὰ κατήχησιν τοὺς μισθωτὰς τῆς πολυκατοικίας Δ... καὶ τούτου ἐπέτυχε, διότι πολλοὶ ἐκ τῶν μαρτύρων ἔδωσαν τὴν ὁμολογίαν πίστεως εἰς τὸ καθολικὸν δόγμα ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ εἰς Γ'ιανισὰ ἐνώπιον τοῦ ἐτέρου ἱερέως Ε.Ρ., 3) ὅτι τὴν προπαγάνδαν ἐξήσκουν παρὰ τοῖς πρόσφυξι, ἰδίᾳ ταῖς γυναῖξι, ὧν ἐξεμεταλλεύθησαν τὴν δυστυχίαν καὶ δι' αὐτὸ τοῖς προσέφερον εὐθύνην οἰκισιν, 4) ὅτι ἐν Ἀθήναις δὲν ὑπῆρξε ποτὲ πρὸς τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς ποιμνιον Οὐνιτῶν καὶ ὅτι ἂν ὑπάρχη εὐαίθμιον τοιοῦτον ἤδη, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸν διὰ τοῦ ἀνωτέρω τρόπου προσηλυτισμὸν, εἰς ὃν ἰδιαίτητα συνέβαλεν ἡ ἀμφισβίσι τῶν Οὐνιτῶν ἱερέων, ὁμοιάζουσα πλήρως πρὸς τὴν τοιαύτην τῶν ὀρθοδόξων καὶ τὸ τυπικὸν τῆς ἐν Οὐνιτικῇ ἐκκλησίᾳ λειτουργίας, ἥτις παρέσυρε πολλοὺς ἐκ τῶν πεσόντων θύμα καὶ μεταλλαζάντων τὸ ὀρθόδοξον δόγμα μαρτύρων, διότι οὗτοι, ὡς καταθέτουσι, δὲν εὕρισκον ποσῶς διαφορὰν οὐδ' εἰς αὐτὸ τὸ σύμβολον τῆς πίστεως, 5) ὅτι τοὺς παρ' αὐτῶν προσηλυτιζομένους εἰς τὸ λατινικὸν δόγμα τοὺς ἐκονοῶνουν τῶν μυστηρίων κατὰ διαφορὸν τρόπον, ὥστε νὰ μὴ γεννηθῆ ὑποψία εἰς τούτους περὶ τῆς διαφορᾶς τῆς κοινωνίας, διότι τοὺς μετελάμβανον μὲ ἄρτον, ὃν ἐνεβάπτιζον ἐντὸς τοῦ οἴνου καὶ τὸν ἐχορήγουν εἰς τοὺς κοινωνοῦντας τῶν ἀχράντων μυστηρίων, ἐνεκεν δὲ τούτου λέγεται παρὰ τῶν κατήχηθέντων «ὅτι δὲν εὕρισκον διαφορὰν» εἰς τὸ δόγμα τῶν Οὐνιτῶν, καὶ 6) ὅτι καὶ συνίσταν εἰς τοὺς πρὸς οὓς ἡ προπαγάνδα νὰ λέγασιν, ἐρωτώμενοι, ὅτι ἐγένοντο Οὐνίται πρὸς τῆς εἰς Ἑλλάδα ἀφιξείας των ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν κατηγορούμενον Ἀρχιεπίσκοπον Γ.Χ... κατατίθεται, ἰδίᾳ παρὰ τοῦ μαρτύρου Ν.Β., ὅτε ἐγένετο Οὐνίτης τὴν ἐσπέραν τῆς 21 Δεκεμβρίου 1924, τοῦ ἔδωκεν ὁ κατηγορούμενος 300 δραχμὰς ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους 1925 καὶ τοῦ συνέστησεν ὅτι, ἂν ἐρωτηθῆ παρὰ τινος ἐπιθεωρητοῦ σχολείου, νὰ λέγῃ ὅτι εἶναι ἐπιστάτης καὶ οὐχὶ διδάσκαλος καὶ ὅτι τὸν ἀπεκάλουν τὰ παιδιὰ τοῦ ὀρφανοτροφείου «δάσκαλον», διότι εἰς ἄλλο μέρος ἔκαμε τὸν διδάσκαλον. Τὰ περιστατικὰ ταῦτα προκύπτουσιν ἀναμφισβητήτως ἐκ τῆς ἀνακρίσεως καὶ προβλέπονται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 198 τοῦ ποινικοῦ νόμου. Εἶναι μὲν ἀλλήθες, ὅτι τὸ τῶν λατίνων δόγμα, εἰς ὃ ἀνήκουσι καὶ οἱ κατηγορούμενοι, δὲν ἔχει κηρυχθῆ ὡς «αἰρετικὸν» δι' Οἰκουμηνικῆς Συνόδου, τοῦτο ὅμως ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι κυρίως εἶχε τὴν ἐμφάνισίν του περὶ τὰ μέσα τοῦ ἐνάτου αἰῶνος καὶ κατὰ τὸν χρόνον τῆς Πρωτοδευτέρης Συνόδου (861) ἐπιστεῦτο παρὰ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ὅτι οἱ ἀποσχισθέντες θὰ ἐπανήρχοντο εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν. Αἱ προγενέστεραι μεμονωμέναι διδασκαλῖαι τῶν διαφορῶν παπῶν καὶ ἰδίᾳ ἡ τοῦ Μαρτίνου, διεσεκδάσθη, βεβαιωθέντων τῶν ὀρθοδόξων ὅτι «οἱ δυτικοὶ ποιοῦσι τὸν ἰδὸν ἀρχηγὸν καὶ αἰτίαν τοῦ πνεύματος, ἀλλ' ἵνα παραστήσωσι τὸ ὁμοῦσιον καὶ ὁμοφυεὺς αὐτοῦ». Ἐν τέλει δὲ κατὰ τὸ 904 ἐπὶ πάπα Χριστοφόρου ἐισήχθη τὸ Filioque εἰς τὸ σύμβολον τῆς πίστεως τῶν δυτικῶν. Ἄλλ' ἐφ' ὅσον αἰρετικοὶ εἰσι καὶ τοῖς κατὰ τῶν αἰρετικῶν ὑπόκεινται νόμοις κατὰ τὸν κανόνα Α' τοῦ Μεγάλου Βασιλείου: «οἱ παντελῶς ἀπερηγγμένοι καὶ κατ' αὐτὴν τὴν πίστιν ἀπῆλλο-

Ἡ Πολιτεία ἤνοιξεν ἄνευ λόγου τοὺς ἀσχοὺς τοῦ Αἰόλου. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν φοβεῖται. Κατέχει τὴν ἀλήθειαν καὶ διδάσκει ἐν ἀληθείᾳ. «Καὶ πῦλαι Ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς» (Ματθ. ιστ' 18). Ἡ Πολιτεία ὅμως ἐφ' ἐξῆς θὰ πορεύεται μὲ ἀβξουσάν ἀνησυχίαν, διότι οἱ προσηλυτισταὶ θὰ ἀποθρασύνωνται καί, εἰδικώτερον, οἱ Χιλιασταὶ θὰ ἀποτελοῦν κίνδυνον διὰ τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῆς Πατρίδος.

Πρώτη ἐνέργεια τῶν ὁπαδῶν τῆς Ὁργανώσεως ταύτης ἦτο ἡ διοργανώσις τοῦ Συνεδρίου τῆς Ριζουπόλεως καὶ ἡ ἔντονος διαφήμισις καὶ προβολὴ αὐτοῦ, ἐπιμελῶς παρασκευασθεῖσα. Ἠκολούθησε παρομοία συγκέντρωσις ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς οὕτως ἀδιαμορφουμένης νέας καταστάσεως ἡ Ἱερά Σύνοδος προέβη εἰς σειράν ἐνεργειῶν.

τριωμένοι, εὐθὺς γὰρ περὶ αὐτῆς τῆς εἰς Θεὸν πίστεως ἡ διαφορὰ», ἦτοι περὶ αὐτὴν τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν τῆς ἐκκλησίας ἐγκριταὶ ἡ διαφορὰ καὶ οὐχὶ περὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν καὶ εὐταξίαν, ἀναμφισβητήτως καὶ οἱ κατηγορούμενοι, ἀνήκοντες εἰς δόγμα τὸ ὅποιον διαφέρει τοῦ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας κυρίως καὶ οὐσιωδῶς κατὰ τὰ ἐξῆς τρία ἄρθρα: 1) τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ. 2) τῶν Ἀζύμων, 3) τοῦ καθαρτηρίου πυρός, διαφορὰ δηλαδὴ αὐτῆς τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς ἐκκλησίας, εἶναι αἰρετικοί, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀξιουμένου «παπικοῦ πρωτείου» (ἰδὲ Ράλλη—Ποτλῆ, τόμ. Δ' σελ. 89 καὶ σελ. 476, ἐνθα καὶ ἀπόκρισιν τοῦ Βαλασαμῶνος περὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ αἰρετικῶν). Οὐδὲ δύναται νὰ θεωρηθῶσι σχηματικοὶ οἱ οὕτως περὶ τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν τῆς ἐκκλησίας διαφέροντες, διότι τοιοῦτοι κατὰ τὸν ρηθέντα κανόνα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου εἰσὶν αἰ δι' αἰτίας τινὰς ἐκκλησιαστικὰς καὶ ζητήματα ἴσως πρὸς ἀλλήλους διενεχθέντες», ἐν ᾧ τὸ δόγμα τῶν λατίνων διδάσκει ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ σὺν τοῖς εἰς τὴν πίστιν ἀναγομένοις ἄλλοις ἀνωτέρω ἄρθροις καὶ συνεπῶς εἶναι αἰρετικόν. Ἱστορεῖται δὲ μάλιστα, ὅτι οἱ ὀρθόδοξοι, ἐταν ἤκουσαν ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαίων τῶν Λατίνων ψαλλόντων τὸ σύμβολον τῆς πίστεως μετὰ τῆς προσθήκης Filioque, ἀπεδιώξαν αὐτοὺς λέγοντες «ὅτι μελίων ταύτης αἵρεσις δὲν ὑπάρχει». (Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία Φ. Βαφείδου, σελ. 132). Κατὰ ταῦτα αἱ πράξεις τῶν κατηγορουμένων προβλέπονται καὶ τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν ἄρθρων 57 καὶ 198 τοῦ ποιν. νόμου, ὧν τὰ στοιχεῖα φέρουσιν. Ὁ ὅρος δ' «αἰρεσιώται» εὔρηται ἐν τῷ ἄρθρῳ 198 κατὰ τὴν ἔννοιαν τὴν κρατούσαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ ἀστικῷ νόμῳ (νόμ. 1—4 βασιλ. (Α' 1), ν. 5.6.7 κώδ. (Α' 1). Ἐκ τοῦ ὅτι δ' ἡ πολιτεία εὐρεθεῖσα ὑπὸ τὰς γνωστὰς συνθήκας ἐψήφισε τὸν νόμον τῆς 15ης Ὀκτωβρίου 1861, καταργήσαντα τὸν νόμον τῆς 10ης Αὐγούστου 1861 καὶ ἐπέτρεψε τὸν μικτὸν γάμον, τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἀποτελέσῃ ἔμμεσον ἔρεισμα γνώμης περὶ τῆς μὴ αἰρετικῆς ιδιότητος τῶν ὁπαδῶν τοῦ δυτικοῦ δόγματος, διότι ἡ γνώμη περὶ τῶν δογμάτων τῆς θρησκείας ἀνήκει εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὴν μόνην ἀρμοδίαν πρὸς τήρησιν τῶν συνοδικῶν κανόνων καὶ ἐρμηνείαν τούτων κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Συντάγματος, εἰς τὰ δικαστήρια δ' ὁμοίως ἡ ἐρμηνεία τούτων, ἐφ' ὅσον δὲν περιορίζονται ὑπὸ θετικῆς τιμῆς τῆς ἐκκλησίας διατάξεως (ἰδὲ καὶ Κ. Ράλλη, σελ. 314 σημ. παρ. 13, in. g. ἰδίᾳ Κ.Α' 5 κυροῦντα τὴν ἀρμοδιότητα τῆς ἐκκλησίας) [Βλ. Ἀρχιμ. Ἀμβροσίου Γ. Λενῆ καὶ Δημητρ. Ε. Παπανικολάου, Αἱ ἐν Ἑλλάδι Ἀντορθόδοξοι Προπαγάνδα—Αἰρέσεις καὶ ἡ περὶ τούτων Νομοθεσία, ἔκδοσις Ἀρχιεπισκοπῆς Χαροφυλακῆς, Ἀθήναι 1974, σελ. 196-198].

α) Ἐξαπέλυσε τὴν ὑπ' ἀριθ. 2080/8.7.75 Ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκάλεσε τούτους εἰς μείζονα ἐπαγρύπνησιν.

β) Ἀπηυθύνθη πρὸς τοὺς Ὑπουργοὺς Δημοσίας Τάξεως καὶ Ἐσωτερικῶν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 2230/7-7-75 ἐγγράφου καὶ ἐζήτησε τὴν διὰ παντὸς νομίμου μέσου καὶ τρόπου παρεμπόδισιν καὶ τὴν ματαίωσιν τῆς συγκλήσεως τοῦ διαληφθέντος Συνεδρίου.

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑπερβεν Συνοδικοῦ ἐγγράφου ἐλήφθη τὸ ὑπ' ἀριθ. Ε.Π. 4379/11.7.75 τοιοῦτον ἐκ μέρους τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ κ. Κων. Στεφανοπούλου.

γ) Ἐπειδὴ διεφάνη, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐπέθυμει νὰ παρεμποδίσῃ τὸ Συνεδριον τῆς Ριζουπόλεως, ἡ Ἱερά Σύνοδος διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2881/1239/9.7.1975 ἐγγράφου ἀπηυθύνθη πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Δημοσίας Τάξεως καὶ ἐζήτησε τὴν ἄδειαν αὐτοῦ, ὅπως δι' εἰδικῶς μισθουμένου ἐλικοπτέρου τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἀεροπορίας ριφθῶσι διαφωτιστικὰ ἔντυπα (φέιγ-βολάντ) εἰς τὸν χῶρον τῆς Ριζουπόλεως.

Ἐκυκλῶς, ἡ ἄδεια δὲν παρεσχέθη, ἀντ' αὐτῆς δὲ ἐλήφθη τὸ ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 9994 Φ604/11.7.75 ἐγγράφον τοῦ ἐπὶ τῆς Δημοσίας Τάξεως Ὑπουργοῦ κ. Σόλωνος Γκίκα.

δ) Δέον πρὸς τούτους, ὅπως λεχθῆ, ὅτι εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον κατέφθασε καὶ ἐν ψήφισμα τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων τοῦ Ἱεροῦ Ἰδρυμάτος «Παναγία Σουμελά» καὶ τοῦ ὁμωνύμου Σωματείου, ὅπερ διεβιβάσθη αὐθημερόν τῷ διαληφθέντι Ὑπουργεῖῳ διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. Π. 2882/1240/9.7.75 συνοδικοῦ ἐγγράφου.

Οὕτως ἡ ὑπόθεσις τῆς Ριζουπόλεως ἀντιμετωπίσθη διὰ μιᾶς σειράς συντονισμένων προσπαθειῶν, αἵτινες ὅμως δὲν ἔφερον τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα, δι' οὗς ἐξετέθη λόγους. Σημειωτέον, ὅτι τὰς Συνοδικὰς Ὑπηρεσίας ἀνησχόλησε καὶ τὸ ἐδεχόμενον μιᾶς δυναμικῆς παρουσίας τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας διὰ τῆς διοργανώσεως μιᾶς ὀγκώδους «ἀντισυγκεντρώσεως» εὐσεβῶν χριστιανῶν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ριζουπόλεως. Ἡ σκέψις αὕτη ἀπερρίφθη, διότι τελικῶς θὰ ἀπέβαινεν ἀσφαλῶς ὑπὲρ τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά, οἵτινες ἐμμεταλλεύονται τοιαῦτα περιστατικὰ, διὰ νὰ ἐμφανίζωνται ὡς ἥρωες καὶ ὡς μάρτυρες, πάσχοντες ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀληθείας Του.

(Συνεχίζεται) Ἀρχιμ. ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ Γ. ΛΕΝΗΣ

Γραμματεὺς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου

Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ, ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ Γ' ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ ΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ *

Γ. Βασικοί στόχοι τῆς Ποιμαντικῆς μερίμνης τοῦ ἱερέως σήμερον.

1. Τὸ θέμα τῶν πολλῶν Ἐφημερίων εἰς τὴν αὐτὴν Ἑνορίαν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξελιχθῆ εἰς εὐλογίαν Θεοῦ ἢ εἰς «μάστιγα». Τίθεται θέμα συνεργασίας τῶν συμπρεσβυτέρων καὶ προβολῆς αὐτῶν ὡς ὑποδείγματος ἐνότητος καὶ ἀγάπης.

2. Θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον, πάντες οἱ Ἐφημέριοι νὰ ἦσαν αὐτάρκεις εἰς πάντα τὰ ποιμαντικά αὐτῶν καθήκοντα· ἐπειδὴ ὅμως πάντοτε δὲν εἶναι, δύνανται οἱ Ἱεροκήρυκες, ὡς καὶ λοιπὰ πρόσωπα, ἔχοντα ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα, νὰ συμπαρίστανται εἰς τὸ ἐφημεριακὸν ἔργον, προϋποτιθεμένης βεβαίως τῆς ὑπάρξεως πνεύματος συνεργασίας μετὰ τοῦ ἐφημερίου, τοῦ κατ' ἐξοχὴν ὑπευθύνου διὰ τὸ ποιμαντικὸν τῆς Ἑνορίας ἔργον.

3. Πολλὰ τῶν συγχρόνων προβλημάτων εἶναι ἐντελῶς νέα καὶ διάφορα ἐκείνων τοῦ παρελθόντος. Διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται ὀρθὴ ἀνατομία τῆς ἐποχῆς ἡμῶν, ἄλλως ὑπάρχει ὁ κίνδυνος ποιμαντικῶς νὰ ἐργαζόμεθα εὐρισκόμενοι ἐκτὸς τόπου καὶ χρόνου.

4. Εἰς ἰδιομόρφους τινὰς Ἑνορίας ἀπαιτεῖται εἰδικὴ ποιμαντικὴ ἐργασία, καθ' ὅσον «Ἑνορία» δὲν εἶναι μία περιοχὴ, ἔχουσα γεωγραφικά τινα ὄρια, ἀλλὰ περιοχὴ, ἔνθα ὑπάρχουσι πιστοὶ συνηγμένοι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Τοιοῦτοτρόπως τίθεται θέμα ἀναθεωρήσεως τῆς περὶ Ἑνορίας ἀντιλήψεως, πολλῶ μᾶλλον καθ' ὅσον ἡ σύστασις τῆς παλαιᾶς Ἑνορίας ἀλλοιοῦται, ἀφοῦ ὑπάρχουν καὶ δροῦν παράγοντες ὑπερενοριακοί, ὡς λ.χ. Ἐφημερίδες, ραδιοφῶνον, τηλεδράσις κ.λπ. Εἶναι δὲ ἀναγκαῖον, ὅπως γίνῃ διάκρισις μετὰ τῶν μεγαλοπόλεων καὶ τῶν χωρίων, καὶ ἐπομένως ἐνεργοποίησις εἰδικοῦ κατὰ τὰς περιστάσεις ἐνοριακοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου.

Τὸ ἰδανικὸν θὰ ἦτο, ἐὰν ἦτο εἰς ἡμᾶς δυνατόν νὰ εἴπωμεν, ὅτι «Ἑνορία μου εἶναι ὅλος ὁ κόσμος»,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 342 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 21-22 τεύχους.

ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς προσφορᾶς ποιμαντικῶν ὑπηρεσιῶν πρὸς πάντας.

5. Αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ Ὀργανώσεις δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν «Ἐκκλησία» καὶ ὄχι «Παρακκλησία», ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον πιστεύωσιν καὶ δρῶσιν ὀρθοδόξως, συντελοῦσαι καὶ συμβάλλουσαι προσέτι εἰς τὴν πνευματικὴν προαγωγὴν καὶ οἰκοδομὴν τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἐκκλησίας.

6. Καλὸν εἶναι, ὅπως περιορισθῆ πως ἡ πολυπραγμοσύνη τῶν Ἐφημερίων-Ποιμένων, ὥστε ἕκαστος νὰ χρησιμοποιῆται εἰς τὴν εἰδικότητά του, ἵνα οὕτω ἀποδίδῃ περισσότερον. Ὄταν ὅλοι, τὰ κάμνωσιν ὅλα, τότε οἱ ἐν λόγῳ ποιμένες, καταφανῶς, ὑστεροῦσι καὶ δὲν ἀποδίδουσι.

7. Νὰ δοθῆ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ λαϊκὸν στοιχεῖον μεγαλυτέρα βαρῦτης, συμφώνως ἐξ ἄλλου καὶ μετὰ τὴν ὀρθόδοξον διδασκαλίαν. Οὕτω θὰ ἐλύοντο πολλὰ προβλήματα τοῦ ἔργου τῆς διακονίας, εἰς ἃ οἱ Κληρικοὶ δὲν δύνανται νὰ ἐπαρκέσωσιν. Ἴσως καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἐξετασθῆ σοβαρῶς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τὸ πρόβλημα τῆς συμβολῆς τῶν λαϊκῶν εἰς τὴν διακονίαν τοῦ Κηρύγματος καὶ τῆς διδασκαλίας, ὑπὸ τὴν βασικὴν ὅμως προϋπόθεσιν τῆς ὑπάρξεως ἀγαθῆς συνεργασίας Κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ὡς λ.χ. Ἱεροκηρύκων, καθ' ὅσον τὸ θέμα ἔγκειται εἰς τὸ πῶς ἕκαστος τοποθετεῖται ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τί κηρύττει ἢ διδάσκει περὶ Χριστοῦ, παρὰ ἐὰν ὁ Ἱεροκήρυξ εἶναι Κληρικὸς ἢ λαϊκός. Βεβαίως ἡ ἄσκησις τῆς διακονίας τοῦ κηρύγματος ὑπὸ τοῦ Ἐφημερίου εἶναι ἡ ἀρίστη ἐν προκειμένῳ λύσις, διότι τὸ κήρυγμα εὐρίσκεται ἐντὸς τῶν ἐφημεριακῶν τοῦ Ἱερέως καθηκόντων· παρὰ ταῦτα ὅμως, ἐὰν ὁ Ἐφημέριος ἀδυνατῆ νὰ κηρύττῃ, λόγῳ διαφόρων αἰτίων, ἢ τὸ κήρυγμα αὐτοῦ, ἔνεκα ἐλλείψεως βασικῶν πνευματικῶν προϋποθέσεων καὶ προσόντων, δὲν δύναται νὰ οἰκοδομήσῃ ἐν Χριστῷ, τότε καλὸν εἶναι, ὅπως τὸ κήρυγμα θεραπεύηται καὶ ὑπὸ λαϊκῶν Ἱεροκηρύκων, ἐχόντων ὅμως Ἐκκλησιαστικὴν συνείδησιν καὶ φρόνημα, τοῦθ' ὅπερ συνέβαινε καὶ ἐν τῇ μακραίῳ Ἱστορίᾳ τῆς καθολικῆς Ὀρθοδοξίας.

8. Πάντα τὰ προβλήματα τῆς οἰκογενείας πρέπει νὰ εἶναι ἀντικείμενον ποιμαντικῆς ἐργασίας τοῦ

ΙΔΕΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑΙ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ¹

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἰδίᾳ ἡ Ἑλλαδική καὶ μετ' αὐτῆς ἡ Ἑλληνική Παιδεία, κατ' ἔτος ὡς σήμερον, ἤδη ἀπὸ τοῦ 1.100 περίπου, ὅτε ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ², εἰσηγήσει Ἰωάννου τοῦ Μαυρόποδος ἐπισκόπου Εὐχαΐτων³, ἐθεσπίσθη ἡ ἑορτὴ τῶν Τριῶν Μεγάλων Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων, συνεπιτελεῖ ἑορτασμὸν «εἰς τιμὴν καὶ μνήμην» τῶν γνωστοτάτων τριῶν τιτάνων τοῦ πνεύματος καὶ κορυφαίων χριστιανῶν «ἀνθρωπιστῶν»⁴— ἀνθρώπων δράσεως, προ-

κειμένου ὅπως προβάλλῃ τούτους ὡς ὑποδείγματα πρὸς μίμησιν.

Κατ' ἄγραφον μάλιστα νόμον, ὑφιστάμενον ἀπ' αἰῶνων, ἡ 30ῆ Ἰανουαρίου ὠρίσθη ἐν Ἑλλάδι ὡς ἑορτὴ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Γραμμάτων, καθόσον οἱ μνημονευόμενοι διαπρεπέστατοι ἄνδρες, ὡς πρεσβεύοντες «γυμνάσιον μὲν τῆς ψυχῆς τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν, τέλος δὲ τὴν θεῖαν», θεωροῦνται ἐκπρόσωποι καὶ προστάται τῆς Παιδείας καὶ δὴ τῆς κλασσικῆς, καθὼς καὶ τῆς καθόλου μορφώσεως, συνδύσαντες ἁρμονικώτατα τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν πνεῦμα μετὰ τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας καὶ πίστεως, μετασχηματίζαντες προσέτι τὴν θεωρίαν καὶ γνῶσιν εἰς πράξιν καὶ ἔργα.

*

1. Λόγος ῥηθείς ἐν τῇ Ἀρσακείῳ Παιδαγωγικῇ Ἀκαδημία Ψυχικοῦ, τῇ 29ῇ Ἰανουαρίου 1975.

2. Δ. Μπαλάνου, Διατὶ ἡ ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἐθεσπίσθη ὡς ἑορτὴ τῆς Παιδείας, Ἀθήναι 1948, σ. 3.—Π. Μπρατσιώτη, Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι ὡς Διδασκαλοὶ τῆς Οἰκουμένης καὶ ἰδίᾳ τῶν Ἑλλήνων, Ἀθήναι 1955, σ. 6.

3. Κ. Μπόνη, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου εἰς τὸ «Πρόσεχε Σεαυτῶ», Ἀθήναι 1958, σ. 6.

4. Ἡ λέξις «ἀνθρωπιστής» χρησιμοποιεῖται ἐνταῦθα οὐχὶ ὑπὸ φιλοσοφικῆν καὶ οὐμανιστικῆν ἔννοιαν, ἀλλ' ἠθικῆν καὶ κοινωνικῆν, ἥτις δηλοῖ τὸν ἐργαζόμενον πρὸς προαγωγὴν τοῦ

ἀνθρωπίνου γένους. Βλέπ. Ἰ. Δροῦλια, Ὁ μέγας ἀνὴρ τοῦ αἰῶνος, χριστιανὸς ἀνθρωπιστῆς Ἀλβέρτος Σβάιτσερ, Ἀθήναι 1972 σ. 7.—Πρβλ. «ὀπέροχον καὶ ἀξιοθαύμαστον τινα ἀνθρώπινον», Κ. Μπόνη, μνημ. ἔργων, σ. 12.

ποιμένους, ἐφ' ὅσον ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας εἶναι πνευματικά του τέκνα. Νὰ μελετηθοῦν ὅμως τὰ εἰδικὰ προβλήματα τῆς οἰκογενείας, διὰ τὰ μὴ δίδονται πρόχειροι λύσεις, αἱ ὁποῖαι τελικῶς περιπλέκουν τὰ θέματα.

9. Νὰ κυκλοφορηθῇ ἐν εἰδικὸν περιοδικόν, κατάλληλον διὰ τοὺς ποιμένας. Προτείνεται, ὅπως τὸ ἤδη ὑφιστάμενον περιοδικόν «Ἐφημέριος» γίνῃ καταλληλότερον, «ποιμαντικώτερον» καὶ ἀνεξάρτητον τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία». Νὰ γίνῃ εἰς ποιμαντικὸς συναγεραμὸς καὶ νὰ μὴ φεισθῇ ἡ Ἐκκλησία δαπανῶν.

10. Ὅπως ἡ ἀπραξία, ἡ ὀκνηρία καὶ ἡ ἀδιαφορία τοῦ ποιμένου εἶναι ἀπαράδεκτοι, ἐξ ἀντιθέτου καὶ ἡ ὑπερβολικὴ ἀγωνία ὑποδηλοῖ ὀλιγοπιστίαν.

11. Ἡ αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἐφημερίων εἶναι τι ἀναγκαῖον καὶ δὴ καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὰς περὶ αὐτὴν Ἱεράς Μητροπόλεις, δοθέντος μάλιστα ὅτι εἰς τὴν ἐν λόγῳ περιοχὴν εἶναι συγκεντρωμένον τὸ 22% περίπου τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐνῶ μόνις τὸ 10% τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὁρθόδοξου Κλήρου ἐργάζεται εἰς τὰς ἐν λόγῳ περιοχάς.

Πέραν ὅμως τῆς αὐξήσεως τῶν Ἐφημερίων, τὸ πρόβλημα εἶναι ἡ αὔξησις τῶν Ἐνοριῶν μᾶλλον. Χρειαζόνται πολλαὶ Ἐνορίαι. Ἡ ἐκ τῆς ἀνάγκης

ταύτης προκύπτουσα ἀνάγκη ὑπάρξεως Ναῶν, δέον ὅπως προσανατολισθῇ τὴν σκέψιν εἰς τὴν δημιουργίαν προϋποθέσεων διὰ τὴν διάθεσιν χώρων εἰς τὰ ἰσόγεια ἢ εἰς τὰς ὀροφὰς τῶν πολυκατοικιῶν καὶ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν ἐν τῇ Ἐνορίᾳ ὑπαρχόντων, ἐνδεχομένων, παρεκκλησιῶν.

Συναφῶς δέον νὰ σκεφθῶμεν καὶ τὴν περίπτωσιν χειροτονίας πρεσβυτέρων, ἐχόντων τὸ ἴδιον αὐτῶν ἐπάγγελμα καὶ προτιθεμένων νὰ διακονήσουν εἰς τὰς οὕτω δημιουργηθησομένας Ἐνορίας (Παρεκκλήσια), αἱ ὁποῖαι θὰ ὑπάγονται εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἐνορίαν καὶ θὰ συντονίζονται ἀπὸ τὸ «Καθολικόν» τῆς Ἐνορίας, ἥτοι τὸν Κεντρικὸν Ἱερόν Ναόν.

12. Θεωροῦνται ἀπαράδεκτοι πολιτικοκρατικαὶ τινες ἀντιλήψεις εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀνθρώπων ἐξ ἐπόψεως ποιμαντικῆς, ὡς λ.χ. ἡ ὑπερβολικὴ καταφορὰ ἐναντίον ἀνθρώπων πλανωμένων εἰς θέματα πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς τοποθετήσεως. Ὁ Κλήρος εἰς τοιαύτας περιπτώσεις δίδει ἐντύπωσιν δουλικῆς ἐξυπηρετήσεως τῆς Πολιτείας καὶ τῶν ἐκάστοτε κρατουσῶν πολιτικῶν καταστάσεων.

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ Σ. ΤΡΙΒΙΖΑΣ, Πτ. Θ., Μ. Ρη.

Γραμματεὺς Μ. Σ. Ε. Ποιμαντικοῦ Ἔργου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἐνάλογον πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦτο εἶναι, λίαν εὐστόχως, τὸ διδακτικὸν περιεχόμενον τῶν ἐν τῇ Θ. Λειτουργίᾳ τῆς ἐν λόγῳ ἑορτῆς ἀναγινωσκομένων κειμένων — περικοπῶν τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τε ἀποστολικοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ ἀναγνώσματος ἠκούσαμεν, ἐν τῇ Θ. Ἱερουργίᾳ, μεταξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς:

1ον) «Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα... ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν»⁵.

2ον) «Τῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε... Ἐν πᾶσι καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι... καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ»⁶.

Κατὰ ταῦτα, τὸ πνευματικὸν φῶς — «τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως»⁷, ἡ γνώσις αὐτὴ καθ' αὐτήν, καθὼς καὶ ἡ μετάδοσις αὐτῆς, δηλονότι ἡ διδασκαλία, δέον ὅπως ἐκφράζεται ἢ μᾶλλον ἐκδηλοῦται δι' ἔργων ἀγαθῶν — «εὐποιίας καὶ κοινωνίας».

Κατ' ἐπέκτασιν, αἱ ἰδέαι, αἱ ἀντιλήψεις καὶ πεποιθήσεις, ἡ θρησκευτικὴ πίστις καὶ τὸ ὀρθόδοξον φρόνημα, χριστιανικὴ πίστις καὶ τὸ ὀρθόδοξον φρόνημα, ἅλλως ἢ Ὁρθόδοξία, ἐνδείκνυται, ἵνα μετασχηματίζονται εἰς ὀρθὴν ζωὴν καὶ πράξιν, τοῦτέστιν εἰς «ὀρθοζώϊαν»⁸ καὶ «ὀρθοπραξίαν»⁹.

Α'. Ἐπὶ τούτοις, εἰδικότερον ἡ διδασχὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἐν λόγῳ ἁγίων τριῶν Ἀρχιεραρχῶν, ἔλλογος καὶ κατ' ἐπίγνωσιν οὐσα, δὲν ἦτο ἁπλῶς θεωρητικὴ, περιοριζομένη εἰς λόγους καινοῦς ἢ κενοῦς ἢ καὶ κοινοῦς (κοινοτύπους), οὐδὲ ἡ εὐλάβεια αὐτῶν ἐμειοῦτο εἰς τύπους ἐξωτερικοῦς, ὡς «πί-

στις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά»¹⁰, ἀλλ' ὡς ζῶσα, ζωοποιὸς καὶ ἐνεργῆς, ἦτοι ὡς «πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη»¹¹, ἐμφαινόμενη εἰς ἔργα εὐποιίας καὶ φιλαλληλίας¹². Τοιούτοτρόπως αἱ ἰδέαι καὶ αἱ ἐνέργειαι αὐτῶν ἦσαν ἀπολύτως σύμφωνοι πρὸς τὴν παύλειον σύστασιν, «ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες τῷ θεῷ»¹³.

Β'. Οἱ στύλοι οὗτοι τῆς εὐσεβείας¹⁴ δὲν διεκρίθησαν ὡσαύτως μόνον ὡς ἀσύγκριτοι θεολόγοι, ἀλλ' ἐξ ἴσου ἐξόχως διέπρεψαν καὶ εἰς ἑτέρους τομεῖς τῆς Ἐπιστήμης, ὡς ὑπὸ ἐδικῶν μελετητῶν ὁμολογεῖται. Διέπρεψαν δηλαδὴ ὡς παιδαγωγοί, ὡς ἠθικολόγοι καὶ κοινωνιολόγοι, ἀναδειχθέντες πολυσύνθετοι ἠθικοθρησκευτικοκοινωνικαὶ προσωπικότητες.

Συνεξετάσωμεν ὁμῶς νῦν ἐνταῦθα ἰδέας καὶ ἐνεργείας τινὰς κοινωνικοχριστιανικὰς τῶν ἐν λόγῳ Τριῶν Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων.

Καίτοι ἡ ψυχὴ τῶν ἐνθέων τούτων «διδασκάλων ἡμῶν»¹⁵ ἐστρέφετο πρὸς τὰ ἐπουράνια — τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἡ φιλοθεΐα τῶν ἐπεξετείνετο εἰς φιλανθρωπίαν, ἐνῶ συγχρόνως ἐθεώρουν, ἐξετάζοντες ἐπισταμένως, τὰ τῆς ἐπιγείου ζωῆς καὶ βιοτῆς, ἐπενεργοῦντες θεαρέστως.

Σημειωθῆτω ὅτι πρὸς τούτοις ἀπεθαύμαζον τὴν φύσιν καὶ δὲν ἦσαν λοιπὸν μόνον θεωρητικοὶ διδάσκαλοι θρησκευτικῆς πίστεως, ἐπιτηδευμένοι περιφρόνησιν πρὸς τὰ ἐγκόσμια, παραβλέποντες τὰς ἀνθρωπίνιας ἀνησυχίας, δυστυχίας, τραγωδίας καὶ ἀνάγκας. Ἀντιθέτως, εἶχον πλήρη κατανόησιν αὐτῶν καὶ ἐπελαμβάνοντο τούτων μετ' ἰδιαίοντος καὶ ἐνθέριμου ἐνδιαφέροντος¹⁶.

Γ'. Τῶν μνημονευομένων «σοφῶν διδασκάλων»¹⁷ τόσον ἡ πίστις, ὅσον καὶ ἡ γνώσις, ἢ ἐν γένει παίδευσις καὶ μάθησις καὶ ἡ ἑλληνοχριστιανικὴ μόρφωσις τῶν κατάρτισις, συνετέλεσαν εἰς τὴν ψυχοπνευματικὴν καλλιέργειάν των καὶ συνέτειναν εἰς τὴν προσωπικὴν ἠθικοποίησιν αὐτῶν — τὴν αὐτοτελείωσίν των, ἄλλως τὴν ἀνθρωποποίησιν τούτων, διὰ τῆς, οὕτως εἰπεῖν, δεξιάσεως τοῦ φιλοθέου ἅμα τε καὶ φιλανθρώπου κοινωνικοῦ αἰσθητηρίου των.

10. Ἰακ. β' 26.

11. Γαλ. ε' 6. Πρβλ. «Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη» Α' Κορ. ιγ' 13.

12. Δ. Μπαλάνου, μνημ. ἔργ. σ. 4.

13. Τίτ. γ' 8.

14. Βλέπ. «οἱ στύλοι τῆς εὐσεβείας», 1ον ἀπόστιχον ἐσπερινοῦ ἑορτῆς Τριῶν Ἱεραρχῶν.

15. Βλέπ. Δοξαστικὸν ἀποστίχων τῆς ὡς ἄνω ἑορτῆς.

16. Πρβλ. Δ. Μπαλάνου, μνημ. ἔργ. σ. 8,9.

17. 2ον ἀπόστιχον ἐσπερινοῦ τῆς ὡς ἄνω ἑορτῆς.

5. Ματθ. ε' 16,19. Πρβλ. «οὐ γὰρ οἱ ἄκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιοθήσονται», Ρωμ. β' 13. Βλέπ. σχετικὰς ἐρμηνείας ἐν Π. Τρεμπέλα, Ὑπόμνημα εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, Ἀθήναι 1951, σ. 93,96. Πρβλ. τοῦ αὐτοῦ, Ὑπόμνημα εἰς τὰς Ἐπιστολάς τοῦ Παύλου, Ἀθήναι 1937, σ. 26.

6. Ἐβρ. ιγ' 16,18,21.

7. Ἀπολυτίκιον Χριστουγέννων.

8. P. Evdokimow, L'Orthodoxie, Neuchâtel (Suisse) 1965, σ. 24.

9. Ὡς ἀκριβῶς ἔλεγεν ὁ πολυσέβαστος διδάσκαλος, πνευματικὸς ἡμῶν πατὴρ καὶ εδεργέτης, Παναγιώτης Ἱ. Μπρατσιώτης κατὰ τὴν Βιβλικὴν Μελέτην ἐν τῷ Χριστιανικῷ Ὁμίλῳ Φοιτητῶν (ἐν ἔτει 1951-53). Ὁ διαπρεπὴς οὗτος ὀρθόδοξος θεολόγος, Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Ἀκαδημαϊκός, σημειωτέον, ὅτι διετέλεσεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν Ἀντιπρόεδρος, ὡς καὶ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Φιλεκαπαιδευτικῆς Ἑταιρείας, καθὼς καὶ Καθηγητὴς τῶν Θρησκευτικῶν Μαθημάτων ἐν τῇ Ἀρσακίῳ Παιδαγωγικῇ Ἀκαδημίᾳ.

Ἡ παροῦσα ὁμιλία θεωρηθῆτω ὡς ἐκφρασις νικήσης αἰδίου ἐγνωμοσύνης μαθητοῦ τοῦ ἡγαπημένου καὶ πνευματικοῦ υἱοῦ τοῦ ἀφασιαμένου πρὸς τὸν Διδάσκαλον καὶ Πατέρα διὰ τὰς πολλαπλὰς αὐτοῦ ἐδεργείας.

Τοιαύτη ἐξ ἄλλου εἶναι, μᾶλλον δ' ὀφείλει νὰ εἶναι, ἡ μόρφωσις!

Ἡ φιλομουσία ἄλλωστε καὶ ἡ γενικὴ παιδευσίς, ἥτις, κατὰ τὸν Ναζιανζηνὸν Γρηγόριον, «τὸ πρῶτον τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν εἶναι, ὄχι μόνον ἡ εὐγενεστέρη χριστιανικὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ προχριστιανικὴ»¹⁸, ἡ ἐξῶθεν ἢ θύραθεν λεγομένη, ἥτοι ἡ κλαστικὴ παιδεία, ἐν ἣ συμπεριλαμβάνει ὁ σοφὸς οὗτος Θεολόγος καὶ εὐαίσθητος ποιητὴς τὰ ἔπη τοῦ Ὁμήρου καὶ τὴν «σεμνὴν» στωικὴν φιλοσοφίαν, καθὼς καὶ ἡ γενικώτερα ἢ ἡ εἰδικώτερα ἐπιστημονικὴ κατάρτισις, μόνον ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς ἀρετῆς, ἀτομικῆς τε καὶ κοινωνικῆς, συντελεῖ εἰς τὸν ἐξάνθρωπισμὸν, τὴν διάπλασιν τοῦ χαρακτῆρος καὶ τὴν διαμόρφωσιν τῆς προσωπικότητος τῶν μετεχόντων αὐτῆς.

Ἄντιθέτως, ὡς γνωστὸν, «πᾶσά τε ἐπιστήμη (ἀκριβῆς δηλονότι γνῶσις, κατὰ τὸ κλασσικὸν γνωμικὸν) χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, πανουργία, οὐ σοφία φαίνεται»¹⁹.

Ἄρα τὸ ἀπλῶς καὶ μόνον φιλοσοφεῖν, τὸ «φιλοσοφεόντες θεωρίας ἐνεκεν»²⁰, ἥτοι ἡ ξηρὰ καὶ στεῖρα γνῶσις, τὴν ὁποίαν θὰ ἐχαρακτηρίζομεν ὡς ψευδάνυμον, δὲν ἐξαρκεῖ, καθότι κατὰ τὸν θεωρητικὸν «πρᾶξις... ἐπίβασις θεωρίας»²¹, (ἡ πρᾶξις δηλαδὴ εἶναι ὑπερβασίς — ὑπερβαίνει τὴν θεωρίαν, ὑπερέχουσα ταύτης).

Δ'. Τὰ προβλήματα ἐπομένως, τὰ ὁποῖα ἀψησώλησαν τὴν διάνοιαν καὶ τὴν καρδίαν τῶν εἰρημένων ἱερομυστῶν, δὲν ἦσαν μόνον θεωρητικά, μεταφυσικὰ καὶ θεολογικά, ἀλλ' ἐξ ἴσου θετικὰ-πρακτικά, ἀνθρωπολογικά καὶ κοινωνικά, ζητήματα καὶ αὐτὰ ὡσαύτως μεγίστης σπουδαιότητος.

Οἱ Θεολόγοι λοιπὸν ἐκεῖνοι οὐδόλως ὑπῆρξαν ἀρνηταὶ τῆς ζωῆς, οὐδὲ ἔμειναν ἀπλοὶ θεαταὶ ἀσυγκίνητοι πρὸ τῶν ἀνθρωπίνων ποικιλομόρφων δραμάτων ἢ ἀμέτοχοι τῆς πολλαπλῆς δυστυχίας καὶ ἀθλιότητος, πνευματικῆς, ἠθικῆς καὶ δὴ ὕλικῆς, τῶν συνανθρώπων των.

Ὡς ἐκκλησιαστικοὶ ἡγήτορες, κοινωνιολογικῶς ἐκπαιδευθέντες εἰς τὴν Σχολὴν κυρίως τοῦ Θεοῦ Διδασκάλου τῆς ἀγάπης καὶ ἐμπνευσθέντες ὑπὸ τῶν ὄντως ἀνθρωπιστικῶν διδαγμάτων καὶ παραδειγμάτων Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, προέβαλον τὸ ἠθικὸν ἀνάστημά των, ἠγειραν τὴν φωνὴν τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ὡς γνήσιοι ἐκπρόσωποι Αὐτῆς καὶ διὰ τῶν διδασκῶν καὶ τῶν ἔργων αὐτῶν ἠγωνί-

σθησαν ὑπὲρ τῶν δυστυχούντων καὶ πασχόντων ἀδελφῶν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἑαυτῶν²²!

Ε'. Ἐνταῦθα ἐνδείκνυται, φρονούμεν, ὅπως ἐξετασθῶν θέματά τινα τῆς κοινωνικῆς φιλοσοφίας καὶ διδασκαλίας — τοῦ κοινωνικοῦ κηρύγματος καὶ τῆς ὑποδειγματικῆς χριστιανικῆς κοινωνικῆς δράσεως τῶν ἐν θέματι Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων καὶ χριστιανῶν Ποιμεναρχῶν.

Αἱ τῶν Τριῶν Διδασκάλων τῆς Οἰκουμένης²³, τρισεμείστων κηρύκων τῆς φιλοθέου καὶ φιλανθρώπου χριστιανικῆς ἀγάπης, ἰδέαι καὶ διδασχαιὶ κοινωνικαὶ οὐ μόνον δὲν ὑπολείπονται, ἀλλ' ἐν πολλοῖς καὶ ὑπερέχουν τοῦ κοινωνικοῦ πνεύματος τῆς δυνάδος (διδασκάλου καὶ μαθητοῦ) τῶν ὑψιπετῶν (ὑψιλοφρόνων) καὶ παμμεγίστων ἀρχαίων ἐλλήνων κοινωνικῶν φιλοσόφων - ἰδρυτῶν τῆς Ἀκαδημίας καὶ τοῦ Λυκείου — αἰωνίων Διδασκάλων τῆς Ἀνθρωπότητος²⁴, Πλάτωνος δηλονότι καὶ Ἀριστοτέλους.

Οἱ τρεῖς ἐκεῖνοι κήρυκες «τῆς μεγάλης Τριάδος»²⁵, χριστιανοὶ κοινωνικοὶ Θεολόγοι καὶ φιλόσοφοι, ἀπέβησαν πρόδρομοι, θὰ ἐλέγομεν, τῆς λεγομένης Κοινωνικῆς Θεολογίας, ἥτις πλὴν ἄλλων προβάλλει τὰ κοινωνικὰ στοιχεῖα τῶν Ἱερῶν Γραφῶν (ὡς τοῦ Κοινωνικοῦ Εὐαγγελίου), καθὼς καὶ γενικώτερον τὰ συναφεῖ σημεῖα τῆς Χριστιανικῆς Ὁρησκείας²⁶.

ΣΤ'. Ὑπενθυμίζομεν ὅτι ὑπὸ τε τοῦ Χριστιανισμοῦ γενικώτερον καὶ ἰδιαζόντως παρὰ τῶν σήμερον τιμωμένων τριῶν θεοφθόγων Πατέρων τῆς χριστιανικῆς διδασχῆς καὶ ζωῆς ὑπερετονίσθη ὡς μοναδικὴ πανανθρώπινη ἀξία καὶ ὑψίστη ρυθμιστικὴ ἀρχὴ τῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ σχέσεων τῶν ἀνθρώπων μετ' ἀλλήλων²⁷ ἡ δημιουργικὴ καθολικὴ δύναμις τῆς ἀγάπης!

Παράγων θεμελιώδης τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων (τῶν ἄλλως λεγομένων συνανθρωπίνων, διανθρωπίνων ἢ διαπροσωπικῶν²⁸) ἐτέθη ἡ κατὰ κυριο-

22. Πρβλ. τὸ κυριακὸν λόγιον, «ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» Ματθ. κε' 40.

23. Πρβλ. «τῆς οἰκουμένης οἱ διδάσκαλοι», 2ον ἀπόστιχον τοῦ ἔσπερινοῦ τῆς ὑπερθεν ἑορτῆς.

24. Πρβλ. Π. Μπρατσιώτου, Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα, 2α ἐκδ., Ἀθήναι 1939, σ. 28.

25. 1ον στιχηρὸν ἔσπερινοῦ μνημ. ἑορτῆς.

26. Πρβλ. Π. Χρήστου, Ἡ Κοινωνιολογία τοῦ Μεγ. Βασιλείου, Ἀθήναι 1951, σ. 129.

27. Πρβλ. Τοῦ αὐτοῦ, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 84.

28. Βλέπ. Ἱ. Δρούλια, Διαπροσωπικαὶ σχέσεις, πολυγραφ. σημειώσεις, Ἀθήναι 1973, σ. 3.

18. Πρβλ. Δ. Παλάνου, μνημ. ἔργ. σ. 6.

19. Πλάτωνος, Μενέξενος 247 Α.

20. Ἐν Β. Ἰωαννίδου, Τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα, Ἀθήναι 1957, σ. 18.

21. Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Λόγος περὶ δόγματος, κεφ. 12, Ἐ. Π. Migne 35, 1081.

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΑΓΩΓΗΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΝ ΤΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ ΤΟΥ ΑΓΙΩΤΑΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ ΤΩΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΠΕΤΡΑΣ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

Ἡ πρεσβυγενής τῆς Σιών Ἐκκλησία, ἡ Μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν, διαβιοῦσα ἐν μέσῳ μωσαϊκοῦ λαῶν, φυλῶν καὶ γλωσσῶν αἰσθάνεται ἐαυτὴν κεκλημένην εἰς μαρτυρίαν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὅτι συμφώνως τοῖς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν λόγοις «καὶ πύλαι ἄβου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς» (Ματθ. ιστ', 18).

Ζῆ ἐκδαπανωμένη ἐν τῇ ἀγάπῃ πρὸς πάντας, μὴ πτοουμένη ἐνώπιον τῶν δυσκολιῶν καὶ τῶν κατ' Αὐτῆς πολέμων, διότι εἶναι βεβαία διὰ τῆς ἐν Αὐτῇ ἐλπίδος ὅτι «σκληρὸν πρὸς κέντρα λακτίζου» (Πράξ. κστ', 14) οἱ πολέμιοι Αὐτῆς. Καὶ ἐνώ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, καθ' ἃς «συνοχὴ ἔθνῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ἀπορίᾳ, ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ» (Λουκ. κα', 25-26) διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἐν Αὐτῇ ὑπάρχοντος Παναγίου καὶ Ζωαρχικοῦ Πνεύματος προκόπτει διασώζουσα ἀλώβητον τὴν ἐν Χριστῷ ἀλήθειαν. Καὶ ἰδοῦ:

Ὁ Προκαθήμενος Αὐτῆς Μακαριώτατος Πατριάρχης τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης κ. κ. Βενέδικτος ἀπεφάσισε Συνοδικῶς ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ἐν τῇ ΡΠΑ' Συνοδικῇ Συνεδρίᾳ τῆς 7/19ης Αὐγούστου 1975:

λεξίαν φιλανθρωπία, ἥτοι ἡ πρὸς τὸν συνάνθρωπον ἀγάπη, ὡς ἀπόρροια τῆς θεσπεσίας ἐκείνης²⁹, ἥτις ἐμπνέει καὶ ὑποκινεῖ εἰς ἔργα ἀγαθὰ ἰδίᾳ εὐποιίας — εὐεργεσίας πρὸς περίθαλψιν ὑλικὴν καὶ βελτίωσιν ἠθικὴν τῶν ἐν ἀνάγκαις ποικίλαις ὄντων³⁰.

Κατ' ἀκολουθίαν ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη, ὡς κατ' ἐξοχὴν ἀνθρωπιστικὴ — κοινωνικὴ ἀρετὴ, ἐκδηλουμένη καὶ ἐπεκτεινομένη μάλιστα πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἀδιακρίτως φυλῆς, φύλου, ἐθνικότητος, γλώσσης, κοινωνικῆς θέσεως, θρησκείας καὶ δόγματος³¹, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐκληφθῇ ἀπλῶς ὡς συναίσθημα, ἀλλ' ὀφείλει ὡς βίωμα νὰ βιοῦται, δρῶσα ὡς ζωὴ, διαγωγὴ ἀτομικὴ καὶ ἀναστροφὴ κοινωνικὴ, μεταβαλ-

29. Πρβλ. «Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ καὶ ὁ μόνων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ», Α' Ἰωάν. δ' 16. Πρβλ. αὐτόθι «ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν Θεόν» (στίχ. 7) Πρβλ. αὐτόθι «εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν» (στίχ. 11).

30. Πρβλ. Π. Χρήστου, μνημ. ἔργ. σ. 128.

31. Πρβλ. παραβολὴν Κυρίου περὶ καλοῦ Σαμαρείτου, Λουκ. ι' 29-37.

«Περὶ προαγωγῆς Ἀρχιεπισκόπων Ἰορδάνου καὶ Σεβαστείας».

» Ἀκολούθως ἡ Α.Θ. Μακαριότης ἀνακοινῶται τάδε: Ἡμεῖς ὡς Πατριάρχης ἐκτιμῶντες θεόντως τὰς πολυτίμους, μεγάλας, φιλοπόνους καὶ οὐσιαστικὰς ὑπηρεσίας τὸσον τοῦ Γέροντος Ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων καὶ τῶν Ἱεροσολύμων Ἀρχιεπισκόπου Σεβαστείας κ. Γερμανοῦ, ἐν τῇ ζωῇ δ' ἡμῶν ἐπιθυμία, ὅπως θῶμεν καλλιτέραν τάξιν ἐν τῷ Ἀρχιερατικῷ Σώματι καὶ ἀναβιώσωμεν δύο παλαιὰς Μητροπόλεις τοῦ Ἡμετέρου Πατριαρχείου, προάγομεν ἀμφοτέροισι τοῖς ἄνω Ἀρχιεπισκόποις εἰς Μητροπολίτας καὶ ὀνομάζομεν τὸν Ἁγιον Ἰορδάνου Μητροπολίτην Καισαρείας, Ὑπέρτιμον καὶ ἔξαρχον Ἀ' Παλαιστίνης¹, τὸν δ' Ἁγιον

1. Κατὰ τὸ «Τακτικὸν» τῆς Ε' Οἰκουμενικῆς Συνόδου «τῆς ἐνορίας τῶν Μητροπολιτῶν καὶ Ἀρχιεπισκόπων καὶ Ἐπισκόπων τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ», ὁ Πρωτόθρονος Μητροπολίτης Καισαρείας εἶχεν ὑφ' ἑαυτὸν 27 Ἐπισκόπους. Παλαμᾶ Γρηγορίου, Ἱεροδιακόνου, Ἱεροσολυμίας, ἥτοι ἐπίτομος Ἱστορία τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ, Ἐν Ἱεροσολύμοις, Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τοῦ Π. Τάφου, ΑΩΣΒ', σελ. τοστ', σημ. (α).

λομένη εἰς ἔμπρακτον τοιαύτην δι' ἔργων φιλαλληλίας.

Εἰς τοὺς «οὐρανομύστας»³² αὐτοὺς τρεῖς κοινωνικωτάτους καὶ κοινωνιστάς³³ Θεολόγους διαπιστοῦται καὶ ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω σημείου σύμπτως θεωρίας καὶ πράξεως καὶ συμφωνία «λόγῳ καὶ πράγματι»³⁴.

Ἐκμελετήσαντες μάλιστα οὗτοι «τὴν φύσιν τῶν ὄντων»³⁵, ὡς ἄλλοτε οἱ ἰσχυροὶ φυσιοκράται φιλόσοφοι, καὶ ἐξερευνήσαντες ὁμοτρόπως, ὡς ὁ Σταγειρίτης ἐκεῖνος φιλόσοφος, τὰ περὶ τῆς κοινωνικότητος καὶ κοινωνικοποιήσεως τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων, δι' ἀληθοῦς ἀνθρωποποιήσεως αὐτῶν, ἀπεφήναντο ὡς ἀκολούθως.

(Συνεχίζεται)

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΔΡΟΥΛΙΑΣ

32. 2ον προσόμοιον αἰῶν τῆς ἐν θέματι ἑορτῆς.

33. Πρβλ. «Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τοῦ μεγάλου Πατρὸς (ἐνν. τοῦ Βασιλείου) ἀναπτυσσόμενος κοινωνισμὸς εἶναι ἀξιοπρόσεκτος». Κ. Μπόνη, μνημ. ἔργ. σ. 18.

34. 3ον προσόμοιον αἰῶν τῆς εἰρημένης ἑορτῆς.

35. Ἀπολυτίκιον ἑορτῆς Μεγ. Βασιλείου (1ης Ἰανουαρίου).

Σεβαστείας Μητροπολίτην Πέτρας, Ὑπερίτιμον καὶ ἔξαρχον Γ' Παλαιστίνης καὶ Πετραίας Ἀραβίας².

»Συγχαίροντες ἐγκαρδίως ἀμφοτέροις τοῖς εἰρημένοις Μητροπολίταις, ἐπιλέγει ὁ Μακαριώτατος, ἐκ βαθέων ἐσχόμεθα Αὐτοῖς ὑγιεῖαν ἐπὶ μήμιστον, δύναμιν ἐξ ὕψους καὶ πᾶσαν ἀπὸ Θεοῦ ἐδλογίαν καὶ χάριν, ὥστε καὶ ὑπὸ τοὺς νέους αὐτῶν τίτλους, μετὰ τῶν συμπαραγοματουμένων αὐτοῖς, συναφᾶ τῷ Συνταγματικῷ τοῦ Πατριάρχου Χρυσάνθου³ ἀναφανῶσιν ἄξιοι ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ἱεροῦ Ἡμῶν Κοινοῦ.

»Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος συγχαίρουσα ἐπιφωνεῖ ἄξιοι, ἄξιοι.

»Ἀμφοτέροι οἱ Πανιερώτατοι Μητροπολίται Καισαρείας καὶ Πέτρας συγκειμημένοι ἐκ τῆς ἀπροσδοκίτου ταύτης προαγωγῆς θερμότητα ἐδχαριστοῦσι τῷ Μακαριωτάτῳ, ἐσχόμενοι ὅπως ὁ Κύριος χαρίζεται μὲν Αὐτῷ ὑγιεῖαν ἐπὶ ἔτη πολλά, εἰς ἔπαινον τῆς Ἁγιωτάτης Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ ἐδλογημένου Ἡμῶν Ἔθνους, αὐτοῖς δὲ τὴν παρσθενῆ Αὐτοῦ χάριν, ὥστε ἀναφανῆναι ἄξιους τῶν προσδοκιῶν τῆς ἐκθροφάσης καὶ ἐς δεῦρο τιμησάσης Γεραῶς Ἁγιοταφτικῆς Ἡμῶν Ἀδελφότητος.

»Ἀκολούθως ἀσπάζονται τὴν χεῖρα τοῦ Μακαριωτάτου καὶ δέχονται τὰς ἐσχὰς καὶ τὰ συγχαρητήρια πάντων.

»Τὸ Μήνυμα ἀμφοτέρων τῶν Μητροπολιτῶν ορίζεται γενέσθαι τῇ ἐπομένῃ Δευτέρᾳ, 12ῃ Αὐγούστου, ἐν τῷ Μοναστηριακῷ Ναῷ τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης⁴.

Ληξιάσης τῆς Συνοδικῆς Συνεδρίας καὶ μετὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τοῦ Συνοδικοῦ τῶν Πατριαρχείων, οἱ δύο ἐψηφισμένοι Μητροπολίται ἐδέχθησαν τὰ συγχαρητήρια καὶ τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν τῶν μὴ Συνοδικῶν Ἀρχιερέων τοῦ Θρόνου, τῶν ἀδελφῶν Πατέρων τῆς Ἁγιοταφτικῆς Ἀδελφότητος, ὡς ἐπίσης καὶ τῶν ἐναγχοσ πληροφορηθέντων τὸ χαρμόσυνον γεγονός καὶ προσελθόντων πιστῶν.

*

Τὴν πρωΐαν τῆς 12/25ης Αὐγούστου καὶ περὶ ὥραν 10ῃ π.μ. καὶ μετὰ τὴν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Θεομητορικῷ Μνήματι ἐν Γεθσημανῇ τελεσθεῖσαν Θεῖαν Λειτουργίαν ὑπὸ τοῦ Τελετάρχου τῶν Πατριαρχείων Ἀρχιμανδρίτου κ. Βίρηναίου Σκοπελίτου, συνῆλθεν ἅπαντα ἡ τῶν Ἁγιοταφτικῶν Πατέρων χορεία — προη-

γουμένων τῶν δύο ἐψηφισμένων Μητροπολιτῶν — ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Κωνσταντῖνος Πρεβεδουράκης, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας Ἀρχιμανδρίτης Σεραφεῖμ, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Ρουμανίας Ἀρχιμανδρίτης Βασίλειος Κοστίν (Δρ. τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν), καὶ πλῆθος κόσμου, ἐν τῷ Μοναστηριακῷ Ναῷ τῶν Ἁγίων ἐνδόξων Θεοστέπτων Μεγάλων Βασιλέων καὶ Ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, προκειμένου νὰ λάβωσι χώραν τὰ «Μηνύματα» τῶν προαχθέντων εἰς Μητροπολίτας δύο πρώην Ἀρχιεπισκόπων.

Ἀκολούθως, ὁ εἰς τὴν Πρωτόθρονον Μητρόπολιν τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων προαχθεὶς Μητροπολίτης Καισαρείας κ. Βασίλειος, συνοδουόμενος ὑπὸ δύο Διακόνων, κρατούντων ἀνημέρας λαμπάδας, εἰσῆλθεν εἰς τὸ Ἱερὸν Γῆμα καὶ ἐδυθεὶς Ἐπιτραχήλιον καὶ Ὁμοφόριον ἐποίησεν «Εὐλογητὸς μεθ' ὃ ἄπαντες οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Ἁγιοταφῖται Πατέρες ἤρχισαν ψάλλοντες τὸ «Εὐλογητὸς εἰ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν» καὶ τὸ «Ὅτε καταβάς τὰς γλώσσας συνέχεεν», ἐνῶ ὁ Ἅγιος Καισαρείας ἐθυμία τὸν Ναὸν καὶ τοὺς πιστούς. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ θυμιάματος οὗτος ἐποίησεν «Ἐκτενῆ Δέησιν» καὶ ἀκολούθως ὁ ἐψηφισμένος Μητροπολίτης Πέτρας κ. Γερμανὸς ἐκτελῶν χρῆτ' Ἀρχιεπισκοπικῶν ἀνέγνωσεν ἐκ τοῦ Ἱεροῦ τῶν Πατριαρχείων Κώδικος τὸ «Ἐπίσημα προαγωγῆς» τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰορδάνου κ. Βασιλείου εἰς Μητροπολίτην Καισαρείας τῆς ἐν Παλαιστίνῃ, ὡς καὶ τὴν παραίτησιν αὐτοῦ ἐκ τοῦ θρόνου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἰορδάνου, ἐχόντων τούτων ὡς ἀκολούθως:

α'.

Ἐ π ό μ ν η μ α

«προαγωγῆς Ἀρχιεπισκόπου Ἰορδάνου κ. Βασιλείου ἐπὶ τὴν Ἁγιωτάτην Πρωτόθρονον Μητρόπολιν Καισαρείας Α' Παλαιστίνης».

Τῆς Ἁγιωτάτης Πρωτοθρόνου Μητροπόλεως Καισαρείας — Α' Παλαιστίνης ἀπὸ μακροῦ χρόνου γνησίον ποιμένος ἀπεστερημένης, διὰ φροντίδος ἐγένετο τῷ Μακαριωτάτῳ ἡμῶν Πατρὶ καὶ Πατριάρχει τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ Πάσης Παλαιστίνης κυρίῳ Βενεδίκτῳ καὶ τῇ περὶ Αὐτὸν Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδῳ περὶ ἀποκαταστάσεως ἐν αὐτῇ γνησίον Ποιμένος.

Ἐνθεν τοι κελεύσει τῆς Α.Θ. Μακαριότητος μετὰ τὰ Συνοδικῶς δεδομένα, συνῆλθον ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τῶν Θεοστέπτων, Μεγάλων, Ἁγίων Βασιλέων καὶ Ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον Πανιερώτατοι Ἀρχιερεῖς καὶ Ὁσιολογιώτατοι

2. Ὁ Πέτρας εἶχεν ὕψ' ἑαυτὸν κατὰ τὸ ὡς ἄνω «Τακτικόν» 13 Ἐπισκόπους. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. τοζ'.

3. Ἀπρίλιος 1709.

4. «Κώδιξ Πρακτικῶν Ἱερᾶς Συνόδου» τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων ἀπὸ ἔτους 1966 ἕως, σελ. 282.

Η ΕΝ ΟΥΓΓΑΡΙΑ, ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Βουδαπέστη, 8 Νοεμβρίου 1975

Πρὸς τὸν ἀξιότιμον

κ. Κωνσταντῖνον Γ. Μπόννην,

Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου,

Διευθυντὴν τοῦ Περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Εἰς Ἀθήνας

Σεβαστὲ κύριε Καθηγητά,

Χωρὶς νὰ ἔχω ἀξίωσιν τινα, ὅπως μονιμοποιηθῆ εἰς τὸ ἐπίσημον δελτίον ΕΚΚΛΗΣΙΑ ἰδιαίτερα στήλη, ἀσχολουμένη διαρκῶς μὲ τὸ ζήτημα τῆς ἐν Οὐγγαρία Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἔρχομαι καὶ πάλιν μὲ τὴν θερμὴν παράκλησιν, ὅπως δημοσιευθῶν τὰ ἀκόλουθα. Πράττω δὲ τοῦτο μὲ ὠρισμένην καθυστέρησιν λόγῳ τοῦ ὅτι πρὸ ἡμερῶν μόνον ἔλαβα τὸ ὑπ' ἀριθ. 11-12 φύλλον (καὶ τοῦτο δι' ἰδιωτικῆς ὁδοῦ), καθ' ὅσον εἰς τὴν διεκπεραίωσιν μᾶλλον θὰ συνέβη λάθος τι. Ὅμως εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ φύλλον ἐδημοσιεύθη ἐπιστολὴ

τοῦ Σεβ. Αὐστρίας κ. Χρυσοστόμου, τὴν ὁποίαν δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ ἀφήσω ἀναπάντητον, δεδομένου ὅτι θίγει σοβαρῶς τὴν ἱερατικὴν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην μου τιμὴν καὶ ὑπόληψιν.

Πρὸς εὐκολωτέραν καὶ συντομωτέραν ἀνακεφαλαίωσιν τῶν γεγονότων καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων θεωρῶ σκόπιμον, ὅπως τὰ κατατάξω εἰς παραγράφους, τονίζων ἅμα ὅτι πάντα ὅσα ἐκθέτω, στηρίζονται ἐπὶ ἀναμφισβητήτου ἀξιοπιστίας ἐγγράφων τεκμηρίων.

1) Εἰς τὸ περιοδικὸν ΕΚΚΛΗΣΙΑ (ἀρ. 5-6. τ. ἔ., σελ. 110) ἐδημοσιεύθη εἰδησις, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸν Νοέμβριον τοῦ 1974 αἱ ἐν Οὐγγαρία Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησιαστικαὶ Κοινοτήτες ἐώρτασαν τὴν 25ετίαν τῆς ἀποσπάσεως αὐτῶν ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς ὑποταγῆς αὐτῶν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας.

2) Τῇ εὐγενεῖ φροντίδι Ὑμῶν τὸ αὐτὸ περιοδικὸν (ἀρ. 7-8 τ. ἔ., σελ. 137-138) ἐδημοσίευσεν τὴν πρὸς

Ἄρχιμανδριτὰι ψήφους κανονικὰς περὶ τούτου ποιήσασθαι.

Τῆς νομίμου δὲ τελεσθείσης ψηφοφορίας προῦκρηθη ἄξιος ἐν τῇ εἰρημένῃ Ἀγιωτάτῃ Μητροπόλει κανονικῆς προστασίας καὶ ἐννόμου ποιμαντορίας ὁ Ἱερώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἰορδάνου κ. Βασίλειος.

Εἰς οὖν τούτων μόνιμον καὶ εἰς τὸ διηρηθὲς παράστασιν κατέστρωται τὸδε τὸ Ὑπόμνημα ἐν τῷ Ἱερωῶ Κώδικι τοῦ Ἀγιωτάτου Πατριαρχικοῦ καὶ Ἀποστολικοῦ Θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων.

Ἐν τῇ Ἀγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλὴμ ἀλλοε' Ἀγούστου ιβ'.

† Ὁ ἐφηφισμένος Μητροπολίτης Πέτρος Γερμανός
 † Ὁ Ναζαρέτ Ἰσιδώρος
 † Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Πέλλης Κλαύδιος
 † Ὁ Νεαπόλεως Ἀρτέμιος
 † Ὁ Γάζης Στέφανος
 † Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιβεριάδος Ἀνατόλιος
 † Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Γεράσων Σίμων
 † Ὁ Λύδδης Ὑμέναιος.
 † Ὁ Κυριακονπόλεως Κωνσταντῖνος
 Ὁ Καμαράσης Ἀρχιμ. Ἀρχαάδιος
 Ἀρχιμανδριτῆς Θεοδόσιος
 Ἀρχιμανδριτῆς Κορηλῖος
 Ἀρχιμανδριτῆς Παλλάδιος, Ἐξαρχος τοῦ Παναγίου Τάφου ἐν Ἑλλάδι»⁵.

5. «Κώδιξ Ὑπομνημάτων» ὑπ' ἀριθ. 2 τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, σελ. 91.

β'.

«Ἐπειδὴ θεῖω ἐλέει, Πατρικῇ τε εὐμενεῖα τοῦ Μακαριωτάτου Πατρὸς ἡμῶν καὶ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Κυρίου μοι Κυρίου Βενεδίκτου καὶ ὁμοψήφου γνώμη τῆς περὶ Αὐτὸν Ἀγίας καὶ Ἱερωῶ Συνόδου ἐκλήθην κατὰ λόγον προβιβασμοῦ ἀπὸ τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἰορδάνου ἐπὶ τὴν πνευματικὴν διακυβέρνησιν τῆς ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἀμοιρούσης κανονικοῦ ποιμένος Ἀγιωτάτης Πρωτοθρόνου Μητροπόλεως Καισαρείας, τούτου ἕνεκα, συνωδὰ τοῖς θεοῖς καὶ ἱεροῖς κανόσι τῆς Μῆας, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἡμῶν Ἐκκλησίας παραιτοῦμαι οἰκεία μου βουλήν καὶ ἀβιάστω θελήσει τῆς ἄκρι τοῦδε νομίμου τε καὶ κανονικῶς ἐμπειπιστευμένης τῇ ἐμῇ ταπεινότητι Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἰορδάνου.

Εἰς ἐνδειξιν δὲ τῆς νομίμου καὶ κανονικῆς μου ἀποχωρήσεως δίδωμι τήνδε τὴν ἐνοπόγραφόν μου παραίτησιν.

Ἐν τῇ Ἀγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλὴμ ἀλλοε' Ἀγούστου ζ'.

† Ὁ ἐφηφισμένος Μητροπολίτης Καισαρείας

Βασίλειος»⁶

(Συνεχίζεται) ΣΠΥΡΙΔΩΝ Δ. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ
 Βοηθὸς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

6. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 90.

Υμᾶς τῇ 7ῃ Ἀπριλίου 1975 σταλεῖσαν ἐπιστολὴν μου, εἰς τὴν ὁποῖαν ἐξέθεσα ἐν συντομίᾳ τὴν ἱστορικὴν πραγματικότητα σχετικῶς μὲ τὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν ἐν λόγῳ Κοινοτήτων. Ἡ δὲ πραγματικότης εἶναι ὅτι αἱ Κοινότητες αὐταὶ καθ' ὅλην τὴν ἱστορίαν των οὐδέποτε ὑπῆγοντο εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἀλλὰ εἰς τοὺς τοπικοὺς Σέρβους ἢ Ρουμάνους Ἐπισκόπους τῆς παλαιᾶς Αὐστρουγγαρίας, ἐπομένως δὲν ἠδύναντο οὔτε πρὸ 25ετίας νὰ ἀποσπασθοῦν ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον Κων/πόλεως.

3) Ὁ Ἅγιος Αὐστρίας εἰς τὴν ἐπιστολὴν του ἀπὸ 24 Μαΐου τ. ἔ. καὶ δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 11-12 φύλλον τῆς ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ἀσχολεῖται ἐπίσης μὲ τὸ ζήτημα, ἀπὸ ἄλλης ὁμῶς σκοπιᾶς. Δὲν ἀναιρεῖ μὲν τὰ ὑπ' ἐμοῦ γραφέντα (καθ' ὅσον ὡς ἱστορικὴ πραγματικότης γνωστὴ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον, δὲν ἀναιροῦνται), ἀλλὰ ἀναφέρει δύο ἔγγραφα τῆς ἐν Βουδαπέστη Κοινότητος, ἐκ τῶν ὁποίων καταφαίνεται, ὅτι αὐτὴ ἐκ τῆς ιδρύσεώς της ὑπῆρχεν ἑλληνικὴ, ἢ ἐπὶ τὸ ἀκριβέστερον, ὅτι τὰ μέλη της ὑπῆρξαν Ἕλληνες καὶ Μακεδονοβλάχοι. Τὰ δύο ἔγγραφα εἶναι: ἡ ἰδρυτικὴ πράξις τοῦ ἔτους 1802 καὶ τὸ Καταστατικὸν τῆς Κοινότητος ἀπὸ τὸ ἔτος 1902, ἐγκριθέν ὑπὸ τοῦ Οὐγγρικοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως τὸ ἔτος 1910.

4) Αἱ διαπιστώσεις αὐταὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου δὲν περιέχουν τίποτε τὸ νεώτερον, καθ' ὅσον ἀποτελοῦν πασίγνωστον καὶ ὑπ' οὐδενὸς ἀμφισβητουμένην ἱστορικὴν πραγματικότητα, μὴ θίγουσαν τὸ ζήτημα τῆς κανονικῆς δικαιοδοσίας. Ἐὰν ἐπιθυμῆτε, σεβαστέ κύριε Καθηγητά, δύναμαι νὰ Σᾶς ἀποστείλω ὄχι μόνον τὸ Καταστατικὸν τοῦ 1902 (τὸ ὁποῖον ζητεῖτε ἀπὸ τὸν Ἅγιον Αὐστρίας εἰς ἑλληνικὴν μετάφρασιν τοῦ ἐν Φραγκφούρτῃ Γεν. Προξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Κ. Βάσση), ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ἰδρυτικὴν πράξιν τοῦ 1802, συνταχθεῖσαν καὶ δημοσιευθεῖσαν πρωταρχικῶς ἑλληνιστί, ἢ ἐνδεχομένως τὴν ἀναμνηστικὴν εἰκόνα-χαλκογραφίαν τοῦ 1791, ἐκ τῆς ὁποίας καταφαίνεται, ὅτι ὁ ἐν Πέστη ἱερός ναὸς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἰδρύθη ὑπὸ τῆς ἐν Πέστη ἁΓραικῶν τε καὶ Βλάχων ἀδελφότητος. Καὶ ὑπάρχουν πολλὰ ἄλλα ἔγγραφα τεκμήρια περὶ τῆς ἑλληνικῆς προελεύσεως τῆς ἐν λόγῳ Κοινότητος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον—ὡς ἀνέφερα ἀνωτέρω—δὲν ἀποτελεῖ ἐπίμαχον σημεῖον, οὔτε καὶ ἀπετέλει ποτέ.

5) Ὁ Σεβ. Αὐστρίας δὲν ἔχει ὁμῶς ὑπ' ὄψιν του τρία ἄλλα σπουδαιότατα γεγονότα. α') Οἱ Ἕλληνες ὀρθόδοξοι τῆς Οὐγγαρίας, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, ἤδη ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἤρχισαν ἐκδίδοντες ὀρθόδοξα θρησκευτικὰ καὶ λειτουργικὰ βιβλία εἰς οὐγγρικὴν μετάφρασιν πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἤδη μὴ γνωρίζοντος τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ὀρθόδοξου ποιμνίου. ("Ὅρα περὶ τούτου ἐκτενέστερον εἰς τὴν Θρησκευτικὴν καὶ Ἠθικὴν Ἐγκυκλοπαιδείαν, λῆμμα Οὐγγαρία). β') Τὸ 1868 οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων ἐδήλωσαν εἰς τὸ Ὑπόμνημα

των, ὑποβληθὲν εἰς τὴν Οὐγγρικὴν Βουλὴν, ὅτι θεωροῦν τὸν ἑαυτὸν των γηγενεῖς Οὐγγρους, καὶ βάσει τοῦ Ὑπομνήματός των τούτου ἀπέκτησαν αὐτονομίαν τινά—ἀνεξαρτησίαν δηλ. ἀπὸ τοῦς τοπικοὺς Ἐπισκόπους—εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, τῶν κληροδοτημάτων κ.λπ. ("Ὅρα τὸ ὡς ἂνω ὑποδειχθὲν λῆμμα). γ') Αἱ ἑλληνικαὶ καὶ μακεδονοβλαχικαὶ Κοινότητες τὸ 1931 εἰς κοινὴν Γενικὴν Συνέλευσιν ἤλλαξαν τὴν ὀνομασίαν των μετονομασθεῖσαι εἰς «Ἑλληνικῆς ἰδρύσεως Οὐγγρικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησιαστικῆς Κοινότητας». Ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Οὐγγρικοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως μὲ τὸ Διάταγμα ὑπ' ἀρ. 215-05-80/1931.

6) Πάντα τὰ κοινωφελῆ ἰδρύματα τῆς ἐν Βουδαπέστη Κοινότητος (σχολεῖον, πτωχοκομεῖον κ.λπ.) ἔπαυσαν λειτουργοῦντα περὶ τὸ 1900. Τὸ Χαρίσειον κληροδοτήμα καὶ τινὰ ἄλλα μικρότερα—ὅπως ὅλα τὰ ἄλλα κληροδοτήματα τῆς Χώρας—ἐδημεύθησαν μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον. Σήμερον οὐσιαστικῶς δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας.

7) Μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον εἰς τὴν Οὐγγαρίαν ἐπηκολούθησαν καὶ ἄλλαι οὐσιώδεις ἀλλαγαὶ εἰς τὴν καθόλου πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν δομὴν τῆς Χώρας. Μεταξὺ ἄλλων, δὲν ὑφίσταται πλέον τὸ προπολεμικὸν Ὑπουργεῖον Θρησκευμάτων καὶ Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως (τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ Καταστατικὸν τῆς ἐν Βουδαπέστη Κοινότητος θὰ ἦτο ἀρμόδιον νὰ ἀναλάβῃ τὴν διαχείρισιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας της ἐν περιπτώσει ἐκλείψεως τῶν μελῶν της), ἀλλὰ μὲ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις ἀσχολεῖται ἀπὸ τοῦ 1951 χωριστὸν Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν. Τοῦτο ὁμῶς εὐρίσκεται ἐν πλήρει γνώσει τῶν νεωτέρων ἐξελίξεων εἰς τὴν ζωὴν τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ ἂνευ τῆς συγκαταθέσεώς του οὐδεὶς κληρικὸς δύναται νὰ καταλάβῃ οἰανδήποτε ἱερατικὴν θέσιν.

8) Ὡς καταφαίνεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ἡ Οὐγγρικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν εἶναι δημοοργημὰ ἰδικόν μου (ἔπως ἰσχυρίζεται ὁ Ἅγιος Αὐστρίας), ἀλλὰ ἔχει μακρὸν ἱστορικὸν παρελθὸν καὶ ἐξελίξιν, ἀναγομένην εἰς τὸν ΙΗ' αἰῶνα καὶ συντελεσθεῖσαν τὸ 1949, δηλαδὴ πέντε ἔτη πρὸ τῆς τὸ 1954 γενομένης χειροτονίας του.

9) Στερούμεναι οὐσιαστικῶς τῆς πάλαι ποτέ περιουσίας των, αἱ Κοινότητές μας συντηροῦνται κυρίως ἐκ τῶν κρατικῶν χρηματικῶν βοηθημάτων, ὅπως ἄλλωστε πάσαι αἱ ἐν τῇ Χώρα μικραὶ Κοινότητες καὶ Ἐνορίαι ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὀμολογιῶν.

10) Ἀποτελεῖ γενικῶς γνωστὸν γεγονός, ὅτι εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς μας (ἑλληνικῆς καὶ μὴ ἑλληνικῆς ἰδρύσεως) καὶ σήμερον ἀκόμη, παρὰ τὴν γενικὴν χρῆ-

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐπιβάλλει τὴν συνένωσιν τῶν δυνάμεων.

Ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν ἐνεποίησε τὸ γεγονός, ὅτι κατὰ τὰς ἁγίας εορτὰς τῶν Χριστουγέννων, τοῦ Ν. Ἑτους καὶ τῶν Θεοφανείων τόσοσιν ἐν Ἀθήναις, ὅσον καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις οἱ Ἱ. Ναοὶ ἦσαν ἀσφυκτικῶς πλήρεις πιστῶν, οἵτινες ἐν κατανύξει μετείχον τῶν διαφόρων εορταστικῶν λατρευτικῶν ἐκδηλώσεων.

Ἐν μιᾷ ἐποχῇ, καθ' ἣν τὸ πνεῦμα τῆς ἐκκοσμι-
κεύσεως καὶ τοῦ ὀλισμοῦ ἔχει κατακλύσει τὴν ἀνθρω-
πότητα, ὁ εὐσεβὴς ἐλληνικὸς λαός, παρὰ τὰ ἐπιπροσ-
θοῦντα εἰς τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν του ποικίλα ἐμπό-
δια, ἅτινα προσφάτως ἔχουν πολλαπλασιασθῆ, ἐξα-
κολουθεῖ νὰ ἐκδηλώῃ τὴν ἔμφυτον βαθεῖαν θρησκευ-
τικότητά του καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν Μητέρα
Ἐκκλησίαν.

Τὸ λίαν παρήγορον τοῦτο γεγονός ἐπιβάλλει εἰς
πάντας τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Ἐκκλησίας νὰ συνενώ-
σουν τὰς δυνάμεις των καὶ τὰς προσπάθειάς των πρὸς
περιφρούρησιν τοῦ θησαυροῦ τῆς πίστεως τοῦ Χριστε-
πιωνύμου πληρώματος καὶ πρὸς πεφωτισμένην δια-
ποιήσανσιν τοῦ τόσοσιν ἐκλεκτοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ.

σιν τῆς οὐγγρικῆς γλώσσης, κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἀνάγκας καὶ δυνατότητας, αἱ διάφοροι ἐκκλησιαστικαὶ ἀκολουθίαι τελοῦνται ἐν μέρει ἢ ἐξ ὀλοκλήρου καὶ εἰς ἑλλη-
νικῆν. Τὸ γλωσσικὸν ζήτημα παρ' ἡμῖν δὲν ρυθμι-
ζεται ἀπὸ καταστατικά, ἀλλ' ἀπὸ τὰ συμφέροντα τοῦ
ποιμνίου μας. Περὶ τούτου ἄλλωστε θὰ ἠδύνατο νὰ
ἔχη πληροφορίας καὶ ὁ Σεβ. Αὐστρίας π.χ. ἀπὸ τοῦς
Ἑλληνας τουρίστας, οἱ ὅποιοι ἕκαστον ἔτος περὶ τὸ
Πάσχα ἐπισκέπτονται ἀθρόως τὴν Βουδαπέστην καὶ
λαμβάνουν μέρος εἰς τὸν Ὁρθρον τῆς Ἀναστάσεως,
εἶτα δὲ συνεχίζουν τὴν διαδρομὴν των πρὸς τὴν Βιέν-
νην.

Σεβαστὲ κύριε Καθηγητά,

Νομίζω, ἐκ τῶν ἀνωτέρω καθίσταται φανερόν,
ὅτι οἱ ἰσχυρισμοὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου
Αὐστρίας κ. Χρυσοστόμου—κατὰ τοὺς ὁποίους «παρὰ
πάντα νόμον καὶ παρὰ τὰς ρητὰς διατάξεις τοῦ Κατα-
στατικοῦ» δῆθεν κατέλαβα τὴν ἐν Βουδαπέστη Ἑλλη-
νικὴν Κοινότητα, μεταβαλὼν καὶ μετονομάσας αὐτὴν
εἰς Οὐγγρικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, πρᾶγμα τὸ
ὅποιον εἶναι «πρᾶξις ἀυθαίρετος καὶ κατάσχεσις ξένης
περιουσίας καὶ Ἐκκλησίας» — στεροῦνται πάσης βά-
σεως καὶ δεικνύουν ἀπλῶς ἑλλειψιν καλῆς πρὸς ἐμέ
πίστεως ἐκ μέρους τοῦ Σεβασμιωτάτου, ἢ τοῦλάχιστον

Ἄγνοεῖται ἢ Ἐκκλησία.

Καθ' ἃ πληροφοροῦμεθα σχεδὸν καθημερινῶς ἐκ
τοῦ Τύπου, τὰ διάφορα ἐλληνικὰ πολιτικά κόμματα
ἐπιδεικνύουν τὰς τελευταίας ἐβδομάδας ἔντονον δρα-
στηριότητα πρὸς ἀνακαίνισιν τοῦ καταστατικοῦ των
χάρτου καὶ πρὸς προβολὴν τῶν κυρίων στόχων καὶ
ἐπιδιώξεων των. Καὶ εἶναι ἀληθῶς εὐχάριστον, ὅτι
τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν κομμάτων τούτων διακηρύττουσιν
ὡς στόχον των τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἐλευθερίας καὶ κοι-
νωνικῆς δικαιοσύνης ἐν ἀτμοσφαιρᾷ ἀληθῶς δημο-
κρατικῇ καὶ μακρὰν παντὸς μονοκομματικοῦ ὀλοκλη-
ρωτισμοῦ.

Ἄλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ εἶναι λυπηρὸν καὶ ἀνησυχη-
τικὸν εἶναι ὅτι, ἐνῶ ὁ προγραμματισμὸς τῶν κομμά-
των ἀναφέρεται εἰς πλεῖστα ἐπὶ μέρους θέματα καὶ αἰ-
τήματα, ἀγνοεῖται ἐν αὐτῷ ἢ Ἐκκλησία καὶ ἀποφεύ-
γεται ἐπιμελῶς ἢ λήψις θέσεως ἐναντι τῶν διαφόρων
ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων. Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν
νὰ συμβαίῃ τούτο; Οὐδέποτε πρέπει νὰ λησμονῆται,
ὅτι ἢ Ἐκκλησία εἶναι ἢ ἔμφυχοῦσα τὸ Ἔθνος ἐντε-
λέχεια καὶ ζωτικὴ δύναμις. Ἡ Ἐκκλησία, ὡς φιλό-

ὅτι— μὴ γνωρίζων ἐπαρκῶς τὰ πράγματα — ἐπὶ τοῦ
προκειμένου εὐρίσκειται ἐκτὸς τῆς πραγματικότητος.

Ὡς ἀνέφερα εἰς τὴν ἀπὸ 7 Ἀπριλίου τ.ἔ. ἐπιστο-
λήν μου (δημοσιευθεῖσαν εἰς τὴν ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ,
ἀρ. 7-8. τ.ἔ.) τὸ ἱστορικὸν ἔθλον τοῦ προβλήματος δύ-
ναι νὰ εὑρη πᾶς ἐδιαφερόμενος εἰς τὰς ἑλληνοιστι-
γεγραμμένας σχετικὰς μελέτας μου. Εὐχῆς ἔργον θὰ
ἦτο λοιπόν, ἐὰν καὶ ὁ Ἅγιος Αὐστρίας ἔκαμνε τὸν
κόπον νὰ ἀνατρέξῃ εἰς αὐτάς (καθὼς καὶ εἰς ἄλλας
μελέτας, λ.χ. τοῦ κ. Ὁ. Fives, ὅστις ἡσχολήθη ἐπιστα-
μένως μετὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐν Οὐγγαρίᾳ Ἑλληνισμοῦ),
καὶ γνωρίσῃ τὴν ὀλοκλήρου ἱστορικὴν πραγματι-
κότητα καὶ ἀλήθειαν, ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς
ὁποίας ἔλαβεν εἰς χεῖρα τὸν κάλαμον, μὴ φειδόμενος
ἐνὸς ταπεινοῦ κληρικοῦ, ὁ ὅποιος ἐν τὸς τῆς πραγμα-
τικότητος ἀγωνίζεται διὰ τὴν ἐπιβίωσιν καὶ ὑπαρξίν
τῆς ἐν Οὐγγαρίᾳ Ὁρθοδοξίας.

Μὲ τὴν ἐλπίδα ὅπως εὐαρεστούμενος θέλητε
παραχωρήσει τόπον πρὸς δημοσίευσιν τῆς παρούσης
ἐπιστολῆς μου, διατελῶ

Μετὰ πλείστου σεβασμοῦ

Πρωτερεὺς ΦΕΡΙΖ ΜΠΕΡΚΙ, Δρ. Θ.

Ἀρχιερατὸς ἐπίτροπος

στοργος μήτηρ και ὡς («ἡ ὄρις τὰ νοσσία ἑαυτῆς») (Ματθ. κγ', 37) πάντοτε περιέθαλπε τοὺς Ἕλληνας και διετήρησεν ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας τὴν γλῶσσαν, τὰς παραδόσεις και τὴν συνείδησιν τοῦ Ἔθνους. Ὅθεν ἡ ὑγιῆς ἐκκλησιαστικὴ πολιτικὴ δέον νὰ κατέχη κεντρικὴν θέσιν ἐν τοῖς προγράμμασι τῶν ἐλληνικῶν κομμάτων.

Ἡ ἀποστολὴ τῶν Ἑλλήνων νέων.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Κ. Τσάτσος κατὰ τὸ ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ Ν. Ἔτους διάγγελμα αὐτοῦ, ἀναφερόμενος εἰς τὴν μεγάλην ἀποστολὴν τῶν νέων τῆς Ἑλλάδος, ἐτόνισε χαρακτηριστικῶς ὅτι «σὲ αὐτοὺς ἔλαχεν ὁ σκληρὸς, ἀλλὰ τιμητικὸς κληρὸς, νὰ ἀναδείξουν τὴν δημιουργικὴν ὁρμὴν τοῦ Ἔθνους στοὺς δύσκολους καιροὺς μας. Πιστοὶ στὴν μακραίωνη παράδοσιν τοῦ Γένους — τὸ μεγάλο τοῦτο προνόμιον τῶν Ἑλλήνων — ἄς ἐπιδοθοῦν μὲ πάθος ἱερὸ στὴν σωματικὴν και πνευματικὴν ἀγωγὴν τους, ὥστε αὐροὶ νὰ γίνωνται οἱ στυλοβάτες μιᾶς ἐλευθέρης και εὐνομούμενης Πολιτείας... Πρὸς αὐτὸ τὸν ὑψηλὸ στόχον ἄς πειθαρχήσουν τοὺς ἀγνοὺς ἐνθουσιασμοὺς των, ἀνεπηρέαστοι ἀπὸ ποικίλες πρόσκαιρες και ξενικὲς παρορμήσεις. Οἱ νέοι τῆς Ἑλλάδος θὰ βαδίσουν τὸ δρόμον τῆς αἰωνίας Ἑλλάδος».

Οἱ ἄξιοι ἰδιαίτερας προσοχῆς λόγοι τοῦ Προεδρικοῦ διαγγέλματος ὑπομιμνήσκουν εἰς τοὺς νέους ἔθελον μὲν, ὅτι ἡ ἔμφυτος ἐπαναστατικὴ ὁρμὴ τῶν νέων δέον νὰ μὴ κατολισθαίη εἰς τὴν ὑποδούλωσιν εἰς ὀθνεῖας ἰδέας και ξένα ἀντιχριστιανικὰ συστήματα, ἐτέρωθεν δὲ ὅτι ἡ ὁρμὴ αὕτη δέον νὰ ἐντάσσεται εἰς τὴν κοίτην τῆς μακραίωνος τοῦ Γένους παραδόσεως, ἣτις, ὡς εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστὸν, εἶναι ἡ ἐλληνορθόδοξος ἰδεολογία και πνευματικότης.

Ἄντανακλᾶ εἰς τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν παρατηρήσει προηγουμένου φύλλου τῆς («Ἐκκλησίας») ἐξήρθη δεόντως ἡ πρὸς τὴν καθ' ὅλον Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν («μνημειώδης προσφορά») τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κίτρους κ. Βαρνάβα διὰ τῆς ὀλοκληρώσεως τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἀναληφθείσης ἀπὸ τινος χρόνου προσπάθειας πρὸς δημοσίευσιν πάντων τῶν στοιχείων, ἅτινα ἀφοροῦν εἰς τοὺς θεμελιώδεις θεσμοὺς διοικήσεως τῶν πάντων τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων, ὅσον και πασῶν τῶν Ἀυτόκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Τὰ ἐν τῇ παρατηρήσει ἐκείνῃ διατυπωθέντα ἐπεκρῶθησαν πανηγυρικῶς μετὰ τινος ἡμέρας ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ἣτις ὁμοφώνως ἔκρινεν ἄξιον βραβεύσεως τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πολῦτιμον ἔργον τοῦ διακεκριμένου Ἱεράρχου, εἰς τὸν ὅποιον ἤδη ἐν τῇ εἰ-

δικῇ πανηγυρικῇ συνεδρίᾳ τῆς Ἀκαδημίας ἀπενεμήθη τὸ σχετικὸν βραβεῖον. Ἡ πρὸς τὸν ἅγιον Κίτρον ἐπιδαφιλευθεῖσα νέα αὕτη τιμὴ ἀντανακλᾶ εἰς τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ βραβευθεὶς Μητροπολίτης κατέχει ὄλως ἐξέχουσαν θέσιν.

Παρακολουθεῖ μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος.

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ ἐξαρθῇ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν κατὰ τὴν ἐν τῇ προηγουμένῃ παρατηρήσει μνημονευθεῖσαν εἰδικὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν αὐτῆς ἀφ' ἐνὸς προσέφερε χρυσοῦν μετάλλιον εἰς τὴν Πατριὰδα Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν διὰ τὰς ὑπ' αὐτῆς προσφερθείσας πρὸς τὸ Ἔθνος και τὴν Παιδείαν ὑπηρεσίας και ἀφ' ἑτέρου ἀπένειμεν ἔπαινον εἰς τὸ λαμπρὸν κοινωνικὸν ἔργον τῆς ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γορτύνης και Ἀρκαδίας (Κοῆτης) κ. Τιμοθέου ἐμφυνομένης λαμπρᾶς και κατὰ πρότυπον τρόπον ὀργανωμένης πολιτείας τῶν θαυμασιῶν φιλανθρωπικῶν και ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων, ἅτινα ὡς σύγχρονος «Βασιλείας» ἔχουν ἀνεγερθῆ ὑπ' αὐτοῦ περὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας τῆς Καλυβιανῆς.

Χαίρομεν ὄλως ἰδιαίτερος, διότι τὸ ἀνώτατον πνευματικὸν καθίδρυμα τῆς χώρας παρακολουθεῖ μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος τὰς ἐκκλησιαστικὰς δραστηριότητας και τὰ ἐπιτεύγματα τῆς Ἐκκλησίας και κρίνει πολλὰ ἐξ αὐτῶν ὡς ἄξια βραβεύσεως και ἰδιαίτερας προβολῆς.

Πρέπει νὰ συνεχισθῇ ἡ ἀρξάμενη προσπάθεια.

Πρόσφατος δημοσίᾳ συζήτησις περὶ τῆς μοναστικῆς ζωῆς ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ διατυπωθοῦν διάφοροι ἀπόψεις περὶ αὐτῆς και περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν ἱ. μονῶν. Ἐκ τῆς συζητήσεως ταύτης και ἐκ προσφάτων δημοσιευμάτων κατέστη σαφές, ὅτι ἡ μοναστικὴ ζωὴ εἶναι ἀναπαλλοτρίωτον στοιχεῖον τῆς Ὁρθοδόξου πνευματικότητος και τῆς ζωῆς τοῦ Ἐθνους, τὰ δὲ μοναστήρια ὑπῆρξαν ἐπάλξεις τοῦ ἐλληνορθοδόξου πνεύματος και φωτῶρια ἀληθοῦς και γνησίου πολιτισμοῦ.

Βεβαίως ὁ μοναχικὸς θεσμὸς διήλθε παρ' ἡμῶν περίοδον κάμψεως και κρίσεως. Ἀλλὰ τοῦτο οὐδόλως σημαίνει, ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ κατάργησις του. Ἐὰν αὐτοὶ οἱ προτεστάνται σήμερον ἰδρῶν μοναχικὰς ἀδελφότητας, πολὺ περισσότερον πρέπει παρ' ἡμῶν νὰ συνεχισθῇ ἡ ἀρξάμενη και ἀποδίδουσα ἤδη καρποὺς προσπάθεια πρὸς ἀναγέννησιν τοῦ μοναχικοῦ βίου, ἀναζωογόνησιν τῶν ἤδη ὑφισταμένων μοναστικῶν κέντρων και ἰδρῶν νέων ἱ. μονῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΒΙΒΛΙΚΩΝ ΘΕΟΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ
ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Έν τῇ ἱερᾷ καὶ πατριαρχικῇ Μονῇ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ εὐαγγελιστοῦ τῆς νήσου Πάτμου συνεκλήθη ἀπὸ 25ης μέχρι 28ης Σεπτεμβρίου 1975 Συνέδριον Ἑρμηνευτικῆς Θεολογίας τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης. Οἱ ἐν αὐτῷ συμμετασχόντες σύεδροι, καθηγηταί, ὑφηγηταί, βοηθοὶ καὶ μικρὸς ἀριθμὸς φοιτητῶν, ἀνήλθον περίπου εἰς τοὺς πενήτηντα καὶ ἡσχολήθησαν περὶ τὸ ἀκρῶς ἐνδιαφέρον θέμα «Ὁ Ἰωάννης: Τὰ ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἔργα του καὶ ἡ θεολογικὴ του σκέψις». Τὸ ἤμερον φυσικὸν περιβάλλον μὲ τὰς σπανίας φυσικὰς καλλονάς, ἡ ἀριστοτεχνικὴ διάταξις τῆς νήσου, ἡ σφύζουσα θρησκευτικὴ καὶ μοναχικὴ ζωὴ, καὶ ἰδίᾳ τὸ ἱερὸν σπήλαιον τῆς Ἀποκαλύψεως, παρέσχον τὴν ἀφορμὴν εἰς τοὺς συνέδρους νὰ συνειδητοποιήσουν τὸ βάθος τῶν ριζῶν τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως καὶ τὴν μεγά-

λην εὐθύνην τῶν συγχρόνων μελῶν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῶν κληρονόμων τῆς πολυτίμου καὶ βαρείας ταύτης πνευματικῆς παρακαταθήκης. Τοὺς συνέδρους ὑπεδέχθη θερμῶς καὶ προσεφώνησεν ἐν τῷ μεγαλοπρεπεῖ καὶ κατασκευτικῷ ναῷ τῆς Μονῆς μετὰ τὴν ἐναρκτήριον δέησιν ὁ ἅγιος καθηγούμενος κ. Ἰσίδωρος, ἐκφράσας τὴν μεγάλην του χαρὰν καὶ ἱκανοποίησιν, ἐξάρτας τὴν σπουδαιότητα τοῦ Συνεδρίου, εὐχηθεὶς ὅπως τὴν σύγκλησιν αὐτοῦ ἀκολουθήσουν καὶ ἄλλα παρόμοια καὶ ἐπικαλεσθεὶς πλουσίαν τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς συνέδρους πρὸς εὐδόωσιν τοῦ ἔργου των. Τὸν ἅγιον καθηγούμενον καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Μονῆς ἐν συνεχείᾳ ἠύχαριστήσεν ἐκ βάθους καρδίας ὁ πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου καθηγητῆς κ. Σάββας Ἀγουρίδης διὰ τὸ ἐνδιαφέρον, τὴν ἀγάπην, τὴν πρόθυμον ἐξυπηρέτησιν καὶ τὴν πλουσίαν φιλοξενίαν. Αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου διεσχίσθησαν ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν συνεδριῶν τῆς Μονῆς. Τῶν σχετικῶν εἰσηγήσεων προηγήθη ἀνάγνωσις τῆς χαιρετιστηρίου ἐπιστολῆς καὶ τοῦ συγχαρητηρίου τηλεγραφήματος τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος 1976.

Ἡ ἐπὶ τῆς Θείας Λατρείας, ἐκκλησιαστικῆς τέχνης καὶ μουσικῆς καὶ χριστιανικῶν μνημείων καὶ κειμηλίων Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ ἠγάγεν εἰς πέρας καὶ ἔφερεν εἰς φῶς τὸ «Ἡμερολόγιον» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ δισέκτου ἔτους 1976. Τὸ «Ἡμερολόγιον» τοῦτο ἐκυκλοφορήθη ἤδη πρὸ τῶν ἐορτῶν τῶν Χριστουγέννων καὶ θεωρεῖται τοῦτο ἐπιτεύξις πρωτίστως τοῦ ἐπιμελητοῦ τῆς ἐκδόσεως πανοσιολογιώτατου Ἀρχιμανδρίτου κυρίου Ἱεροθέου Γαρυφάλλου καὶ τοῦ Τυπογραφεῖου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ὡς γνωστὸν, παρὰ τῇ Συνοδικῇ Ἐπιτροπῇ ἐπὶ τῆς Θείας Λατρείας, ἧς Πρόεδρος κατὰ τὴν λήξαν Συνοδικὴν περίοδον ὑπῆρξεν ὁ Σεβασμιώτατος μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κύριος Διονύσιος, ἔχει συσταθῆ εἰδικὴ Ὑποεπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τὸ ἔργον τῆς Ὑποεπιτροπῆς αὐτῆς διὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Ἡμερολογίου εἶναι δύσκολον καὶ ἐπίμοχθον, ἀν ληφθῆ κυρίως ὑπ' ὄψιν ὅτι κατ' ἔτος ἐπιδιώκεται ἀριστετέρα καὶ συστηματικώτερα παρουσιάσις τοῦ βιβλίου. Οὐσιαστικῶς δὲν πρόκειται περὶ «Ἡμερολογίου», ἀλλὰ περὶ «Ἐπιτηρίδος» κυρίως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐφ' ὅσον τὸ «Τυπικολογικόν» μέρος δὲν καταλαμβάνει, εἰ μὴ μόνον τὸ ἐν τρίτον τοῦ ὄλου, τοῦ ὑπολοίπου μείζονος μέρους ἀφιερωμένου εἰς τὰ τῆς Διοικήσεως καὶ τῆς ὄλης ὀργανώσεως τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ εἰδικώτερον, βεβαίως, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ καλουμένου «Διοικητικόν» μέρος. Καὶ τοῦτο, τὸ δεύτερον μέρος, κυρίως παρέχει τὰς πολλὰς δυσκολίας διὰ τὴν σύνταξιν, ὅταν ἐπιδιώκεται ἡ σαφὴς ἔκθεσις καὶ πλήρης ἐνημέρωσις καὶ ἐπὶ τῶν τελευταίων ἀλλαγῶν, αἱ ὁποῖαι ἐπισυμβαίνουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Εἰδικώτερον εἰς τὸ Β' μέρος, τὸ Διοικητικόν, διαλαμβάνεται καὶ εἰς τὸ παρὸν «Ἡμερολόγιον» περὶ τῶν πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων, κατὰ σειράν, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν Πατριαρχικῶν καὶ Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Ἐν Ἐπιμέτρῳ δὲ περιέχονται: α) Ἐπιτηρίδι Θεολόγων Κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. β) Στήλην κεκοιμημένων ἱεραρχῶν. γ) Τίτλοι καὶ προσαγορεύσεις κληρικῶν καὶ μοναχῶν. δ) Μηνολόγιον Ὀνομαστηρίων ἱεραρχῶν, καὶ ε) Διευθύνσεις καὶ τηλεφῶνα ἱεραρχῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Θεσσαλονικῇ.

Πάντα ταῦτα καὶ ἡ σαφὴς ἔκθεσις περὶ τῆς διοικήσεως καὶ λειτουργίας τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ Ἰδρυμάτων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν καὶ τῶν ἐπὶ μέρος ἱερῶν Μητροπόλεων καθίστανται τὸ Ἡμερολόγιον τοῦτο χρεωδέστατον κώδικα—Ἐπιτηρίδα πρωτίστως εἰς τοὺς κληρικούς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ κρα-

τικά Ὄργανα Διοικήσεως. Ἡ ἐκδοτικὴ ἀλλωστὲ ἐπιτυχία τοῦ Ἡμερολογίου μαρτυρεῖ περὶ τῆς ἀληθείας ταύτης.

Εἰς τὸ πρῶτον μέρος, τὸ Τυπικολογικόν, ἐλήφθη μέριμνα, ὥστε νὰ περιλαμβάνεται καὶ ὁ Ἰανουάριος τοῦ ἀρχομένου ἔτους, ὥστε εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ ἐκδοσις ἢ ἡ διεκπεραίωσις τοῦ Ἡμερολογίου δὲν συντελεῖται ἐγκαίρως, νὰ ἔχουν οἱ κληρικοί καὶ οἱ Ἱεροψάλται ὁδηγὸν διὰ τὰς ἀκολουθίας. Ἰδιαιτέρως χρήσιμα εἶναι εἰς τε τὸ παρὸν Ἡμερολόγιον τὰ ὅσα ἔσχε τὴν ἐμπνευσιν ὁ πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης κύριος Ἱεροθέος Γαρυφάλλος νὰ περιλάβῃ εἰς τὰς πρώτας ἀ-λβ' σελίδας τοῦ Ἡμερολογίου, ἀλλὰ ὡς εὔρεν ἐν ταῖς προηγουμέναις ἐκδόσεσι καὶ ἄλλα τὸ πρῶτον προσθεῖς εἰς κοινωτέραν ἀποσκοπῶν χρησιμότητα τῶν τε ἐφημερίων καὶ τῶν Ἱεροψαλτῶν τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι δὲ ταῦτα τὰ ἑξῆς: Χρονολογικὸς Πίναξ, Στίχοι προτασσόμενοι τῶν τροπαρίων, ἡ Ἀπόλυσις (τῶν Ἀκολουθιῶν), Τάξις τῆς Ὀλουκτίου Ἀγρυπνίας διὰ τοὺς ἐκτὸς τῶν Μονῶν Ἑνοριακοὺς Ναοῦς, Τυπικὴ Διάταξις τῆς μετὰ Ἀρχιερέως τελουμένης Προηγουμένης Θ. Λειτουργίας, Ἀνάγνωσις Εὐχῶν Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελίου, περὶ τοῦ πῶς δεῖ ψάλλειν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, Τελετουργικαὶ ἐπιπτώσεις ἀπὸ τῆς καταργήσεως τῆς Βασιλείας, Εἰσοδικὰ μετὰ τῶν χαρακτηριστικῶν τῶν ἐφυμνίων αὐτῶν τῶν ἐορτῶν καὶ μεθεορτῶν ἡμερῶν, Καταβάσις καὶ Κοντάκια τῶν ἐορτασμένων ἡμερῶν καὶ τῶν ἄλλων ἡμερῶν, Ἀποστολικά καὶ Εὐαγγελικά Ἀναγνώσματα τῶν ἀνευ μεγάλης δοξολογίας καθημερινῶν τοῦ ἔτους 1976, Πασχάλια τοῦ Κ' αἰῶνος, Πασχάλιον τοῦ 1975-1976 καὶ 1976-1977.

Τὸ Ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1976 ἀφιερῶνται εἰς τὴν ἱερὰν μνήμην τοῦ αἰοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, τοῦ ἀπὸ Ἰωαννίνων, Σπυριδῶνος ἐπὶ τῇ εἰκοσατηρίδι τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας αὐτοῦ. Ἡ φωτογραφία τοῦ αἰοιδίου τούτου Ἀρχιεπισκόπου Σπυριδῶνος καὶ τοῦ νῦν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, τοῦ ἀπὸ Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ, ὡς καὶ ἔγχρωμος φωτογραφία εἰκόνας τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου τῆς ἀγιογράφου Λίας Παπαγεωργίου ὠραῖζον τὸ «Ἡμερολόγιον» ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ.

Ἡ ὅλη ἐκτύπωσις εἶναι πολλὴ ἱκανοποιητικὴ καὶ ἡ γενικὴ παρουσιάσις καλῆσθητος. Βεβαίως, ἀν δὲ ἔλλειπον τὰ πλάγια στοιχεῖα εἰς τὸ Τυπικολογικόν, διὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν ὕμνων, ἡ ἐμφάνισις θὰ ἦτο ἀσυγκρίτως καλυτέρα καὶ θὰ ἠδύνατο νὰ λείψουν τὰ πολλὰ εἰσαγωγικά, τὰ ὁποῖα κατ' ἀνάγκην ἐν τῷ παρόντι ἐτέθησαν πρὸς διάκρισιν τῶν πολλῶν λεπτομερειῶν τοῦ Τυπικολογικοῦ μέρους. Τὰ ἀπαντῶντα ἐξ ἄλλου ὀλίγα ἡμαρτημένα εἶναι ἐκ τῶν ἀναποφεύκτων βουλῶν τοῦ «δαίμονος» τοῦ Τυπογραφεῖου καὶ ὁπωσδήποτε δὲν μείωνουν τὸ ἐκδοτικὸν τοῦτο καλὸν ἔργον.

ΓΡ. Θ. ΣΤΑΘΗΣ

του Πατριάρχου κ. Δημητρίου, ως και τηλεγραφημάτων άλλων προσκληθέντων και μη δυνηθέντων να παρευρεθούν προσώπων, δια τών οποίων ξεφράζετο ή ευχή προς έκπληρωσιν του σκοπού τών εργασιών του Συνεδρίου. Τās εργασίας του Συνεδρίου παρηκολούθησαν εκπρόσωποι τών αρχών τής νήσου, ο Μητροπολίτης Καρπάθου και Κάσου κ. Γεώργιος, ο οποίος τήν 26ην Σεπτεμβρίου, ημέραν τής μνήμης τής Μεταστάσεως του 'Ιωάννου του Θεολόγου, έτέλεσε τήν θείαν λειτουργίαν και ώμίλησε, και ο επίσκοπος Βρεσθένης κ. Δημήτριος, ο οποίος έτέλεσε τήν θείαν λειτουργίαν τήν 28ην Σεπτεμβρίου, ημέραν Κυριακήν, εις τὸ ἱερὸν σπήλαιον τής 'Αποκαλύψεως και ανέλυσε χαρακτηριστικὰς περικοπὰς ἐκ τοῦ ἱεροῦ βιβλίου τής 'Αποκαλύψεως τοῦ 'Ιωάννου, διατυπώσας βαθυστοχάστους σκέψεις, χρήσιμους διὰ τὴν ζωὴν τών χριστιανῶν. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ Συνεδρίου οἱ συνέδροι ἐπισκέφθησαν τὰς λοιπὰς ἐν τῇ νήσῳ Μονὰς και ἐθαύμασαν τοὺς ὑπάρχοντας εἰς αὐτὰς θησαυροὺς, ἱερὰ και ἀνεκτίμητα κειμήλια τής 'Ορθοδοξίας, και συνειδητοποιήσαν τὸ σοβαρὸν και θεάρεστον ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖται εἰς αὐτὰς διὰ τής μοναχικῆς εὐσεβείας και ἀσκήσεως.

Αἱ ἐν τῷ Συνεδρίῳ γενόμεναι εἰσηγήσεις ἔχουν ὡς ἀκολούθως:

Ὁ καθηγητὴς κ. Σάββας 'Αγουρίδης διεπραγματεύθη τὸ θέμα «Σύγχρονοι συζητήσεις εἰς τὴν ἔρευναν τής 'Ιωαννεῖου γραμματείας» και ἀνεφέρθη εἰς τὰς πηγὰς, τὸ θρησκευοῖστορικὸν και θεολογικὸν πλαίσιον τοῦ Δ' Εὐαγγελίου, ὡς ἐνεφανίσθησαν κυρίως εἰς τὰς εἰσηγήσεις και εἰς τὰς μετὰ ταῦτα ἐπ' αὐτῶν γενομένας συζητήσεις τών δύο εἰδικῶν συνεδριῶν τοῦ θέρου τοῦ 1975, τοῦ Colloquium τής Louvain και τής Novī Testamenti Societas εἰς τὸ Aberdem τής Σκωτίας. Ἐξήτασε περαιτέρω τὴν ἱστορίαν τοῦ προβλήματος και ἐπέστημανε τὰς διαφορὰς αὐτῆς φάσεις και ἠξιολόγησε τὰς κατὰ καιροὺς διατυπωθείσας θεωρίας.

Ὁ ὑφηγητὴς κ. Χρῆστος Βούλγαρης ἐξήτασε τὸ θέμα «Τὸ κατὰ 'Ιωάννην εὐαγγέλιον-συμβολὴ εἰς τὸν καθορισμὸν τοῦ ἱστορικοῦ και θεολογικοῦ ὑποβάθρου αὐτοῦ». Μετὰ συστηματικὴν ἔρευναν τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν θέματος κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ 'Ιωάννης ἀπευθυνόμενος πρὸς χριστιανικὴν κοινότητα, ἀποτελομένη ἐξ 'Ιουδαίων τής ἑλληνιστικῆς διασπορᾶς, ἐρμηνεύει τὴν πρωτοχριστιανικὴν παράδοσιν ὑπὸ τὸ πρίσμα τοῦ ἰουδαϊκοῦ θρησκευτικοῦ παρελθόντος, καταφερόμενος δριμύως ἐναντίον τών πνευματικῶν τοῦ 'Ιουδαϊσμοῦ ταγῶν, τοὺς ὁποίους θεωρεῖ και ὑπευθύνους διὰ τὴν ἐκ τοῦ Χριστοῦ ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ.

Ὁ Κοσμήτωρ τής Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης κ. Γεώργιος Γαλίτης διεξήλασε τὸ θέμα: «Ὁ ἀρχὸν τοῦ κόσμου τούτου» κατὰ τὰ 'Ιωάν. 12,31· 14,30· 16,11. Ἄνεφέρθη εἰς τὸν καθορισμὸν τών βασικῶν ἐννοιῶν «ἀρχων», «κόσμος» και «χρόνος» ἐν τῇ ἑλληνικῇ σκέψει, τῇ μεταφράσει τών Ὁ και τῇ Καινῇ Διαθήκῃ, ἐνθα ἡ λέξις «κόσμος» ἀπαντᾷ κυρίως ἐν τῇ ἐννοίᾳ τής οἰκουμένης (γῆς), τής ἀνθρωπότητος και τοῦ σύμπαντος. Περαιτέρω ἐτέθη τὸ ἐρώτημα, ποῖον εἶναι τὸ θρησκευοῖστορικὸν ὑπόβαθρον τής φράσεως ταύτης, και ὑπεγραμμίσθη ἐν συμπέρασματι ὀρθῶς, ὅτι τὸ ὑπόβαθρον ταύτης ἀποκλείει ἐπίδρασιν παντὸς διαρχικοῦ συστήματος, ὡς τοῦ Γνωστικισμοῦ και τών ἄλλων συγγενῶν πρὸς αὐτὸν κινήματων ἐπ' αὐτῆς.

Ὁ κ. Ἀθανάσιος Θεοχάρης, καθηγητὴς τής Ἄνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης, παρουσίασε τὸ θέμα: «Ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἀναστάντος Κυρίου κατὰ τὸ 'Ιωάν. 20, 19-23 ἐν σχέσει πρὸς τὸ Πράξ. κεφ. 2». Ἐπισημάνας τὰς μεταξὺ τών δύο κειμένων ὑπαρχούσας ὁμοιότητας ἐτόνισεν ἐν κατακλείδι ὅτι πρόκειται περὶ ἐνὸς και τοῦ αὐτοῦ γεγονότος, ἐξιστορομένου κατὰ διάφορον τρόπον ὑφ' ἐκατέρω τών Εὐαγγελιστῶν. Οὕτως ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς περιγράφει τὸ ἐξιστορομένον γεγονός, ὅπως ἀκριβῶς συνέβη, ἐνῶ ὁ εὐαγγελιστὴς 'Ιωάννης, γνωρίζων τὴν σχετικὴν διήγησιν τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ περὶ τοῦ θαύματος τής Πεντηκοστῆς, ἐρμηνεύει ταῦτο θεολογικῶς.

Ὁ καθηγητὴς κ. Σάββας 'Αγουρίδης ἐξήτασε τὸ 'Ιωάν. 2,1-11 ὑπὸ μορφήν βιβλικῆς μελέτης. Μετὰ τὴν σχετικὴν ἐνταξιν τής περικοπῆς εἰς τὴν ὅλην οἰκονομίαν τοῦ εὐαγγελίου, διετύπωσε τὴν γνώμην ὅτι τρεῖς παρατηρήσεις εἶναι ἀναγκαῖαι ἐπὶ τοῦ προκειμένου: α) Τὸ νόημα τών σημείων εἰς τὰ κεφ. 5.6.9.11 διασαφεῖται ὑπὸ τών ἐκτενῶν λόγων τοῦ 'Ἰησοῦ, οἱ ὁποῖοι ἔπονται. β) Αἱ ὕδρια μετὰ τοῦ ὕδατος ὑπανίσσονται τὸν ναόν, τὸν Φαρισαϊσμὸν, τὴν Σαμαρειτικὴν λατρείαν, τὸ κίνημα τοῦ βαπτιστοῦ και γ) ἐξ αἰτίας τοῦ πρώτου σημείου εἰς τὴν Κανᾶ, «ἐπίστευσαν εἰς Αὐτὸν οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ», οἱ ὁποῖοι πιστεύουν και πάλιν διὰ τής ἐμφανίσεως τοῦ ἀναστάντος διὰ τὰ ἀκούσους τοὺς ἐν τέλει τοῦ εὐαγγελίου λόγους «Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες και πιστεύσαντες».

Ὁ βοηθὸς κ. Πέτρος Βασιλειάδης εἰσηγήθη τὸ θέμα: «Τὸ πρόβλημα τοῦ βαπτιστοῦ 'Ιωάννου εἰς τὸ Δ' Εὐαγγέλιον». Καθόρισε τὴν θεολογικὴν σημασίαν τοῦ βαπτιστοῦ 'Ιωάννου, ὅπως ἀκριβῶς ἀντιλαμβάνεται αὐτὴν ὁ συγγραφεὺς τοῦ Δ' Εὐαγγελίου. Μετὰ συστηματικὴν ἐξέτασιν τών χωρίων 'Ιωάν. 1,1-18· 1,19-51· 3,20-4, 3· 5, 31-47· 10,40-42 (ἄμεσοι μαρτυρίαὶ) 2,1-11 (ἔμμεσοι μαρτυρίαὶ) ἀπέρριψε τὴν διατυπωθεῖσαν ἀποψιν ὅτι ὁ εὐαγγελιστὴς 'Ιωάννης καταπολεμεῖ τὴν αἵρεσιν τών μαθητῶν τοῦ 'Ιωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Τέλος ἐπέστημανε τὴν τάσιν τοῦ εὐαγγελιστοῦ νὰ τροποποιῇ ἐλευθέρως τὰς πρὸ αὐτοῦ κυκλοφορούμενας παραδόσεις πρὸς καλύτεραν ἔκφρασιν τής ἀληθείας.

Ὁ βοηθὸς κ. Πασανίας Κουτλεμάνης ἠσχολήθη περὶ τὸ θέμα «Ἡ ἐρμηνεία τοῦ χωρίου Α' 'Ιωάν. 2,16 κατὰ τὴν ἀσκητικὴν θεολογίαν τών πατέρων». Οὗτος μετὰ τὴν ἐπισήμανσιν τών ἐν τῷ χωρίῳ ἀναφερομένων ἐπιθυμιῶν, παρέθεσε τὰς πλέον ἐνδιαφερούσας ὑπὸ τών πατέρων τής Ἐκκλησίας και τών συγχρόνων ἐρμηνευτῶν διατυπωθείσας γνώμας μετὰ κριτικὴν αὐτῶν ἀξιολόγησιν και κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ πλέον ὀρθὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐρμηνεία εἶναι ἡ ὑπὸ τών Μεγάλου Ἀντωνίου, Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, Νικήτα Στηθάτου κ.ἄ. διατυπωθεῖσα, καθ' ἣν ὑπὸ τὴν φράσιν «πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ» δέον τὰ ἐννοηθῆ τὸ κοσμικὸν φρόνημα τοῦ ἀνθρώπου, ὑπὸ τὴν «ἐπιθυμίαν τής σαρκὸς» ἡ γαστριμαργία και ἡ ἀκολουθοῦσα ταύτῃν γενητῆσις ὀρμὴ και ἰδίᾳ ἡ φιληδοσία, ὑπὸ τὴν «ἐπιθυμίαν τών ὀφθαλμῶν» ἡ πλεονεξία και δὴ ἡ φιλαργυρία και ὑπὸ τὴν «ἀλαζονείαν τοῦ βίου» ἡ κοσμικὴ ἐπίδειξις πλούτου, δυνάμεως και δόξης και ἰδίᾳ ἡ φιλοδοξία.

Ὁ βοηθὸς κ. Βασίλειος Στογιάννος ἠρμήνευσε τὸ χωρίον Ἐποκαλ. 2,13 και δὴ τὴν φράσιν «ὄπιον ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ» και τὴν ἀναφορὰν ταύτης πρὸς τὴν Πέργαμον. Ἐκ τών κατὰ καιροὺς διατυπωθεισῶν διαφορῶν ἐρμηνειῶν, ὡς ὅτι ἡ φράσις δηλοῖ τὴν ἐκεῖ ἀσκουμένην εἰδωλολατρίαν ἢ συγκεκριμένον τι κτίσμα (τὸν βωμὸν τοῦ Διὸς) ἢ τὴν λατρείαν τών αὐτοκρατόρων, ὁ εἰσηγητὴς τάσσεται ὑπὲρ τής τελευταίας, δεδομένου ὅτι αὐτὴ ἐνισχύεται και διὰ τής εἰς θάνατον καταδίκης τοῦ μάρτυρος και πιστοῦ Ἀντιπᾶ.

Μετὰ τὴν ἐπίσημον λήξιν τών εργασιῶν τοῦ Συνεδρίου παρετέθη πρὸς τιμὴν τών συνεδρῶν ἐπίσημον ἀποχαιρετιστήριον παρὰ τής Μονῆς γεῦμα, κατὰ τὸ ὁποῖον ἀντηλλάγησαν ἐγκάρδιοι και φιλόφρονες προτάσεις μεταξὺ τοῦ προέδρου τής ὀργανωτικῆς ἐπιτροπῆς κ. Σάββα 'Αγουρίδου και τοῦ κοσμητόρου τής Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Γεωργίου Γαλίτου ἐξ ὀνόματος τών συνεδρῶν διὰ τὰς παρασχεθείσας παρὰ τής Μονῆς διευκολύνσεις πρὸς ἀπρόσκοπτον διεξαγωγὴν τών εργασιῶν τοῦ Συνεδρίου, και τοῦ ἁγίου καθηγομένου ἐξ ὀνόματος τών ἀδελφῶν τής Μονῆς. Τὸ ἀπόγευμα, Κυριακὴν 28ην Σεπτεμβρίου, εἰς τὴν γυναικειᾶν Μονὴν «Ὁ Εὐαγγελισμὸς τής Θεοτόκου» εἰς τελικὴν συνεδρίασιν διετυπώθησαν παρατηρήσεις και κρίσεις ἐπὶ τοῦ συγκληθέντος Συνεδρίου, συνήχθησαν συμπέρασματα και ὑπεβλήθησαν προτάσεις περὶ τοῦ μέλλοντος νὰ συγκληθῇ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐντεταλμένος Ὑφηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΕΚΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΙΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΝ ΚΑΙ ΡΟΥΜΑΝΙΑΝ

Διά την οικουμενικότητα της Ὁρθοδοξίας πολλά γράφονται κατά καιρούς και πολύ περισσότερο λέγονται, εὐκαιρῶς ἀκαίρως. Τὸ ἐρώτημα ὅμως εἶναι κατὰ πόσον ὅλα αὐτὰ εἶναι καρπὸς ζωῆς, ἐμπειρία ἐκκλησιαστικῆ ἢ ἀπλῶς ἐνασχόλησις ἀκαδημαϊκῆ καὶ μελετήματα τοῦ γραφείου. Ἡ, διὰ τὰ θεσώμενα κατὰ διάφορον τρόπον τὸ ἐρώτημα, πῶς εἶναι δυνατὸν ἡμερον, εἰς μίαν ἐποχὴν βίας καὶ διασπάσεως, νὰ βιωθῆ ἡ οικουμενικότης καὶ ἡ ἐνότης τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου; Εἰς μίαν ἐποχὴν, ἡ ὁποία παρασύρει τὰ πάντα, πῶς εἶναι δυνατὸν ἡ πραγματικότης αὐτῆς μᾶς πίστεως, ἡ ὁποία συνδέει τοὺς ὀρθοδόξους λαοὺς, νὰ γίνῃ ἀνανεωτικὴ πνοὴ καὶ δύναμις μεταμορφώσεως τοῦ κόσμου;

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν ἐπραγματοποίησε, διὰ τοὺς τελειοφοίτους αὐτῆς, «μορφωτικὴν» ἐκδρομὴν εἰς Βουλγαρίαν καὶ Ρουμανίαν (ἀπὸ 26ης Ἰουνίου μέχρι 5ης Ἰουλίου 1975). Ἡ ἐκδρομὴ αὕτη ὑπῆρξεν ἀφορμὴ, ὥστε νὰ ἐλθουν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τὰ ἀνωτέρω ἐρωτήματα εἰς τὴν συνείδησιν ὄλων, ὅσοι εἶχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ συμμετάσχωμεν εἰς αὐτήν. Διότι πράγματι ἡ ἐπαφὴ μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Ρουμανίας καταδεικνύει σαφῶς καὶ τὴν οικουμενικότητα τῆς Ὁρθοδοξίας, δηλ. καὶ τὸ ὅτι πάντες εἴμεθα μέτοχοι τῆς αὐτῆς καθολικῆς πίστεως καὶ τὸ ὅτι ἔχομεν κοινὰς πνευματικὰς ρίζας καὶ τέλος τὴν εὐθύνην ὄλων μας διὰ τὴν αὐξήσιν αὐτῆς τῆς πνευματικῆς κληρονομίας.

Πρῶτος σημαντικὸς σταθμὸς τοῦ ταξιδίου μας ὑπῆρξεν ἡ ἐπίσκεψις εἰς τὴν γνωστὴν Μονὴν τῆς Ρίλας, ὅπου μᾶς ἐπεφυλάχθη ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου καὶ τῶν ἀδελφῶν θερμοτάτη ὑποδοχὴ. Ἰδρυτὴς τῆς Μονῆς, εἰς τὴν ὁποίαν μονάζοντες σήμερον 20 περίπου μοναχοί, ὑπῆρξεν ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Ρίλας, τὸ σκήνωμα τοῦ ὁποίου φυλάσσεται εἰς τὸ Καθολικὸν τῆς Μονῆς. Ἡ Μονὴ, εὐρισκομένη εἰς μίαν θαυμασίαν κατάφυτον περιοχὴν, θυμίζει Μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἐπαρκεῖ δὲ διὰ τὰ νὰ φιλοξενηθοῦν περὶ τὰ 2.000 ἄτομα. Τὸ Μουσεῖον τῆς Μονῆς, μετὰ θαυμασίας εἰκόνας, τὰ ὑψηλὰ τέχνης λατρευτικὰ ἀντικείμενα καὶ τὰ ἄλλα ἐκθέματα, ὑπογραμμίζει ἐντόνως τὸ κοινὸν παρελθόν. Εἰς τὴν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας ἡ Μονὴ ἦτο κέντρον πνευματικῆς ἀνασυγκροτήσεως. Ἐκεῖ, ὅπως καὶ εἰς τὰ ἑλληνικά μωσαϊκῆρια, οἱ ὑπόδομοι εὕρισκον καταφύγιον, τὰ δὲ παιδιὰ ἐδιδάσκοντο τὴν πίστιν καὶ τὰ γράμματα.

Εἰς τὴν Σόφιαν, πόλιν βυθισμένην κυριολεκτικῶς εἰς τὸ πρᾶσινον, μᾶς ἐδέχθη μετὰ πολλὴν ἀγάπην ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Βουλγαρίας κ. Μάξιμος, ὁ ὁποῖος, ἀπαντῶν εἰς προσφώνησιν τοῦ τότε Κοσμητοροῦ Καθηγητοῦ κ. Σ. Ἀγουρίδου, ἀνεφέρθη εἰς τοὺς παλαιούς δεσμούς, οἱ ὁποῖοι συνδέουν τὰς δύο Ἐκκλησίας, τὴν Βουλγαρικὴν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν, καὶ ἐξέφρασε τὴν χαρὰν του διὰ τὴν ἐκδρομὴν τῶν τελειοφοίτων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν εἰς Βουλγαρίαν. Ἡ ἀγάπη τοῦ Πατριάρχου Βουλγαρίας ἐξεδηλώθη παντοιοτρόπως: προσέφερεν εἰς ὅλους δῶρα, παρέθεσε πρὸς τιμὴν τῶν ἐκδρομῶν πλουσιώτατον γεῦμα, ὥρισε δὲ δύο Ὑφηγητὰς τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας νὰ εἶναι συνοδοὶ καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς παραμονῆς μας εἰς Βουλγαρίαν.

Εἰς τὴν Βουλγαρικὴν πρωτεύουσαν ἐπεσκέφθημεν πλεῖστα ὅσα χριστιανικὰ μνημεῖα, ὅπως τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγ. Γεωργίου, βασιλικὴν τοῦ Δ' αἰῶνος, τὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔλαβε τὸ ὄνομα τῆς ἡ πόλις τῆς Σοφίας. Λέγεται μάλιστα, ὅτι εἰς τὸν Ναὸν αὐτὸν συνῆλθε τὸ 346 ἡ Σύνοδος τῆς Σαρδικῆς, ὅπως ὠνομάζετο τότε ἡ Σόφια, διὰ τὴν ἐδρασίωσιν τὴν ὀρθόδοξον ἐνότητα, ὑποστηρίζουσα τὴν διδασκαλίαν τοῦ Μ. Ἀθανασίου. Ἡ σημερινὴ μορφή τοῦ Ναοῦ δὲν εἶναι βεβαίως ἡ ἀρχικὴ, δεδομένου ὅτι ἐπανειλημμένως κατεστράφη. Ἐντύπωσιν προεκάλεσε καὶ ὁ εὐρισκόμενος εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως ἐπιβλητικὸς Ναὸς τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νιέφκυ, ἀνοικοδομηθεὶς ὑπὸ τῶν Ρώσων, εἰς μὴ μὴν τῆς ὑπ' αὐτῶν ἀπελευθερώσεως τῶν Βουλγάρων. Εἰς τὴν κρύπτειν τοῦ Ναοῦ εὕρισκεται μεγάλο μουσεῖον ἐκκλησιαστικῆς τέχνης, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποθαυμάζει κανεὶς μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰς θαυμασίας

Βυζαντινὰς εἰκόνας, μεγάλα δείγματα τῆς κοινῆς πνευματικῆς κληρονομίας.

Θὰ πρέπει νὰ σημειωθῆ ἐπίσης καὶ ἡ ἐπίσκεψις εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν τῆς Σοφίας, ἡ ὁποία στεγάζεται εἰς ἕνα ἐξοχὸν κτίριον, ἡ πρόσοψις τοῦ ὁποίου διακοσμεῖται ἀπὸ εἰκόνας βουλγάρων ἁγίων. Εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν μᾶς ἐπεφυλάχθη ὑποδοχὴ ὑπὸ τῶν Καθηγητῶν καὶ τῶν σπουδαστῶν, εἰς τὰς προσφωνήσεις δὲ ἀντηλλάγησαν ἀπόψεις τόσον περὶ τοῦ ρόλου τῆς Θεολογίας σήμερον, ὅσον καὶ περὶ τῆς σημασίας τῶν τοιούτου εἶδους εὐκαιριῶν. Κατακλείς τῆς φιλοξενίας τῆς ἀδελφῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Σοφίας ὑπῆρξε τὸ εὐγενῶς προσφερθὲν γεῦμα εἰς ἐξοχικὸν κέντρον.

Ὑποδοχὴν μᾶς ἐπεφύλαξαν ἐξ ἄλλου καὶ οἱς παρέθεσαν πλουσίας τραπέζας καὶ προσέφερον δῶρα καὶ οἰμητροπολίται Βάρνας κ. Ἰωσήφ καὶ Φιλιππουπόλεως κ. Βαρλαάμ, ἀπὸ τὰς Μητροπόλεις τῶν ὁποίων διήλθομεν.

Τὸν αὐτὸν ἐνθουσιασμόν καὶ τὴν αὐτὴν ἀγάπην συνήτησαμεν καὶ εἰς Ρουμανίαν. Ὁ γηραιὸς Πατριάρχης μᾶς ἐδέχθη μετὰ ἰδιαίτερον χαρὰν, μᾶς ὠμίλησε διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρουμανίας καὶ ὑπεγράμμισε τὴν συμβολὴν τῆς Θεολογίας εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἄλλωστε σημειοῦται καὶ εἰς τοὺς σχετικoὺς τόμους περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας, τοὺς ὁποῖους εὐγενῶς προσέφερον εἰς ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν. Καὶ ἐδῶ ὁ Πατριάρχης ὥρισε συνοδόν μας ἐκ τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου, καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς παραμονῆς μας εἰς Ρουμανίαν.

Εἰς τὴν πρὸς τιμὴν μας ὀργανωθεῖσαν συνάντησιν εἰς τὸ Θεολογικὸν Ἰνστιτούτον τοῦ Βουκουρεστίου εἶχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ συνανηθῶμεν πολλοὺς Καθηγητὰς καὶ νὰ ἀκούσωμεν πολλὰς ἀπόψεις τόσον διὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς Θεολογίας εἰς τὸν σημερινὸν κόσμον, ὅσον καὶ διὰ τὴν ὀλομένῃ καθισταμένην ἐπιτακτικωτέραν ἀνάγκην συσφίξεως τῶν δεσμῶν καὶ τῶν ἐπαφῶν μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων Θεολογικῶν Σχολῶν.

Εἰς τὴν ὥραίαν πόλιν τοῦ Βουκουρεστίου ἐπεσκέφθημεν τὰ ἀξιοθέατα, μετέβημεν δὲ καὶ εἰς τὴν πλησίον τῆς ρουμανικῆς πρωτεύουσας εὐρισκομένην ὠραιωτάτην Μονὴν τῆς Cernica. Εἰς τὴν Μονὴν εὕρισκονται σήμερον περίπου 60 μοναχοί, λόγῳ δὲ τοῦ θαυμασίου φυσικοῦ περιβάλλοντος καὶ τῆς ἡσυχίας χρησιμοποιεῖται καὶ ὡς τόπος ἐκκλησιαστικῶν καὶ διεκκλησιαστικῶν συνεδρίων. Εἰς τὴν Ρουμανίαν, καὶ καθ' ὁδὸν πρὸς τὸ Sibiu, ἐπεσκέφθημεν καὶ ἄλλας Μονὰς. Ἀτυχῶς, λόγῳ τεχνικοῦ κωλύματος, δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῆ ἡ προγραμματισθεῖσα ἐπίσκεψις εἰς Μολδαβίαν, ὅπου, ὡς γνωστόν, ὑπάρχουν τὰ σπουδαιότερα Μοναστήρια τῆς Ρουμανίας.

Εἰς Sibiu μᾶς ἐδεξιῶθη ὁ Μητροπολίτης Τρανσυλβανίας κ. Νικόλαος, ὁ ὁποῖος συνεζήτησε μαζί μας εἰς ἀτμόσφαιραν ἐγκαρδιότητος καὶ προσέφερεν εἰς ὅλους μὲς διαφόρους Θεολογικὰς μελέτας του. Ἡ ἐπαφὴ μας μετὰ τοὺς Καθηγητὰς καὶ Ὑφηγητὰς τῆς ἐκεῖ Θεολογικῆς Σχολῆς ὑπῆρξεν ἀναμφιβόλως χρήσιμος καὶ ἰδιαίτερος θερμῆ. Ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν διεπιστώθη διὰ μίαν εἰσέτι φοράν ἡ σημασία τῆς ἐν πνεύματι ἀγάπης καὶ κατανοήσεως ἐπικοινωνία τῶν ὀρθοδόξων, ἡ ὁποία σήμερον, περισσότερο παρὰ ποτέ, κρίνεται ἀναγκαία.

Εἶναι ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκδρομῆ εἰς τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὴν Ρουμανίαν ἀπέτελεσε πράγματι ἰδιαίτερας σημασίας εὐκαιρίαν διὰ τοὺς τελειοφοίτους τῆς Θεολογικῆς μας Σχολῆς, θὰ ἦτο δὲ εὐχῆς ἔργον, ἐὰν καὶ εἰς τὸ μέλλον ἐδίδοντο τοιούτου εἶδους εὐκαιρίαι πρὸς συμπλήρωσιν τῆς γενικωτέρας μορφώσεως τῶν ὑποψηφίων θεολόγων.

Κ. Β. Σ.

ΦΟΙΤΗΤΙΚΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Πανεπιστημίου 53

15-1-1976

Ἄ θ ἦ ν α ι

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Σ Ι Σ

Ὁ Φοιτητικὸς Θεολογικὸς Σύνδεσμος τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν προσέφερε διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἐνόπλων Δυνάμεων τῆς χώρας τὸ συμβολικὸν ποσὸν τῶν δέκα χιλιάδων (10.000) δραχμῶν. Ἐκ τοῦ Γραφείου τοῦ Φ. Θ. Σ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Τὸ Σάββατον καὶ τὴν Κυριακὴν τῆς 18ης καὶ 19ης Ὀκτωβρίου ἐτελέσθησαν μὲ κάθε μεγαλοπρέπειαν τὰ ἐγκαίνια τοῦ νεοδημιουργημένου Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἑθνῶν Παύλου καὶ τῶν περὶ αὐτὸν νέων κτιριακῶν συγκροτημάτων τοῦ ἐν Chambrésy Γενεύης Ὁρθόδοξου Κέντρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Τῶν ἐγκαίνιων προέστη τριμελής Ἀντιπροσωπεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Αὐστρίας κ. Χρυσοστόμου καὶ Καλαβρίας κ. Αἰμιλιανοῦ, καὶ τοῦ Ἐπισκόπου Ἐλενοπούλεως κ. Ἀθανασίου, Βοηθοῦ τῆς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος. Εἰς τὰς ἐορτίους ἐκδηλώσεις συμμετέσχον ἀντιπρόσωποι τῶν κατὰ τόπους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς, Παλαιοκαθολικῆς καὶ Λουθηρανικῆς Ἐκκλησίας, τῶν παγκοσμίῳν διαχριστιανικῶν ὀργανισμῶν, Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ ἀνωτέρων οἰκουμενικῶν ἐκπαιδευτηρίων καὶ ἰδρυμάτων.

Ὁ ὅλος ἐορτασμός ἤρχισε τὴν ἐσπέραν τοῦ Σαββάτου διὰ τῆς τελέσεως Μ. Ἐσπερινοῦ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Αὐστρίας κ. Χρυσοστόμου, περιστοιχισμένου ὑπὸ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων. Ἐπηκολούθησεν ἀμέσως ἡ τελεσις τοῦ Ὁρθοῦ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Καλαβρίας κ. Αἰμιλιανοῦ.

Τὴν πρωΐαν τῆς Κυριακῆς, 19ης Ὀκτωβρίου, ἐτελέσθη ὑπὸ τῆς τριμελοῦς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας ὁ καθγιασμός τοῦ μεγαλοπρεποῦς ναοῦ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Τὰ μέλη τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας ἐνεδύθησαν τὰς πλήρεις ἀρχιερατικὰς τῶν στολῶν ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τοῦ Κέντρου, ὑπὸ χαρμουνίας δὲ κωδωνοκρουσίας καὶ ἐν πομπῇ, προπορευομένων τῶν πρεσβυτέρων, διακόνων καὶ ὑποδιακόνων καὶ ἀκολουθούντων τῶν ἐπισήμων ἐκκλησιαστικῶν ἀντιπροσώπων, κατήλθον πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ νέου ναοῦ, ὅπου ἤρχισεν ἡ τελετὴ τοῦ καθγιασμοῦ.

Τὴν τελετὴν τῶν ἐγκαινίων ἠκολούθησεν ἡ ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας παράδοσις εἰς τὸν Μητροπολίτην Τρανουπόλεως Δαμασκηνῶν, Προϊστάμενον τοῦ Ὁρθόδοξου Κέντρου, Ἀγίου Ποτηρίου ἐκ Φαναρίου, «δι' οὗ ἡ θεία καὶ ἱερὰ λειτουργία ἐτελειώθη τὸ πάλαι ἐν τῇ σκηνῇ ταύτῃ τοῦ μαρτυρίου καὶ ἀφ' οὗ χεῖλη Πατριαρχῶν, Ἱεραρχῶν καὶ πιστῶν μετέλαβον τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου... εἰς δῆλωσιν, ὅτι τὰ πάντα ἐν τῷ καθ' ἡμέραν καὶ τῷ καθ' ὅλου βίῳ τοῦ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικοῦ Σταυροπηγίου περὶ αὐτὸ περιστραφῆσονται καὶ εἰς αὐτὸ τελειωθήσονται». Ἐπηκολούθησεν ἡ ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας τελεσις τῆς θ. Λειτουργίας.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς πανηγυρικῆς ταύτης θ. Λειτουργίας ἀνεγνώσθη Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Σιγίλλιον, ἔχον ὡς ἀκολουθῶς:

† Δ η μ ῆ τ ρ ι ο ς

Ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,

Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης

Ἀριθ. Πρωτ. 855

Δόξα τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, τῇ ἀγίᾳ καὶ ὁμοουσίῳ καὶ ζωοποιῷ καὶ ἀδιαιρέτῳ Τριάδι, τῇ δημιουργικῇ καὶ τελειωτικῇ τῶν πάντων αἰτίᾳ. Δοξολογούντες δέ, τῷ τοῦ Παύλου ρήματι ἐπόμενοι «ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε» (Α' Θεσσαλ. 5,18), ἀμα καὶ εὐχαριστοῦμεν. Εἰ δὲ ἐν παντὶ εὐχαριστεῖν δεῖ, πόσῳ μᾶλλον ἐπὶ τῇ τελειώσει τοῦ εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ τῶν Ἑθνῶν Ἀποστόλου καθγιαζομένου σήμερον καὶ τῷ σταυρῷ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας σφραγισμένου Ἱεροῦ τούτου Ναοῦ, εἰς τὸ ὑπάρχειν τὸ ἀπὸ τούδε καὶ εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα χρόνον καὶ λέγεσθαι καὶ παρὰ πάντων γινώσκεσθαι αὐτὸν τε καὶ τὰ περὶ αὐτὸν κτίσματα, τὰ σήμερον τῇ διακονίᾳ τοῦ Λόγου καὶ τοῦ ἀνθρώπου θυρανογιζόμενα, ὡς ὅλον ἐν, Πατριαρχικὸν Σταυροπηγίον τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Μετὰ Θεὸν δέ, τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν καὶ εἰς ἀγαθὸν συνεργῶσιν ἀνθρώποις τῆς Ἐκκλησίας προσάγομεν τὴν εὐχαριστίαν.

Καὶ δὴ πρώτιστα μακαρίζομεν τὰς ψυχὰς τῶν πρώτων εὐεργετῶν τοῦ Κέντρου τούτου, τῶν καὶ κτητόρων τοῦ Ἱεροῦ τούτου Ναοῦ, αἰδιμῶν Ἀρχοντος Μεγάλου Λογοθέτου Γεωργίου Λαιμοῦ καὶ τῆς συμβίας αὐτοῦ Ἀρχοντίσσης Κατίγκως, τὸ γένος Διαμαντῆ Πατέρα, σὺν αὐταῖς δὲ καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ ἐπίσης Μεγάλου Εὐεργέτου αἰδιμῶν Ὁμήρου Πιζάνη, Κύριος ἀναπαύσαι τούτους ἐν σκηναῖς δικαίων, ἡ δὲ μνήμη αὐτῶν εἴη αἰώνια.

Τιμῶμεν ἐκκλησιαστικῶς τὸν ἕτερον Μέγαν Εὐεργέτην, ἐπιμολογιώτατον κ. Θεόδωρον Λαγώνικον, Ἀρχοντα Μ. Χαρτοφύλακα, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ πάντας τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξους χριστιανούς, τοὺς συμβαλομένους λόγῳ ἢ ἔργῳ εἰς σχηματισμὸν τοῦ πρώτου τοῦ Ἰδρυματος πυρήνους.

Εἶτα ἀπονέομεν τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῇ ἐντίμῳ Ὁμοσπονδιακῇ Κυβερνήσει τῆς Ἑλβετίας καὶ πάσαις ταῖς πολιτικαῖς καὶ δημοτικαῖς Ἀρχαῖς τοῦ Καντονίου τῆς Γενεύης καὶ τῆς περιφέρειας τοῦ Σαμπιζῦ διὰ τὴν ἀπ' αὐτῶν, συμφωνῶς τῇ ἀξίᾳ τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ἀνθρωπιστικοῦ πνεύματος εὐγενεῖ ἑλβετικῆ παραδόσει, ἐπιδειχθεῖσαν καθόλου ἐξαίρετον διάθεσιν καὶ ἐνέργειαν εἰς κατανοήσιν καὶ ἐξυπηρέτησιν, καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου διὰ τὴν πρόφροναν φιλοξενίαν.

Ἰδιαίτεραν ἐνθερμον εὐχαριστίαν ἀπευθύνομεν ταῖς ἐν Γερμανίᾳ σεβασμίαις Ἐκκλησίαις, Ρωμαιοκαθολικῇ τε καὶ Εὐαγγελικῇ, διὰ τὰς ἀπ' αὐτῶν, ἐν εἰλικρινεῖ χριστιανικῇ ἀλληλεγγύῃ, γενναιοδῶρους προσφορὰς ὑπὲρ τῆς πραγματώσεως τοῦ ἔργου. Ἀξιοχρέως μνημονεύομεν ἐνταῦθα τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἐπισκόπου Hermann Kunst καὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἐπισκόπου Adolf Wischmann, διὰ τὴν Εὐαγγελικὴν Ἐκκλησίαν, τοῦ Σεβασμιωτάτου Καρδινάλιου Joseph Höfner, Ἀρχιεπισκόπου Κολωνίας, καὶ μετ' αὐτοῦ τοῦ Σεβασμιωτάτου Καρδινάλιου Julius Dörflner καὶ ἀπάσης τῆς ἐν Γερμανίᾳ Ἐπισκοπικῆς Συνόδου, διὰ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν.

Ἐπ' ἴσοις ἐν τιμῇ μνημονεύομεν καὶ τῆς ἐν Ἑλβετίᾳ σεβασμίας Ἐπισκοπικῆς Συνόδου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Προέδρου αὐτῆς Σεβασμιωτάτου Ἐπισκόπου Σιῶν Francois Nestor Adam.

Διὰ τούτων ἀπάντων ἀναγνωρίζομεν ὅτι ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης τὸ καθ' ἡμᾶς Ὁρθόδοξον τοῦτο Κέντρον ἀποτελεῖ σύμβολον ἐμπραγμάτου χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης, ἀνεξαρτήτως δόγματος καὶ ὁμολογίας.

Ὡσαύτως ἐν τιμῇ μνημονεύομεν τῶν ἀξίων κληρονόμων Γεωργίου καὶ Κατίγκως Λαιμοῦ, τὸ γένος Διαμαντῆ Πατέρα, ἦτοι Παντελῆ Χρ. Λαιμοῦ, οἰκογενεῖας Μιχαὴλ Χρ. Λαιμοῦ, Κατίνας Κ. Πατέρα καὶ Ἀγγελικῆς Μ. Λύρα, διὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐπιδειχθεῖσαν διάθεσιν εἰς συνέχισιν ἐπαξίως τῆς ὑπὲρ τοῦ Πατριαρχικοῦ τούτου Κέντρου εὐεργετικῆς βουλήσεως τῶν αἰδιμῶν κτητόρων καὶ συγγενῶν αὐτῶν.

Κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην ἀπονέομεν τὸν ἔπαινον τῆς Ἐκκλησίας τῷ Προϊσταμένῳ τοῦ Κέντρου Ἱερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Τρανουπόλεως κ. Δαμασκηνῶ, ἐφ' οἷς οὕτως ἐν υἱικῇ ἀφοσίῳσι πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν εἰργάσατο καὶ κεκοπήκαε.

Ἰδιαίτερος μνημονεύομεν καὶ τὰς εἰς σύστασιν, λειτουργίαν καὶ ὀλοκλήρωσιν τοῦ Κέντρου παντοειδῆς ὑπηρεσίας τὰς παρασχεθείσας ὑπὸ τοῦ Ἀρχοντος Μ. Δικαιοφύλακος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐπιμολογιωτάτου κ. Κωνσταντίνου Γκέρτσου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἐν τῷ Διοικητικῷ Συμβουλίῳ τοῦ Κέντρου ἄχρι τοῦδε πιστῶς καὶ θεαρέστως διακονούντων αἰδεσιμολογιωτάτου Μ. Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Γεωργίου Τσέτση καὶ ἐπιμολογιωτάτων κ. Γεωργίου Γεωργίου, Ἀρχοντος Δεπουτάτου, καὶ κ. Ἰωάννου Κωνσταντινίδου, Ἀρχοντος Ὀστιάριου.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὰ μέχρι τοῦδε γεγόμενα.

Νῦν δέ, ἐπὶ τοῖς ἐγκαίνιοις τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ τῶν περὶ αὐτὸν κτιριακῶν συγκροτημάτων, εἰς τὸ μεταίχιμον τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος ἰσθμῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐνεσταῶτος πρὸς τὸ μέλλον προσβλέποντες, ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἀποφαινόμεθα καὶ ὀρίζομεν Πατριαρχικῶς

καί Συνοδικῶς, ἵνα τὸ Ὁρθόδοξον τοῦτο Κέντρον, κτῆμα καί σταυροπηγιακὸν ἐξάρτημα τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἁγιοτάτου Ἀποστολικοῦ καί Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἔσται ὑπάρχον καί παρ' αὐτοῦ μόνου ἀμέσως δεσποζόμενον, καί ἐξουσιαζόμενον, καί κυβερνώμενον κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ ἀπὸ τοῦ σωτηρίου ἔτους α' ἄρξ' μηνὸς Ἰουνίου (ζ'), ἐπινημέσεως δ', Ἰδρυτικοῦ αὐτοῦ Πατριαρχικοῦ καί Συνοδικοῦ Σιγιλλιῶδους Γράμματος ὀριζόμενα, σκοπὸν καί προορισμὸν ἔχη τὴν διακονίαν ἀπάσης τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγίας, Καθολικῆς, Ἀποστολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί συμπάσης τῆς ἐπὶ γῆς Χριστιανοσύνης, ἐπὶ προαγωγῇ τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος, ἵνα ἡ βασιλεία τοῦ Κυρίου βασιλεύσῃ ἐπὶ τῆς γῆς, εἰδικώτερον δὲ τὴν ἀνάπτυξιν ἐν αὐτῷ ἐπιστημονικοῦ θεολογικοῦ φυτωρίου ἐν οἰκουμηνικῇ προοπτικῇ, μέλλον ἵνα μεταπτυχιακῶς κατάρτιζῃ στελέχη ἐξ ἀπάσων τῶν κατὰ τόπους Ἁγιοτάτων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, χρήσιμα διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτῶν, ἐξειδικευμένα δὲ καί εἰς τὴν διεξαγωγὴν διορθόδοξων καί διαχριστιανικῶν διαλόγων, εἰς ἀντίδοσιν χριστιανικῆς ἀνατολικῆς καί δυτικῆς θεολογίας, μέχρις αὐτῶν τούτων τῶν ἐσχατιῶν καί σκέψεων καί τῶν ἀντιδράσεων τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐξ Ἀνατολῶν καί Δυσμῶν, ἐπὶ ἐνὶ καί μόνῳ στόχῳ, τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ὅλου σώματος τοῦ Χριστοῦ εἰς ἐνότητα μιᾶς καί μόνης πίστεως καί ὁμολογίας.

Ταῦτα παγκοίνως ἀπὸ τοῦ Ἁγιοτάτου τούτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου διαδηλοῦντες εὐχόμεθα, ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, πρεσβείαις τῆς Παμμακαρίστου Θεοτόκου καί τοῦ ἁγίου ἐνδόξου καί πανευφήμου Ἀποστόλου Παύλου, στηρίξῃ αἰεὶ τὸ Σταυροπήγιον τοῦτο, εἰς δόξαν τοῦ Ὀνόματος Αὐτοῦ.

Ἐν ἔτει σωτηρίου α' ἄρξ', κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον (ιθ'),

Ἐπινημέσεως ἸΔ'

- † Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἀποφαίνεται
- † Ὁ Χαλκηδόνος Μελίτων
- † Ὁ Χαλδίας Κύριλλος
- † Ὁ Νεοκαισαρείας Χρυσόστομος
- † Ὁ Λαοδικείας Μάξιμος
- † Ὁ Σάρδεων Μάξιμος
- † Ὁ Ροδοπόλεως Ἰερώνυμος
- † Ὁ Ἰμβρου καί Τενέδου Φώτιος
- † Ὁ Σταυρουπόλεως Μάξιμος
- † Ὁ Μύρων Χρυσόστομος
- † Ὁ Εἰρηνουπόλεως Συμεών
- † Ὁ Κολωνίας Γαβριήλ
- † Ὁ Φιλαδελφείας Βαρθολομαῖος

Τὸν λόγον ἔλαβεν ἐν συνεχείᾳ ὁ προεξάρχων Ἀρχιερεὺς, Μητροπολίτης Αὐστρίας Χρυσόστομος, ὁστις εἶπε τὰ ἑξῆς:

Σεβασμία καί ἀγαπητὴ Σύναξι,

Σεπτῇ ἐντολῇ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου Δημητρίου τοῦ Α' καί τῆς περὶ Αὐτὸν Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου καί κατ' ἀνάθεσιν τελούμεν σήμερα μετὰ τῶν συνιερουργούντων ἡμῖν Ἀγίων Ἀρχιερέων τὰ ἱερά ἐγκρίνια τοῦ νεοδημένου ἱεροῦ τούτου Ναοῦ τοῦ ἁγίου, ἐνδόξου καί πανευφήμου Ἀποστόλου Παύλου, τὸν ὁποῖον ἡ πνοὴ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καί ἡ εὐσέβεια τῶν ἀοιδίμων Ἀρχόντων Γεωργίου καί Κατίγκως Λαιμοῦ ὑψωσαν εἰς τὴν φιλόξενον ταύτην γῆν τῆς Ἑλβετίας, εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ, καί μεθ' ὑμῶν ὄλων δοξολογοῦμεν τὸ Ἁγιον Ὄνομα Αὐτοῦ καί προσφέρομεν Αὐτῷ εὐχαριστίαν ἐν τῇ τελέσει τῆς θείας Εὐχαριστίας.

Ὡς Πατριαρχικοὶ Ἐκπρόσωποι, ἐξ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, χαιρετίζομεν μετὰ βαθυτάτης τιμῆς ὄλους ὑμᾶς, τοὺς προσερχόντας καί διὰ τῆς παρουσίας ὑμῶν τιμήσαντας τὴν ἱεράν ταύτην τελετὴν.

Συγχρόνως ἐγκαινιάζομεν τὸ περὶ τὸν Ἱερόν τοῦτον Ναὸν νέον κτιριακὸν συγκρότημα, διὰ τὴν θεμελίωσιν καί τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ὁποῖου ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία καί ἡ Λουθηρανικὴ Ἐκκλησία ἐν ἀπαραιμίλλῳ χριστιανικῇ ἀλληλεγγύῃ καί ἀδελφικῇ συνεργασίᾳ συνυποῦργησαν.

Τὸ Οἰκουμηνικὸν Πατριαρχεῖον εἶναι ἰδιαιτέρως εὐτυχές, διότι ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τῆς Γενεύης, ἡ ὁποία παντοιοτρόπως προσφέρεται ὡς κέντρον συναντήσεως καί διαλόγου τῶν ἀνθρώπων, τῶν πεποιθήσεων καί τῶν ἰδεῶν, ἔρχεται νὰ προσφέρῃ ἐν ἐπὶ πλέον Καθίδρυμα, τὸ ὁποῖον τίθεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ καί τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν στηρίξιν καί καλλιέργειαν τῶν μεγάλων ἀξιών τῆς θρησκείας καί τῆς εὐδοκίας, τῆς ἀδελφосύνης καί τῆς εἰρήνης μεταξύ τῶν ἀνθρώπων.

Εἰς τὸ ἱστορικὸν μήνυμα τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Πατριάρχου καί τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου, τὸ ὁποῖον ἀνεγνώσθη πρὸ ὀλίγου, ὡς ἐπίσης καί εἰς τὸ Ἰδρυτικὸν Σιγιλλιῶδες Πατριαρχικὸν καί Συνοδικὸν Γράμμα, διαγράφονται ὁ σκοπὸς καί αἱ μελλοντικαὶ προοπτικαὶ τοῦ Κέντρου τούτου, καί ἐπομένως δὲν προτιθέμεθα νὰ ἀναλυθῶμεν ἡμεῖς τὴν στιγμὴν ταύτην ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Ὅθεν περιοριζόμεθα νὰ τονίσωμεν ὅτι τὸ Ὁρθόδοξον τοῦτο Κέντρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου συνεστήθη καὶ ὠλοκληρώθη κτιριακῶς ἐπὶ τῷ μόνῳ σκοπῷ νὰ προσφέρῃ διακονίαν εἰς τὴν καταλλαγὴν μεταξύ τῶν Χριστιανῶν καί γενικώτερον μεταξύ τῶν ἀνθρώπων. Ὡς ἐκ τούτου θὰ ἡδυνάμεθα νὰ συνοψίσωμεν τὴν ὅλην ἔννοιαν τοῦ Ἰδρύματος εἰς τὸ σύνθημα τοῦτο: Ὑπηρεσία τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὴν Χριστιανοσύνην καί τὴν ἀνθρωπότητα.

Καταλήγοντες εὐχόμεθα, ὅπως τὸ ἐκκλησιαστικὸν περιεχόμενον τοῦ Κέντρου τούτου ὑπερβῇ εἰς ὠραιότητα καί ἁρμονίαν τὸ κτιριακὸν περιέχον, καί ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ Παύλου βαδίζον τελέσῃ ἔργον Ἀποστόλου τῶν Ἑθνῶν.

Ἐν συνεχείᾳ ὠμίλησεν ὁ Προϊστάμενος τοῦ Κέντρου, Μητροπολίτης Τρανουπόλεως Δαμασκηνός, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Πρώτιστα πάντων ἕμνον ἐπινίκειον καί δοξολογίαν ἀναμέλομεν τῷ ποιούντι «θαυμάσια μόνῳ Θεῷ», ὅτι «αὐτὸς εἶπε καί ἐγενήθησαν, αὐτὸς ἐνετείλατο καί ἐκτίσθησαν»¹.

Τὰ ἐγκρίνια τοῦ Πατριαρχικοῦ τούτου Σταυροπηγίου, ὡς ταῦτα βιοῦνται τῇ συμμετοχῇ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Ἁγιοτάτων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν καί τῆ συρροῇ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ διαχριστιανικῇ διευθεῖ αὐτοῦ ἐκφράσει, ἐπαναλαμβάνουν ἀπλῶς ἀρχαιοτάτην παραδεδομένην καθολικὴν συνθήειαν τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις προσελάμβανεν ἰδιαιτέραν λαμπρότητα, ἀποτελοῦσαν ἐνίοτε μέγιστα πρόφασιν συγκλήσεως Συνόδων καί εὐκαιρίαν κοινωνίας τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, ἀμοιβαίας περιχωρήσεως καί συνδρομῆς τῶν λαῶν καί ὁρατῆς ἐκφράσεως τῆς ἐνότητος τῶν χριστιανῶν. Οὕτως ἡ βιομένη σημερινὴ ἐνταῦθα πραγματικῆς ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν παράλληλον περιγραφὴν τοῦ ἱστορικοῦ Εὐσεβίου, ἔχουσαν ὡς ἀκολούθως: «Ἐπὶ δὴ τούτοις τὸ πᾶσιν εὐκαταῖον ἡμῖν καί ποθοῦμενον συνεκροτέτο θεάμα, ἐγκαινίων ἑορταὶ κατὰ πόλεις καί τῶν ἄρτι νεοπαγῶν προσευκτηρίων ἀφιερώσεις, ἐπισκόπων ἐπὶ ταυτὸν συνηλύσεις, τῶν πόρρωθεν ἐξ ἀλλοδαπῆς συνδρομαί, λαῶν εἰς λαοὺς φιλοφρονήσεις, τῶν Χριστοῦ σώματος μελῶν εἰς μίαν συνιόντων ἁρμονίαν ἔνωσις»².

Τὴν εἰς «μίαν ἁρμονίαν τῶν μελῶν τοῦ Χριστοῦ ἔνωσιν», τὴν ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς θείας Εὐχαριστίας βιομένην, ἥτις ἀπετέλει τὴν ἐπισφράγισην καί τὸ κέντρον τῆς τελετῆς τῶν ἐγκαινίων κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ Σεπτὸς Οἰκουμηνικὸς Θρόνος εἰς ἔνδειξιν κοινωνίας πίστεως καί ἀγάπης, ἀλλὰ καί ὑπερχρονικῆς ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτήσεως τοῦ Σταυροπηγίου τούτου, προσήγαγε τῷ θυσιαστηρίῳ τοῦ ἱεροῦ τούτου Ναοῦ Πατριαρχικὸν Ἅγιον Ποτήριον, «δι' οὗ

1. Υαλμ. 32,9.

2. Εὐσεβίου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία X, 3 Sources chrefiennes 55, σελ. 80.

ή Θεία και ιερά λειτουργία έτελειώθη τὸ πάλαι ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου» τοῦ Φαναρίου καὶ ἀφ' οὗ χεῖλη Πατριαρχῶν, 'Ιεραρχῶν καὶ πιστῶν μετέλαβον τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου, τοῦ ὑπὲρ πολλῶν ἐκχυνομένου εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν».

'Ιδού ἡ ἐναρμόνισις τοῦ παρελθόντος, τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος, τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ νέου ἐν τῇ σημερινῇ τελετῇ τῶν ἐγκαινίων, ἡ Θεία Εὐχαριστία. 'Ο ἄξων τῆς καθημερινῆς καὶ τῆς καθόλου ζωῆς τοῦ ἐνταῦθα 'Ορθοδόξου Κέντρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸ κατ' ἐξοχὴν μυστήριον τῆς 'Εκκλησίας, δι' οὗ ὁ λόγος σαρκούται καὶ ὁ ἄνθρωπος θεοῦται, διὰ τοῦ ὁποῦ καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ ἐνούμεθα μετὰ τοῦ Θεανθρώπου καὶ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν εἰς Σῶμα ἓν.

«'Εγκαίνια τιμᾶσθαι, παλαιὸς νόμος καὶ καλῶς ἔχων· μᾶλλον δὲ τὰ νέα τιμᾶσθαι δι' ἐγκαινίων», λέγει ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος³. 'Ιδού ἐπὶ πλέον τὰ νέα, τὰ δι' ἐγκαινίων ἐνταῦθα σήμερον τιμῶμενα. 'Η σύνδεσις τοῦ θυσιαστηρίου πρὸς τὸ Βάπτισμα καὶ τὸ Χρίσμα εἰς τὸ ὄνομα τῆς 'Αγίας Τριάδος καὶ πρὸς τὰ λείψανα «τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀρνίου ἦν εἶχον»⁴.

'Ετι δὲ πλέον δὲν εἶναι τυχαῖος ὁ ἀγιασμός τοῦ Πατριαρχικοῦ τούτου Σταυροπηγίου ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου ἐνδόξου καὶ πανευφήμου 'Αποστόλου Παύλου, τοῦ ὁποῦ ἡ περὶ ἀπολυτρώσεως καὶ 'Εκκλησίας διδασκαλία ἔχει ὡς ἀφετηρίαν τὸ γεγονός, ὅτι ὁ 'Ιησοῦς Χριστὸς εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς νέας ἀνθρωπότητος. 'Ο 'Απόστολος τῶν 'Εθνῶν, τοῦ ὁποῦ ὁλόκληρος ἡ δραστηριότης στρέφεται περὶ τὴν διὰ τοῦ Χριστοῦ δοθεῖσαν δυνατότητα δημιουργίας τοῦ κράτους τοῦ Θεοῦ,

ἐπανέρχεται ἐξ 'Ανατολῶν πρὸς τὴν Δύσιν ὡς γνήσιος φορεὺς τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ὑπερεθνικοῦ καὶ ἐνωτικοῦ πνεύματος, προκειμένου νὰ ἐνσαρκώσῃ τὸ Παυλικὸν πνεῦμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸ ὁποῦν, ὡς καὶ ὁ 'Απόστολος, ἀπευθύνεται κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην στιγμήν πρὸς πάντας ἡμᾶς ἐν τῇ προτροπῇ τῆς πρὸς 'Εφεσίους 'Επιστολῆς, οὕτως ἐχούσης: «Παρακαλῶ σὺν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ ἀξίως περιπατήσαι τῆς κλήσεως, ἧς ἐκλήθητε, μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης, ἐν σώμα καὶ ἐν Πνεύμα, καθῶς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· εἰς Κύριος, μία πίστις, ἐν Βάπτισμα· εἰς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πάσιν ἡμῖν»⁵.

'Η δὲ Παυλικὴ περὶ ἀνανεώσεως ἀντίληψις, ἡ νοουμένη πάντοτε ἐν συνδυασμῷ καὶ ἀρμονίᾳ πρὸς τὸ ἀδιάκτοπον Χριστιανικὸν μήνυμα, ἐνέπνευσεν, ὡς ἦτο φυσικόν, καὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν δομὴν τοῦ Ναοῦ καὶ τῶν νέων κτιριακῶν συγκροτημάτων, τὰ ὁποῦ ἀποτελοῦσιν ἀγωνιώδη προσπάθειαν προσαρμογῆς εἰς τὸ τώρα καὶ τὸ ἐδῶ, ἀνευ ὁμῶς ἀνακοπῆς τῆς παραδόσεως. Οἴκοθεν βεβαίως νοεῖται, ὅτι θὰ ἐπιδιωχθῇ καὶ ἡ ἐν ἀρμονικῇ συνεχείᾳ καὶ συνετεία σύνδεσις τοῦ περιεχομένου πρὸς τὸ περιέχον, οὕτως ὥστε «οἶνος νέος βαλλόμενος εἰς ἀσκὸς καινούς»⁶, νὰ διακοινηθῶσιν τὴν 'Αγίαν 'Ορθόδοξον Καθολικὴν καὶ 'Αποστολικὴν 'Εκκλησίαν καὶ σύμπασαν τὴν ἐπὶ τῆς γῆς χριστιανοσύνην, ἐπὶ προαγωγῇ τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος». 'Αλλωστε, ἡ διακονία τῶν 'Ορθοδόξων 'Εκκλησιῶν διὰ τῆς ἐν τῷ Κέντρῳ τούτῳ στεγαζόμε-

3. Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος ΜΔ', εἰς τὴν Καινὴν Κυριακὴν, ΡΓ, 36, 608Α.

4. 'Αποκ. 6,9.

5. 'Εφεσ. 4,1-7.

6. Πρβλ. Ματθ. 9,17.

Στιγμιότυπον ἐκ τῆς τελετῆς τῶν ἐγκαινίων τοῦ 'Ορθοδόξου Κέντρου τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου ἐν Chambésy Γενεύης.

νης Γραμματείας επί της προπαρασκευής της Άγίας και Μεγάλης Συνόδου και ή προώθησις των ὀρθόδοξων σχέσεων πρὸς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας καὶ Ὁμολογίας, ἀποτελεῖ τρόπον τινὰ παράδοσιν τοῦ Κέντρου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπανειλημμένως ἐπραγματοποιήθησαν διάλογοι καὶ συναντήσεις, ἐμπνεόμενοι πάντοτε ἀπὸ τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1971 ὑπὸ τῆς Διορθόδοξου ἐπὶ τῆς προπαρασκευῆς τῆς Συνόδου Ἐπιτροπῆς ὑπογραμμισθεῖσαν ἐνταῦθα διαπίστωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν «ἡ Ἁγία ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἔχουσα συνείδησιν τῆς σημασίας καὶ σπουδαιότητος τῆς παρουσίας δομῆς τοῦ συγχρόνου Χριστιανισμοῦ, ὄχι μόνον ἀναγνωρίζει, καίτοι αὐτὴ οὐσα ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, τὴν ὀντολογικὴν ὑπαρξίν ὅλων τούτων τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὀλοτήτων, ἀλλὰ καὶ θετικῶς πιστεύει ὅτι αἱ πρὸς πάσας ταύτας σχέσεις αὐτῆς στηρίζονται ἐπὶ τῆς ὅσον ἔνεστι ταχυτέρας καὶ ἀντικειμενικότερας ἀποσαφήνισεως τοῦ ὅλου ἐκκλησιολογικοῦ θέματος καὶ τῆς γενικωτέρας παρ' αὐταῖς διδασκαλίας περὶ μυστηρίων καὶ χάριτος καὶ ἱερωσύνης καὶ ἀποστολικῆς διαδοχῆς»⁷.

Ἄλλὰ ταῦτα πάντα ἐν σχέσει πρὸς τὸν προορισμὸν τῶν νέων κτιριακῶν τμημάτων τοῦ Κέντρου ἀναφέρονται καὶ εἰς τὸ πρὸ ὀλίγου ἀναγνωσθὲν ἐμπνευσμένον μῆνυμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Δημητρίου τοῦ Α' καὶ τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐπιθυμοῦμεν ἐν ἰδιαιτέρᾳ νικήτῃ εὐγνωμοσύνῃ πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν νὰ ὑπογραμμισθῶμεν ταπεινῶς τὴν ἀναγκασιότητα τῆς ἐν τῷ Κέντρῳ ἀναπτύξεως «ἐπιστημονικοῦ θεολογικοῦ φυτωρίου ἐν οἰκουμενικῇ προοπτικῇ, μέλλον ἵνα μεταπτυχιακῶς καταρτίξῃ στελέχη ὀρθόδοξων τῶν κατὰ τόπους Ἁγιοτάτων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, χρήσιμα διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτῶν, ἐξειδικευμένα δὲ καὶ εἰς τὴν διεξαγωγὴν διορθόδοξων καὶ διαχριστιανικῶν διαλόγων, εἰς ἀντίδοσιν χριστιανικῆς ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς Θεολογίας... ἐπὶ ἐνὶ καὶ μόνῳ στόχῳ, τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ὅλου Σώματος τοῦ Χριστοῦ...».

Τῷ ὄντι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει ἀνάγκην θεολόγων, δυναμένων νὰ συμπεριεῶνται σωτηριολογικῶς πρὸς τὰ ἀγωνιώδη προβλήματα τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου καὶ νὰ προσφέρουν εἰς τὴν μίαν καὶ μόνην χριστιανικὴν ἀλήθειαν τὴν σάρκα τῆς ἱστορίας, τὸ ἐνδύμα τῆς ἐποχῆς, ἐν σεβασμῷ τῶν ἐπιτρεπτῶν ὁρίων τῆς ποικιλίας τῶν ἐκφράσεων, ἥτις δύναται μάλιστα νὰ ἀποτελῇ ἐμπλουτισμὸν τῆς μίᾳ παραδόσεως τῆς πίστεως, ἔαν καὶ ἐφ' ὅσον βεβαίως δὲν προσκρούει εἰς τὴν ἀδιάκοπον παραδεδωμένην οὐσιαστικὴν ἀλήθειαν, τὴν πρὸς τὸν Θεάνθρωπον ταυτιζομένην. Ὡς παρετήρησεν ἐπιτυχῶς ὁ ἐμπνευστὴς καὶ προαγωγὸς τῆς ἰδέας τοῦ Κέντρου καὶ τῆς ἐνταῦθα ἀναπτύξεως θεολογικοῦ ἐπιστημονικοῦ φυτωρίου, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος κ. Μελίτων, «ἀκριβῶς διότι ἡ ἀλήθεια εἶναι πρόσωπον καὶ ἀγάπη, τ.ἐ. ὁ ἐσαρκωθεὶς Κύριος ἐν τῇ ἱστορίᾳ, διὰ τοῦτο καὶ ἡ διὰ τῶν αἰώνων ἱερὰ παράδοσις τῆς Ἀληθείας λαμβάνει χροῶν διὰ μίᾳς συνεχῆς ἐσαρκώσεως τῆς εἰς τὴν ζωὴν ἐκάστης ἱστορικῆς ἐποχῆς. Ἄλλ' ἐκάστη ἱστορικὴ ἐποχὴ διαφέρει τῶν προηγουμένων, διὸ καὶ ἡ ἐρμηνεία τῆς Παραδόσεως, τ.ἐ. ἡ ἐσαρκώσις τῆς ἀληθείας, δέον νὰ λαμβάνῃ ἐκάστοτε τὸ ἐνδύμα τῆς ἐποχῆς, τὴν σάρκα τῆς ἱστορίας. Οὕτω, οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐδίστασαν, ἀλλ' ἔκριναν χρέος τῶν, νὰ χρησιμοποίησιν τὰ κατηγορήματα τῆς σκέψεως τῶν χρόνων τῶν καὶ με' αὐτὰ νὰ ἐπευδύσουν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου (π.χ. τὴν Νεοπλατωνικὴν φιλοσοφίαν). Κατηγορήθησαν μάλιστα δι' αὐτὸ ἀπὸ τὸν Harnack κ. ἄ., ὅτι ἀπεμακρύνθησαν τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ὑπέστησαν τὴν ἐπίδρασιν τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας. Ἄλλ' ἡ ἀλήθεια δὲν προδίδεται, ὅταν ἐσαρκουται εἰς κάθε ἱστορικὴν ἐποχὴν. Προδίδεται, ὅταν συντηρῆται ὡς εἰς μυστεῖον, ἐκ φόβου μὴ μολυνθῇ ἀπὸ τὴν ἱστορίαν. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ζῶν πάντοτε ἐν τῇ Ἐκκλη-

σίᾳ, ὑπάρχει ἀκριβῶς διὰ νὰ καθιστᾷ δυνατὴν τὴν ἐσαρκώσιν αὐτῆν τῆς ἀληθείας ἐκάστοτε»⁸.

Καὶ νῦν ἀνατιθέμενοι τὴν ἐλπίδα τῆς ἐσαρκώσεως τῶν ὀραματισμῶν εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν, στρέφομεν καθηκόντως τὸν λόγον ἐν προσοχῇ καὶ εὐγνωμοσύνῃ πρὸς ἐκείνους, οἵτινες, ὡς οἰοεὶ ὄργανα τοῦ Θεοῦ, διήνοιξαν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ἐπιτελεσθέντος ἐνταῦθα ἱεροῦ ἔργου, ἐλπιδοφόρον ὁδόν, ἐκεῖ ἐνθα ἐνίοτε διεγράφετο τὸ κατ' ἀνθρώπων ἀποθαρρυντικὸν ἀδιέξοδον. Ὡς πρὸς τὸν ἱερὸν τοῦτον Νάον, ὅστις διὰ τῶν σημερινῶν ἐγκαινίων ἀποβαίνει Ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στύλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας⁹, τοῦτο μόνον λέγομεν: μακάριοι οἱ ἐν Κυρίῳ κεκοιμημένοι. Ὁ αἰμὴντος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ὁ Α', εὐλογία τοῦ ὁποίου ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος ὑπὸ τοῦ ὀμιλοῦντος, καὶ οἱ κτίτορες Ἄρχων Μέγας Λογοθέτης Γεώργιος Χρήστου Λαϊμὸς καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ Ἀρχοντίσσα Κατίγκω, τὸ γένος Δαμαντῆ Πατέρα, οἵτινες ἠγάπησαν τὴν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ καὶ «τόπον σκηνώματος τῆς δόξης Του»¹⁰. Ὅποια μεγαλυτέρα εὐχαριστία ἀπὸ τὸ ἐν τῇ τελομένη ἐνταῦθα Θεῖα Εὐχαριστία ἀδιάλειπτον μνημόσυνον αὐτῶν. Τῷ ὄντι, ὡς λέγει Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, «οὐκ ἔστι οὐδὲν εὐχῆς δυνατώτερον, οὐδὲ ἴσον»¹¹.

Τόσον τοὺς αἰμνήστους, ὅσον καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ συγγενεῖς, συνεχιστὰς τοῦ ἔργου αὐτῶν ἐπιθυμοῦμεν νὰ χαιρετίσωμεν ἀπευθύνοντες εὐχαριστηρίους προσρήσεις πρὸς τὴν παρισταμένην ἀδελφὴν τοῦ αἰμνήστου Γεωργίου, Κατίναν Πατέρα, τὴν θυγατέρα τοῦ ἠγαπημένου ἀδελφοῦ αὐτοῦ Καπετᾶν Μιχάλη καὶ τὸν ὁμόνυμον πνευματικὸν αὐτοῦ υἱὸν καὶ ἐγγονὸν Γεώργιον Λαϊμόν, ὡς καὶ τοὺς ἀδελφούς τῆς αἰμνήστου Ἀρχοντίσσης Κατίγκως, Στέφανον καὶ Κωνσταντῖνον Πατέρα.

Ὡς πρὸς τὰ ἄλλα κτιριακὰ συγκροτήματα, τὰ καθιστῶντα δυνατὴν τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ τοῦ Κέντρου, τὸ χρονολογικὸν κυρίως κριτήριον τῆς παρασκευῆς βοήθειας ἀκολουθούντες, δίκαιον καὶ πρέπον ἠγοῦμεθα νὰ ἀπευθύνωμεν τὴν βαθεῖαν ὁμολογουμένως ἀναγνώρισιν ἡμῶν καὶ εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν παριστάμενον Μέγαν Εὐεργέτην τοῦ Κέντρου, Σεβ. Ἐπίσκοπον Dr. Hermann Kunst, ἐπιτετραμένον τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας ἐν Γερμανίᾳ, ὁ μετὰ τοῦ ὁποίου δεκαεπταετῆς δεσμὸς ἐν Κυρίῳ ὑπήρξεν δι' ἡμᾶς μόνον συμπαράστασις ἐν λόγοις καὶ ἔργοις. Ὡσαύτως χαιρετίζομεν ἐν εὐγνωμοσύνῃ τὸν Μέγαν Εὐεργέτην τοῦ Κέντρου, ἀδελφὸν ἐν Χριστῷ καὶ φίλον Dr. Adolf Wischmann, πρῶτον πρόεδρον τοῦ Γραφείου τῶν Ἐξωτερικῶν σχέσεων τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας. Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀλημονῆτων συμπαρστατῶν συγκαταλέγεται καὶ ὁ ἐν μέσῳ ἡμῶν Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κολωνίας Καρδινάλιος κ. Joseph Höffner, ὁ ὁποῖος ἀποφάσει τῆς Αὐτοῦ Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἀνακηρύσσεται σήμερον Μέγας Εὐεργέτης.

Φέροντες δὲ εἰς γνῶσιν ὑμῶν καὶ τὴν σημαντικὴν γενναῖο-δωρον προσφορὰν τῆς Καθολικῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων τῆς Γερμανίας, ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Κέντρου πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Πρόεδρον αὐτῆς Ἀρχιεπίσκοπον Μονάχου Καρδινάλιον κ. Julius Döpfner, τὸν παριστάμενον ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν ἀρμόδιον ἐπὶ τῶν σχέσεων μετὰ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας Σεβ. Ἐπίσκοπον Regensburg κ. Rudolf Graber, τὸν εὐεργέτην τοῦ Κέντρου Ἑλλογιμ. Καθηγητὴν κ. Joseph Ratzinger, τὸν Γραμματεῆ τῆς Συνόδου Πανοσιολ. κ. Homeyer καὶ τὸν πανοσιολ. κ. Albert Rauch. Θὰ ἦτο οὐσιώδης παρέλευσις ἐκ μέρους ἡμῶν, ἔαν δὲν ἀνεφέρετο κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην στιγμὴν ἡ σημαντικὴ συμβολὴ διὰ τὴν χορήγησιν τῆς βοήθειας ἐκ μέρους τῆς Καθολικῆς ἐν Γερμανίᾳ Ἐκκλησίας τοῦ αἰ-

7. Γραμματεία Προπαρασκευῆς τῆς Ἁγίας καὶ Μ. Συνόδου, Διορθόδοξος Προπαρασκευαστικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου 16-28 Ἰουλίου 1971, Ὁρθόδοξον Κέντρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Σαμπεζύ 1973, σ. 126.

8. Ἐπίσκεψις, 7, 19.5. 1970, σ. 4.

9. Α' Τιμ. 3,15.

10. Ψαλμ. 25,8.

11. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Contra Anemōs VII 7, PG 48, 766.

μνήστου αδελφού και φίλου Πέτρου Νετεκόβεν, πρωτοσυγκέλλου του 'Αρχιεπισκόπου Κολωνίας, ο οποίος έκοιμήθη εν Κυρίω ως έκλεγεγμένος 'Επίσκοπος μικρόν πρό τῆς χειροτονίας του.

Βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην ὀφείλομεν και πρὸς τὸ Fastenopfer και τὴν Καθολικὴν Σύνοδον τῶν 'Επισκόπων τῆς Ἑλβετίας, ἐκπροσωπούμενην σήμερον ἐνταῦθα διὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου τοπικοῦ 'Επισκόπου κ. Pierre Mamie και τοῦ ἀρμοδίου ἐπὶ τοῦ Οἴκουμεισμοῦ Σεβ. 'Επισκόπου Κούρ κ. Johannes Vonderach.

Σοβαράν ἠθικὴν και ὑλικὴν ἐνίσχυσιν πρὸς τὸ Κέντρον προσέφερε και ὁ ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν εὐρισκόμενος 'Εντιμολ. Μέγας Ρεφερενδάριος Σῦρς 'Ατέφ Ντανιάλ, τὸν ὁποῖον ἐπιθυμοῦμεν νὰ εὐχαριστήσωμεν ἐκ μέρους τοῦ Κέντρον ἰδιαίτερας. Δὲν παραλείπομεν νὰ ὑπογραμμίσωμεν ἐν εὐγνωμοσύνη τὴν συμβολὴν τοῦ ἀειμνήστου 'Αρχοντος Μεγάλου Λογοθέτου Γεωργίου Χάλλενμπαχ, τοῦ ὁποῖου τὴν σύζυγον 'Αναστασίαν ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν παρισταμένη ἰδιαίτερος χαιρετίζομεν.

'Ὡσαύτως μνημονεύομεν εὐγνωμόνως τῆς συμβολῆς τοῦ 'Αρχοντος Μ. Χαρτοφύλακος κ. Θεοδώρου Λαγωνίκου, μεγάλου Εὐεργέτου τοῦ Κέντρον, τοῦ κ. Πέτρου Περδίκη και τῆς συζύγου αὐτοῦ 'Αρχοντίσσης 'Ισιδος και τοῦ κ. Θεοδώρου Κατερέλου.

'Ὡσαύτως εὐχαριστοῦμεν τὴν Ἑλληνικὴν Κοινότητα τῆς Γενεύης, τὸν Πρόεδρον αὐτῆς κ. 'Ιωάννην Λάσσην, τὴν 'Αρχόντισσαν κ. 'Αμαλίαν Κολοκοτρώνη και τὸν κ. Παναγιώτην Σιστοβάρην διὰ τὴν ἀπὸ μέρους αὐτῶν παρασχεθεῖσαν ποικίλην βοήθειαν.

'Εν τῇ ἰδιότητι ἡμῶν ὡς Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κέντρον ἐπιθυμοῦμεν νὰ εὐχαριστήσωμεν ἐγκαρδίως τὰ μέλη τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου και τοὺς συνεργάτας τοῦ Κέντρον διὰ τὰς παντοειδεῖς αὐτῶν ἐν πίστει και ἀφοσιώσει πρὸς τὴν Μητέρα 'Εκκλησίαν παρασχεθεῖσας ὑπηρεσίας.

Βαθῦτατα ὡσαύτως εὐγνωμονοῦμεν τὸν ἀκάματον και πολῦτιμον νομικὸν σύμβουλον τοῦ Κέντρον κ. Α. Guinand, τοὺς ἀρχιτέκτονας κ. κ. Α. Bugna, Γεώργιον Λάββαν, Spiess et Wegmüller, και τὸν κύριον Παῦλον Ζγουρίδην, ὡς και τὸν ἀγιογράφον κ. Ράλλην Κοφίδη, γενικῶς δὲ πάντας ἐκείνους, οἵτινες συνέδραμον εἰς τὴν ἀρτίαν ἐμφάνισιν και ὀλοκλήρωσιν τοῦ 'Ιεροῦ τούτου Κέντρον.

Και νῦν ἐν σεβασμῷ, βαθεῖα ἀγάπῃ και τιμῇ ἀπευθύνομεν ἐγκάρδια χαιρετισμὸν πρὸς τοὺς τὴν Πατριαρχικὴν ἀντιπροσωπεῖαν ἀποτελοῦντας ἁγίους 'Αρχιερεῖς, Σεβασμιωτάτων Μητροπολίτην Αὐστρίας κ. Χρυσόστομον, Πανιερώτατον Μητροπολίτην Καλαβρίας κ. Αἰμιλιανὸν και τὸν Θεοφιλέστατον 'Επίσκοπον Ἐλενοπούλεως κ. 'Αθανάσιον, τὸν ἐκπρόσωπον τοῦ Πατριαρχείου τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας Θεοφιλέστατον 'Επίσκοπον 'Ελευσίνος κ. Τιμόθεον, τὸν ἐκπρόσωπον τοῦ Πατριαρχείου 'Ιεροσολύμων Σεβασμιωτάτων Μητροπολίτην Καισαρείας κ. Βασίλειον, τὸν ἐκπρόσωπον τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας Θεοφιλέστατον 'Επίσκοπον Οὐμαν κ. Μακάριον, τὸν ἐκπρόσωπον τοῦ Πατριαρχείου Βελιγραδίου Σεβασμιωτάτων Μητροπολίτην Δαμπροβονίας κ. Βλαδισλαῦον, τὸν ἐκπρόσωπον τοῦ Πατριαρχείου Βουκουρεστίου Θεοφιλέστατον 'Επίσκοπον Φαγκαράς κ. Λουκιανόν, τὸν ἐκπρόσωπον τῆς 'Εκκλησίας τῆς Κύπρου Σεβασμιωτάτων Μητροπολίτην Κιτίου κ. Χρυσόστομον, τὸν ἐκπρόσωπον τῆς 'Εκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Σεβασμιωτάτων Μητροπολίτην Τριφυλίας και 'Ολυμπίας κ. Στέφανον και τὸν ἐκπρόσωπον τῆς 'Εκκλησίας Τσεχοσλοβακίας, Μακαριώτατων Μητροπολίτην Πράγας και πάσης Τσεχοσλοβακίας κ. Δωρόθεον.

'Εν σεβασμῷ και ἰδιαίτερα ἐγκαρδιότητι χαιρετίζομεν ὡσαύτως τὸν ἐκπρόσωπον τῆς 'Εκκλησίας τῆς Ρώμης, Σεβασμιωτάτων Καρδινάλιον κ. 'Ιωάννην Βίλλεμπραντς, Πρόεδρον τῆς Γραμματείας ἐπὶ τῆς ἐνότητος τῶν χριστιανῶν τοῦ Βατικανοῦ, μετὰ τοῦ συνοδοῦ αὐτοῦ Πανοσιολογιωτάτου Πέτρου Ντυπρέ, τὸν Πρόεδρον τοῦ Κοινοσπορίου τῆς Ἑθνικῆς Προτεσταντικῆς 'Εκκλησίας τῆς Γενεύης, αἰδεσιμολογιωτάτων Πάστορα κ. Ρεμί Jequier, τὸν ἐκπρόσωπον τῆς Παλαιοκαθολικῆς 'Εκκλησίας, Σεβασμιωτάτων 'Επίσκοπον Ἑλβετίας κ.

Λέοντα Γκωτιέ, τὸν ἐκπρόσωπον τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου 'Εκκλησιῶν αἰδεσιμολογιωτάτων Πάστορα κ. Λουκᾶν Φίσερ, διευθυντὴν τῆς Γραμματείας «Πίστις και Τάξις», τὸν ἐκπρόσωπον τοῦ Παγκοσμίου Συνδέσμου Μετερρυθμισμένων 'Εκκλησιῶν Γενικὸν Γραμματέα αὐτοῦ αἰδεσιμολογιωτάτων Πάστορα κ. Ἐδμόνδον Περρέ, μετὰ τοῦ Γραμματέως τῆς Παγκοσμίου Λουθηρανικῆς Ὁμοσπονδίας κ. F. Martensen. Χαιρετισμὸν βαθεῖας ἀγάπης ἀπευθύνομεν πρὸς τὸν ρωμαιοκαθολικὸν ἱερέα τοῦ Σαμπεζῦ Πανοσιολ. κ. Ρὸς και τὸν τοπικὸν Πάστορα τῆς Εὐαγγελικῆς 'Εκκλησίας αἰδεσιμολογιωτάτων κ. Schindler.

'Εν τῇ κοινωῖα τῆς πίστεως και τῆς ἀγάπης, χαιρετίζομεν τοὺς 'Ιερόρχας τοῦ Θρόνου Σεβασμιωτάτων 'Αρχιεπισκοπον Θουατέρων και Μ. Βρετανίας κ. 'Αθηναγόραν, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Γαλλίας κ. Μελέτιον, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Γερμανίας κ. Εἰρηναῖον, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Σουηδίας κ. Παῦλον, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Κισάμου και Σελίνου κ. Κύριλλον, Πρόεδρον τῆς 'Ορθόδοξου 'Ακαδημίας Κρήτης, και τὸν Θεοφιλέστατον 'Επίσκοπον Σασιμῶν κ. 'Ιερεμίαν.

'Εν ἰδιαίτερα εὐγνωμοσύνη, βαθεῖα ἀγάπῃ και τιμῇ χαιρετίζομεν τὸν ἐκπρόσωπον τοῦ Καντονίου τῆς Γενεύης, διευθυντὴν τοῦ Πρωτοκόλλου, Ἐσχωτάτων κύριον Βιέ, τὴν δήμαρχον τῆς πόλεως τῆς Γενεύης ἐρίτιμον κυρίαν Λίζ Ζιρραρντίν και τὸν ἐκπρόσωπον τῆς Κοινότητος Πρενῦ-Σαμπεζῦ κ. 'Ανδρὲ Γκαρντέ.

'Ὡσαύτως, χαιρετίζομεν τὸν ἐκπρόσωπον τῆς Μοναστικῆς ἀδελφότητος τοῦ Ταϊζέ ὀσιολογιωτάτων κ. Πιερ 'Υβ, τὸν πρόεδρον τοῦ 'Ιδρυματος τῆς Βιέννης Πρὸ 'Οριέντε, ἐσχωτάτων τ. Ὑπουργόν κ. Πίφ Πέρσιβιτς, τὸν Κοσμητόρα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Γενεύης, ἔλλογιμ. κ. Ρομπέρ 'Ασάρ, τὸν ἐκπρόσωπον τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Φριμπουργκ ἔλλογιμ. καθηγητὴν Μπάουμγκαρντερ μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ 'Ινστιτούτου Οἰκουμεικῶν Σπουδῶν ἔλλογιμ. καθηγητοῦ κ. Στίρνιμαν, τὸν ἐκπρόσωπον τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Λουκέρνης ἔλλογιμ. καθηγητὴν κ. Βίντεκερ, τὸν ἐκπρόσωπον τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν, ἔλλογιμ. καθηγητὴν κ. Ν. Νησιώτην μετὰ τῶν συνεργατῶν ἔλλογιμ. καθηγητῶν κ. κ. Βλασίου Φειδᾶ και 'Ιωάννου Ζηζιούλα, τὸν Κοσμητόρα τοῦ Θεολογικοῦ 'Ινστιτούτου «'Αγιος Σέργιος» τῶν Παρισίων, αἰδεσμο. Πρωτοπρεσβύτερον κ. 'Αλέξιον Κιιάζεφ και τὸν διευθυντὴν τοῦ Οἰκουμεικοῦ 'Ινστιτούτου τοῦ Μποσσε, ἔλλογιμ. καθηγητὴν κ. 'Ιωάννην Μπίτι μετὰ τοῦ ὑφηγητοῦ κ. 'Ιωάννου Παναγοπούλου και πᾶσαν τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν τιμῆσαντα διὰ τῆς παρουσίας του τὰς ἑορτίους ταύτας ἐκδηλώσεις.

Κατακλείοντες τοῦτο λέγομεν: Πάντες οἱ καθ' ὀιονδήποτε τρόπον ἐργασθέντες ἢ συνεργασθέντες διὰ τὴν εὐδῶσιν τῆς ὑψίστης ἀποστολῆς τοῦ Κέντρον τούτου τοῦ Οἰκουμεικοῦ Πατριαρχείου ἐβοήθησαν ἠθικῶς εἰς τὴν συνειδητοποίησιν τῆς ἀνάγκης τῆς ἐπεκτάσεώς του, πρὸς εὐχερέστερον διάλογον ἐπὶ τῶν ἀπασχολούντων τὴν 'Ορθόδοξον 'Εκκλησίαν ζητημάτων.

'Ὡς εἶναι πρόδηλον, σήμερον αἱ προσπάθειαι εἶναι εὐόωνοι και τὸ Κέντρον δύναται νὰ προσφέρῃ θετικώτερας ὑπηρεσίας εἰς τὸν διορθόδοξον και διεκκλησιαστικὸν χῶρον, διὸ και ἐπικαλούμεθα τὴν συμπαράστασιν πάντων οὕτως, ὥστε ἡ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμεικοῦ Πατριαρχείου ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἄλλων 'Ορθόδοξων 'Εκκλησιῶν χαραχθεῖσα πορεία νὰ συνεχισθῇ ἀπόσκοπος ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Μιάς, Ἁγίας, Καθολικῆς και Ἀποστολικῆς 'Εκκλησίας και εἰς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ.

'Ο Καρδινάλιος 'Ιωάννης Βίλλεμπραντς, Πρόεδρος τῆς Γραμματείας τοῦ Βατικανοῦ ἐπὶ τῆς Ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν, ἀνέγνωσεν ἀκολουθῶς εὐχητήριον ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίους Γράμμα τοῦ Πάπα Ρώμης Παύλου ΣΤ' πρὸς τὸν Μητροπολίτην Τρανουπόλεως Δαμασκηνόν. Εἰς προσωπικὸν του δὲ μήνυμα ἐξέφρασεν ὁ Καρδινάλιος τὰς εὐχὰς του και τὰς ἐλπίδας του ἐν σχέσει πρὸς τὰ νέα κτιριακὰ συγκροτήματα.

'Ὡμίλησεν ἀκολουθῶς ὁ 'Επίσκοπος Χ. Κούνας, Ἐπιτετραμμένος τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐν Γερμανίᾳ Εὐαγγελικῆς 'Εκκλησίας και Μ. Εὐεργέτης τοῦ 'Ορθόδοξου Κέντρον, ὑπογραμ-

μισας άφ' ενός μὲν τὸν ρόλον, τὸν ὁποῖον δύνανται τὸ Ὁρθόδοξον Κέντρον νὰ διαδραματίσῃ εἰς τὸν διορθόδοξον χῶρον καὶ εἰδικώτερον διὰ τὴν προπαρασκευὴν τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, άφ' ἑτέρου δὲ τὴν διὰ τῆς συστάσεως τοῦ Κέντρον τούτου φανεράν καταστάσαν ἔφρουν τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸς συνέχισιν τοῦ διαχριστιανικοῦ τῆς ἔργου.

Ὁ Καρδινάλιος Ἰωσήφ Χόεφφνερ, Ἀρχιεπίσκοπος Κολωνίας καὶ Μ. Εὐεργέτης τοῦ Ὁρθοδόξου Κέντρον, ἀνεφέρθη ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν τριπλῆν, κατ' αὐτόν, δραστηριότητα τοῦ Κέντρον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ «χῶρον διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ... τόπον θεολογικῶν ἔρευνῶν καὶ τόπον ἀδελφικῆς συναντήσεως, διορθόδοξου καὶ διαχριστιανικῆς».

Εἰς τὸν ἀκολουθήσαντα λόγον του, ὁ πάστωρ Λουκάς Φίσερ, Διευθυντῆς τῆς Γραμματείας «Πίστις καὶ Τάξις» τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἐξέφρασε τὰ εἰλικρινῆ συγχαρητήρια καὶ τὰς θερμὰς εὐχὰς τοῦ Π.Σ.Ε. ἐπὶ τοῖς ἐν λόγω ἔγκαινις. Τὸ Κέντρον, ἐτόνισε, καλεῖται νὰ ἐμπλουτίσῃ τὴν οἰκουμενικὴν κίνησιν, καθιστῶν ἐντονωτέραν καὶ ἀποτελεσματικωτέραν τὴν παρουσίαν τῆς Ὁρθοδόξου παραδόσεως· ἄνευ δὲ τῆς ὀρθοδόξου μαρτυρίας, ἡ οἰκουμενικὴ κίνησις στερεῖται ἐνὸς ἀποφασιστικοῦ στοιχείου εἰς τὰς προσπάθειάς πρὸς τὴν ὁρατὴν ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν».

Ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλβετίας καὶ Ἀντιπρόσωπος τοῦ Διεθνούς Συμβουλίου τῶν Παλαιοκαθολικῶν Ἐπισκόπων, ἐκφράσας τὰς ἐπὶ τοῖς ἔγκαινις συγχαρητήριους προσήσεις καὶ εὐχὰς τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐτόνισε τὸν διαχριστιανικὸν χαρακτήρα τοῦ Κέντρον, ἡ ὕπαρξις τοῦ ὁποῖου ἀποτελεῖ «Θεοῦ δῶρον τόσον πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ σύνολον τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ὅσον καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς Ἐκκλησίας».

Ἐν συνεχείᾳ ἐπραγματοποιήθη δεξίωσις εἰς τὰς νέας αἰθούσας τοῦ Ὁρθοδόξου Κέντρον. Εἰς ἐπακολουθήσαν ἐπίσημον γεῦμα εἰς τὴν αἴθουσαν τελετῶν τῆς Κοινότητος Σαμπεζῦ, ὠμίλησαν οἱ Ἀντιπρόσωποι τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν. Ἐνταῦθα ἔλαβε τὸν λόγον καὶ ἡ Δήμαρχος τῆς Γενεύης καὶ Γερουσιαστῆς τῆς Ἑλβετίας κυρία Gise Girardin, τονίσασα τὸν διὰ τῆς συστάσεως τοῦ Κέντρον ἐμπλουτισμὸν τῆς διαχριστιανικῆς καὶ διεθνούς χροιάς τῆς πόλεως τῆς Γενεύης, διαβεβαίωσασα δὲ τὸν Προϊστάμενον τοῦ Κέντρον, Μητροπολίτην Τρανουπόλεως Δαμασκηνόν, περὶ τῶν ἀγαθῶν πρὸς τὸ Κέντρον διαθέσεων τῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως, ὡς καὶ περὶ τῆς ὑπαρχούσης παρ' αὐταῖς προθυμίας πρὸς ὑποστήριξιν καὶ συμπαράστασιν εἰς τὸ ὑψηλὸν αὐτοῦ ἔργον. Ἀναλόγους διαβεβαιώσεις ἐξέφρασεν εἰς λόγον του ὁ ἐπὶ τοῦ Πρωτοκόλλου Ἀρμόδιος τῆς πόλεως τῆς Γενεύης R. Vieux, ὡς καὶ ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Δήμου Σαμπεζῦ André Gardet.

Αἱ ἐπὶ τοῖς ἔγκαινις τούτοις ἐόρτιοι ἐκδηλώσεις ἔληξαν τὴν ἑσπέραν τῆς Κυριακῆς, 19ης Ὀκτωβρίου, διὰ τελέσεως, ὑπὸ τοῦ Προϊσταμένου τοῦ Κέντρον Μητροπολίτου Τρανουπόλεως Δαμασκηνοῦ, Ἐσπερινοῦ, κατὰ τὸν ὁποῖον Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ ἀποφάσει ἀνεκνήρυχθη Μ. Εὐεργέτης τοῦ Ὁρθοδόξου Κέντρον ὁ Καρδινάλιος Ἰωσήφ Χόεφφνερ, Ἀρχιεπίσκοπος Κολωνίας.

Τὴν ἐπαύριον, Δευτέραν 20 Ὀκτωβρίου, ὁ Μητροπολίτης Αὐστρίας ἐνεκαινίασε τὴν κρύπτῃν τοῦ Κέντρον, εἰς τὴν ὁποῖαν τελοῦνται αἱ ἀκολουθίαι τῆς Γαλλοφώνου Ὁρθοδόξου κοινότητος. Ἐπιηκολούθησαν ἀρχιερατικὰ Τρισάγια ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Ἀθηναγόρου καὶ τῶν κτητόρων τοῦ Ναοῦ Μ. Λογοθέτου Γεωργίου Χρ. Λαιμοῦ καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἀρχοντίσσης Κατίγκως, τὸ γένος Διαμαντῆ Πατέρα.

Γράμμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου πρὸς τὸν προϊστάμενον τοῦ Ὁρθοδόξου Κέντρον Μητροπολίτην Τρανουπόλεως, Δαμασκηνόν ἐπὶ τοῖς ἔγκαινις.

Δημήτριος, ἑλέφ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης

Ἄριθμ. Πρωτ. 851

Ἐρώτατε Μητροπολίτα Τρανουπόλεως, ὑπέρτιμῃ καὶ ἔξαρχῃ Φρυγίας, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῆ ἀδελφῆ καὶ σὺλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Δαμασκηνέ, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ Ἐροτότητι καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ.

Ἡ καθ' ἡμᾶς Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, ἥς ἐξαρτηματικὸν σέμνωμα ὑπάρχει τὸ τῇ ὑμετέρᾳ ἐνζήλω Προϊσταμενίᾳ πεπεισθεμένον κατὰ Γενεῦτην ἡμέτερον Πατριαρχικὸν Ὁρθόδοξον Κέντρον, βουλομένη ἀκραιῶ τινὶ ἱερῷ συμβόλῳ ἐπισφραγίσαι τὰ ἱερὰ ἔγκαινια τοῦ ἐν αὐτῷ νεοδημιούτου ἱεροῦ Ναοῦ, τοῦ τιμωμένου ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου ἐνδόξου καὶ πανευφήμου Ἀποστόλου Παύλου, καὶ τὸν καθαγισμὸν τοῦ σὺν αὐτῷ ὄλου Κέντρον εἰς ἡμέτερον Πατριαρχικὸν Σταυροπήγιον, προσάγει τῷ ἱερῷ Θυσιαστηρίῳ τὸ Πατριαρχικὸν τοῦτο Ἁγιον Ποτήριον, δι' οὗ ἡ θεία καὶ ἱερὰ λειτουργία ἐτελειώθη τὸ πάλαι ἐν τῇ σκηνῇ ταύτῃ τοῦ μαρτυρίου καὶ ἄφ' οὗ χεῖλη Πατριαρχῶν, Ἱεραρχῶν καὶ πιστῶν μετέλαβον τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου, τοῦ ὑπὲρ πολλῶν ἐκχυνόμενου εἰς ἄφρον ἁμαρτιῶν.

Εἴη τὸ Ποτήριον σωτηρίου τοῦτο ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ Κέντρον εἰς δῆλωσιν ὅτι τὰ πάντα ἐν τῷ καθ' ἡμέραν καὶ τῷ καθ' ὄλου βίῳ τοῦ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικοῦ Σταυροπηγίου περὶ αὐτὸ περιστραφήσονται καὶ εἰς αὐτὸ τελειωθήσονται, εἰς κήρυξιν τῷ κόσμῳ παντί, ὅτι ὁ Ἀναστάς Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ζῶν διαιωρίζεται ἐπὶ τῆς γῆς εἰς κεφαλὴν τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Θεῖᾳ Εὐχαριστίᾳ ὑπὲρ πάντων, εἰς ἀποκαταλλαγὴν τῷ Πατρὶ καὶ σωτηρίαν τοῦ κόσμου παντός.

Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἀπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς ὑμετέρας Ἐροτότης.

1975 Ὀκτωβρίου 19.

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικαίας

Ἡ Ἱ.Μητρόπολις Νικαίας ἀπὸ τῆς συστάσεώς της ἐπιδεικνύει μέγα ἐνδιαφέρον πρὸς τὴν μαθητιῶσαν νεολαίαν. Εἰς τὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς ἀγάπης της καθιέρωσε χρηματικὸν βραβεῖον χιλίων (1.000) δραχμῶν μὲ «Ἐπαινον ἐπιμελείας καὶ χρηστοθείας» διὰ τοὺς μαθητὰς ἢ τὰς μαθητριάς τῶν Δημοσίων Γυμνασίων τῆς Μητροπολιτικῆς τῆς περιοχῆς, ποὺ ἐπέδειξαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν γυμνασιακῶν τῶν σπουδῶν ἦθος ἀνεπίληπτον καὶ ἔλαβον τὸν ἀνώτερον βαθμὸν εἰς τὸ ἀπολυτήριόν των.

Οἱ Ἱεροκήρυκες καὶ ἄλλοι θεολόγοι Κληρικοὶ μετέβησαν ἕκαστος εἰς τὸ ὀρισθὲν Γυμνάσιον καὶ ἀφοῦ ὠμίλησαν ἐνώπιον τῶν μαθητῶν καὶ τῶν καθηγητῶν περὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν πρόοδον καὶ τὴν προκοπὴν τῶν μαθητῶν, ἐπέδωκαν εἰς τοὺς ἀριστοῦχος μαθητὰς καὶ μαθητριάς τὸ χρηματικὸν βραβεῖον, ὡς καὶ τὸ Δίπλωμα «Ἐπιμελείας καὶ χρηστοθείας» ὑπὸ τὰ ἐνθουσιώδη χειροκροτήματα τῶν μαθητῶν.

Ἱερά Μητρόπολις Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος

Ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς νέας περιόδου τῆς πνευματικῆς σπορᾶς ὁ Μητροπολίτης Λαρίσης, Πλαταμῶνος καὶ Τυρνάβου κ. Σεραφεῖμ ἐπραγματοποίησεν Ἱερατικὴν Σύναξιν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἀχιλλίου. Κατ' αὐτὴν ὁ Σεβασμιώτατος ἠὲχαρίστησε καὶ ἐπήνεσε τοὺς αἰδεσιμωτάτους ἐφημερίους διὰ τὸν ζῆλον καὶ τὸ προσφερθὲν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος γόνιμον ἔργον εἰς τὸν Κατηχητικὸν καὶ Κηρυκτικὸν τομέα καὶ εἶτα παρώτρυνε καὶ συνέστησεν εἰς αὐτοὺς ἐντατικωτέραν προσπάθειαν διὰ τὴν πνευματικὴν προσφορὰν εἰς τοὺς χριστιανούς μας, ἐν ὄψει τῶν χαλεπῶν καιρῶν, τοῦ ὁποῖου ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Ἔθνος μας διέρχονται.

Ἄξιον ἰδιαιτέρας προσοχῆς εἶναι, ὅτι εἰς ὁλόκληρον τὴν Μητροπολιτικὴν περιφέρειαν καθιερώθη τὸ γραπτὸν παρά τῆς Μητροπόλεως Κήρυγμα ἐκάστην Κυριακὴν, οὕτως ὥστε ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ν' ἀκούεται παντοῦ καὶ πάντοτε, δεδομένου ὅτι εἰς ὅλους τοὺς Ἱ. Ναοὺς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν ὁμιληταί. Ἐπίσης συνεστήθησαν δώδεκα ἀπογευματινὰ καὶ ἑσπερινὰ Κηρύγματα ἑβδομαδιαίως εἰς ἰσαριθμοὺς πόλεις καὶ κωμοπόλεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἐξ ὧν εἰς τὰ τρία κηρύττει ὁ ἴδιος ὁ Σεβασμιώτατος, ἐνῶ εἰς τὰ ἕτερα ἐννέα ἕτεροι Κληρικοί.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἄριθμ. { Πρωτ. 50
Διεκπ. 69 } Ἀθήνησι τῇ 10-1-1976

ΕΠΕΙΓΟΝ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς

- 1) Τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
- 2) Τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν.

ὑπὸ τῆς «Χριστιανικῆς Γωνιάς Χανσενικῶν» ὑπεβλήθη τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 974/22-12-1975 ἐγγράφου, παράκλησις, ὅπως κατὰ τὴν προσεχῆ Κυριακὴν 18ην Ἰανουαρίου 1976, καθ' ἣν ἀναγινώσκειται ἡ Εὐαγγελικὴ Περικοπὴ τῶν 10 λεπτῶν, ἀποφευχθῆ μὲν ἡ περιφορὰ Δίσκου ὑπὲρ τῶν λεπτῶν, καταβληθῆ δὲ προσπάθεια διαφωτίσεως τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα ἐκριζωθῆ ἡ προκατάληψις κατὰ τῆς νόσου τοῦ Χάουσεν καὶ συντελεσθῆ ἡ κοινωνικὴ ἀποκατάστασις τῶν πρώην Χανσενικῶν.

Πρὸς τοῦτο διαπέμπωμεν συνημμένως πληροφοριακὸν Δελτίον ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω θέματος καὶ παρακαλοῦμεν, ὅπως χρησιμοποιηθῆ τοῦτο ὡς βοήθημα ἐπὶ τῆς ἐν λόγω διαφωτίσεως.

Ἐντολῇ καὶ ἐξουσιοδοτήσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

ἀ.α. Ἀρχιμ. Ἀμβρόσιος Λενῆς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΡΥΣΤΙΑΣ ΚΑΙ ΣΚΥΡΟΥ

ΑΠΟΦΑΣΙΣ 409

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει:

α) Τὰ ἄρθρα 17, 20, 33, 35 καὶ 181 παρ. 27 τοῦ ὑπ' ἀρ. 9/70 Κανονισμοῦ «Κ.Ε.Υ.» καὶ

β) Τὴν αἴτησιν τοῦ Ἐλευθερίου Σταμπέλου καὶ τὴν ὑπ' ἀρ. 389/4.10.72 ἡμετέραν ἀπόφασιν.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΜΕΝ

Ἀνανεοῦμεν τὴν σύμβασιν ἐργασίας μετὰ τοῦ κ. Ἐλευθερίου Σταμπέλου, Γραφέως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρυστίας καὶ Σκύρου, δι' ἐν εἰσέτι ἔτος ἤτοι ἀπὸ 1.1.1976 ἕως 31-12-1976.

Ἐν Κύμῃ τῇ 31ῃ Δεκεμβρίου 1975

† Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ**Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει:

1) τὸ ὑπ' ἀριθ. 1398/73 Ν.Δ. «περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων κ.λ.π.», 2) τὴν ὑπ' ἀριθ. 348/24.1.1975 ἡμετέραν ἀπόφασιν «περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς ἐνοριακοὺς Ναοὺς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν» καὶ 3) τὸν ὑπ' ἀριθ. 2/69 Κανονισμὸν «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πληρωσιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς θέσεως Διακόνου τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Γλυκερίας - Γαλατσίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7ῃ Ἰανουαρίου 1976

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν κάτωθι Ἱερῶν Ναῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως: 1) Ἀγίου Ἐλευθερίου Ντεπώ, 2) Ὁσίας Ξένης καὶ 3) Ἀγίου Φανουρίου, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων πρὸς πληρωσιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 15ῃ Ἰανουαρίου 1976

Ἱερά Μητρόπολις Καρυστίας καὶ Σκύρου

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς ὀργανικῆς θέσεως τοῦ Διακόνου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἑνορίας ΑΔΙΒΕΡΙΟΥ, τῆς συσταθείσης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 408/75 ἡμετέρας ἀποφάσεως καὶ τοῦ ΝΔ. 1398/73, καλοῦμεν πάντας τοὺς ἔχοντας τὰ Κανονικὰ καὶ Νόμιμα προσόντα, ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Κύμῃ τῇ 8ῃ Ἰανουαρίου 1976

† Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερά Μητρόπολις Κίτρους

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 33 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακλήρῳσιν ὑποψηφίου διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γερασίμου ἐν Μικρῇ Μηλέᾳ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν νόμων καὶ τῶν Κανονισμῶν ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ καὶ πιστοποιητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Κατερίνῃ τῇ 14ῃ Ἰανουαρίου 1976

† Ὁ Κίτρους ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Ἱερά Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 34 παραγράφος 2 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσιν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικῶν ἐφημεριῶν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Στεφάνου Ἐξοχῆς, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ὑποβάλωσιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἱεράν Μητρόπολιν.

Ἐν Νεαπόλει τῇ 13ῃ Ἰανουαρίου 1976

† Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ρεθύμνης καὶ Αὔλοποτάμου

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33-36 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν» καὶ τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ τε Κανονικὰ καὶ τυπικὰ προσόντα, ἵνα καταλάβωσιν τὴν κενὴν Διακονικὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐνορίας Περιβολίων Ρεθύμνης, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικὰ.

Ἐν Ρεθύμνῃ τῇ 9ῃ Ἰανουαρίου 1976.

† Ὁ Ρεθύμνης καὶ Αὔλοποτάμου ΤΙΤΟΣ

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἑσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

Β) Ἑξωτερικοῦ : Δολλάρια 12 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνῃ, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τὸ Ἰδεῶδες Ἀγωγῆς καὶ Μορφώσεως τῶν Νέων.

Παναγιώτου Ζέπου, Ἀκαδημαϊκοῦ, Ἐλευθερία καὶ Δίκαιον.

Ἰωάν. Καρμίρη, Ἀκαδημαϊκοῦ, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Β' Συνδιάσκεψις τῆς Μικτῆς Ὀρθοδόξου - Παλαιοκαθολικῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Διαλόγου μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν Ὀρθόδοξου καὶ Παλαιοκαθολικῆς.

Μητροπ. πρ. Παραμυθίας Τίτου, Ἡ μετὰ τῶν ἑτεροδόξων ἐπικοινωνία.

Μητροπ. Δημητριάδος Χριστοδούλου, Ἡ περὶ Χριστολογίας διδασκαλία τοῦ ἁγίου Ἰ. Δαμασκηνοῦ.

Ἀρχιμ. Ἀμβροσίου Γ. Λενῆ, Αἱ ἐνέργειαι τῆς Ἱεράς Συνόδου πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ Χιλιαστικοῦ Προβλήματος.

Ἀρχιμ. Τιμοθέου Σ. Τριβιζᾶ, Ἡ Ὀρθόδοξος Πνευματικότης καὶ τὸ Ποιμαντικὸν Ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

Ἰωάννου Δ. Δρούλια, Ἰδέαι καὶ ἐνέργειαι κοινωνικοχριστιανικαὶ τῶν τριῶν οἰκουμενικῶν Διδασκάλων.

Σπυρίδωνος Δ. Κοντογιάννη, Τὰ κατὰ τὴν προαγωγὴν καὶ κατάστασιν τῶν Μητροπολιτῶν τοῦ Ἁγιοτάτου Πατριαρχικοῦ καὶ Ἀποστολικοῦ Θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων Καισαρείας Βασιλείου καὶ Πέτρως Γερμανοῦ.

Πρωθ. Φέριζ Μπέρικι, Δρ. Θ. Ἡ ἐν Οὐγγαρία Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία.

Παρατηρήσεων στήλῃ.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισία.

Παράρτημα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασίου 1 — Τηλ. 710.73

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3, Ζωγράφου. Τηλ. 787.978.